

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av räddningslagen och av vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att räddningslagen, lagen om Räddningsinstitutet, lagen om brandskyddsfonden och vissa andra lagar ändras. Genom propositionen görs i räddningslagen, lagen om Räddningsinstitutet, lagen om brandskyddsfonden och vissa andra lagar de ändringar som föranleds av lagstiftningen om inrättande av landskap, genomförande av landskapsreformen och omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter samt av statsrådets förordning om ändring av reglementet för statsrådet.

I räddningslagen görs dessutom vissa ändringar i fråga om bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor, lämnande av bistånd till utlandet vid räddningsinsatser och mottagande av internationellt bistånd vid räddningsinsatser, avgifter som tas ut för felaktiga larm från brandlarmanläggningar, utbildning för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal samt inrättandet av skyddsrum. Systematiken för bestämmelserna i anknytning till befolkningsskydd görs tydligare.

I lagen om Räddningsinstitutet görs vissa preciseringar i fråga om Räddningsinstitutets uppgifter och i lagen om brandskyddsfonden görs vissa preciseringar i anknytning till styrningen och övervakningen av brandskyddsfonden.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020. Räddningslagens bestämmelser om bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor, krav på utbildning för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal samt befolkningsskydd och inrättande av skyddsrum träder dock i kraft redan den 1 januari 2019. Samma gäller lagen om temporär ändring av räddningslagen samt lagarna om ändring av sjöräddningslagen, lagen om miljöskyddslagen för sjöfarten och lagen om Räddningsinstitutet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

INNEHÅLL

ALLMÄN MOTIVERING

1 NULÄGE

1.1 Lagstiftning och praxis

1.2 Internationell utveckling

1.3 Bedömning av nuläget

2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN

2.1 Målsättning

2.2 Alternativ

2.3 De viktigaste förslagen

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

3.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

3.3 Miljökonsekvenser

3.4 Samhälleliga konsekvenser

4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN

4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

3 IKRAFTTRÄDANDE

4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING

LAGFÖRSLAG

ALLMÄN MOTIVERING

1 NULÄGE

1.1 Lagstiftning och praxis

1.1.1 Räddningslagen

Räddningslagen (379/2011) är en allmän lag som reglerar räddningsverksamhet, förebyggande av olyckor och befolkningsskydd. I räddningslagen fastställs olika parters ansvar vid utförandet av räddningsväsendets uppgifter. Räddningslagen innehåller också bestämmelser om räddningsväsendets servicenivå och om samverkan mellan räddningsområdena. Inrikesministeriet har till uppgift att leda och utöva tillsyn över räddningsväsendet och tillgången till och nivån på dess tjänster samt att svara för räddningsväsendets organisering i hela landet.

Regionförvaltningsverken har till uppgift att sköta laglighetsövervakningen av räddningsväsendet och att övervaka att räddningsväsendets servicenivå uppnås. Vid sidan av räddningsväsendets myndigheter har också andra myndigheter skyldighet att delta i räddningsverksamheten och befolkningsskyddet på det sätt som föreskrivs i författningarna om varje sektor eller i annan lagstiftning.

I enlighet med räddningslagen ansvarar kommunerna för räddningsväsendets uppgifter i lagstadgat samarbete (det lokala räddningsväsendet). Statsrådet beslutar om indelningen av landet i räddningsområden och om ändring av den fastställda områdesindelningen. Räddningsområdets kommuner ska ha ett avtal om ordnande av räddningsväsendet.

Internationell räddningsverksamhet

I enlighet med 38 § 1 mom. i räddningslagen kan inrikesministeriet, utöver det som har överenskommit mellan stater, på begäran av Europeiska unionen, en annan stat eller en internationell organisation besluta att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet, när detta är motiverat för att skydda människor, miljön eller egendom.

Upprätthållandet av beredskapen för att lämna bistånd till utlandet och ta emot internationellt bistånd genomförs under ledning av inrikesministeriet. De enheter som krävs för att lämna bistånd till utlandet består i huvudsak av personal från räddningsverken. På den personal som deltar i lämnandet av bistånd tillämpas lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004). Enligt 5 § i den lagen står den som deltar i krishantering utomlands i ett offentligt

anställningsförhållande för viss tid till staten, som i egenskap av arbetsgivare företräds av Räddningsinstitutet.

Avgiftsbelagda felaktiga larm från brandlarmanläggningar

Enligt 96 § i räddningslagen kan räddningsverket ta ut en avgift för ett uppdrag som har orsakats av återkommande felaktig funktion hos en brandlarmanläggning som är ansluten till nödcentralen. Räddningsverkens rätt att ta ut avgift för felaktiga brandlarm har begränsats till sådana brandlarmanläggningar som är kopplade till nödcentralen och vars innehavare har ingått ett skriftligt larmöverföringsavtal med teleoperatören och gjort en anslutningsanmälan till nödcentralen på sitt område. Räddningsverkens rätt att ta ut avgifter för felaktiga brandlarm gäller inte sådana uppdrag där nödcentralen får anmälan om en eventuell brand och ett tillbud per telefon eller på något annat sätt än genom brandlarmanläggningens larmöverföring.

Villkoret för att avgiften ska tas ut är att brandlarmanläggningen tidigare har orsakat ett felaktigt brandlarm och att den lokala räddningsmyndigheten skriftligt har uppmanat ägaren eller innehavaren av objektet eller verksamhetsidkaren att vidta åtgärder så att det inte längre kommer felaktiga brandlarm. Det lokala räddningsväsendet bestämmer avgifterna i en taxa som väsendet godkänner.

Med felaktig funktion hos en brandlarmanläggning avses de brandlarm som brandlarmanläggningen förmedlar till nödcentralen men som dock inte lett till släcknings- eller räddningsverksamhet av räddningsverket i fastigheten. Som återkommande felaktig funktion hos en brandlarmanläggning betraktas fler än två felaktiga brandlarm under de senaste 12 månaderna (inte kalenderår).

Alla räddningsverk tar ut avgifter för felaktiga brandlarm. Räddningsverkens praxis vid uttag av avgifter förenhetligades genom den anvisning som utarbetades av Räddningsverkens partnerskapsnätverk 2013.

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

Enligt 25 § i räddningslagen kan det lokala räddningsväsendet i räddningsverksamhet anlita en avtalsbrandkår eller någon annan sammanslutning som är verksam i räddningsbranschen enligt överenskommelse med dem. Enligt 56 § i räddningslagen ska räddningsverket se till att dess personal i bisyssla och personalen hos avtalsbrandkårer och andra sammanslutningar som verket ingått avtal med (nedan avtalspersonal) har tillräcklig utbildning i räddningsverksamhet. Enligt 57

§ 2 mom. i räddningslagen fastställs läroplanerna för de kurser inom räddningsväsendet som ingår i utbildningskraven av Räddningsinstitutet.

Inrättande av skyddsrum

I enlighet med 71 § i den gällande räddningslagen ska ägaren till ett nybygge i byggnaden eller dess närhet inrätta ett skyddsrum som kan bedömas vara tillräckligt stort för dem som bor, stadigvarande arbetar eller annars uppehåller sig i byggnaden. Skyddsrum ska inrättas för en byggnad eller byggnadsgrupp på samma tomt eller byggnadsplats, om våningsytan är minst 1 200 kvadratmeter och människor bor, arbetar eller annars uppehåller sig stadigvarande i byggnaden eller byggnadsgruppen. För en industri-, produktions- eller samlingsbyggnad eller lagerlokal ska med avvikelse från det som bestäms ovan inrättas skyddsrum, om byggnadens eller byggnadsgruppens våningsyta är minst 1 500 kvadratmeter.

Den myndighet som beviljar bygglov kan efter att ha hört den lokala räddningsmyndigheten tillåta att ett gemensamt skyddsrum inrättas för två eller flera byggnader, om skyddsrummet inrättas inom fem år från den partiella slutsynen på den första byggnaden.

Regionförvaltningsverket kan efter att ha hört det behöriga räddningsverket och kommunens byggnadstillsynsmyndighet i enskilda fall helt och hållet eller för viss tid bevilja befrielse från den lagstadgade skyldigheten att inrätta skyddsrum, om inrättandet av skyddsrum medför betydligt högre byggkostnader än normalt i förhållande till byggkostnaderna för den aktuella byggnaden eller om det stöter på stora tekniska svårigheter att inrätta skyddsrummet.

Den myndighet som beviljar bygglov kan efter att ha hört det behöriga räddningsverket medge undantag från de tekniska krav på skyddsrum som föreskrivs genom förordning av inrikesministeriet eller från de krav som genom förordning av statsrådet ställs i fråga om skyddsrumms storlek och läge, om det finns grundad anledning till undantag och detta inte väsentligt försämrar möjligheterna att få skydd.

Inrikesministeriet får på ansökan av en kommun bevilja befrielse från skyldigheten att inrätta skyddsrum på ett visst område, om det bedöms att det på området sedan tidigare finns tillräckligt med skyddsplatser eller om befolkningsskyddet har tryggats på något annat sätt.

I Finland finns det uppskattningsvis 45 000 skyddsrum med sammanlagt ca 3,6 miljoner skyddsplatser. Skyddsrummens ekonomiska värde är uppskattningsvis 4,2 miljarder euro. I ca 50 kommuner med sammanlagt ca 170 000 invånare finns det inga skyddsrum alls. I ca 285 kommuner med sammanlagt ca 1,9 miljoner invånare finns det skyddsplatser för mindre än hälften av kommuninvånarna.

Enligt Statistikcentralens statistik över byggnads- och bostadsproduktionen inrättades 413 skyddsrum i byggnader år 2015, av vilka 68 procent, eller 282 skyddsrum, placerades i bostadshus och 22 procent i kontorsbyggnader, affärs-, industri- och lagerbyggnader, samlingsbyggnader och byggnader inom vårdbranschen. En stor del av de skyddsrum som placeras i byggnader inrättas i bostadshus. År 2015 inrättades det cirka 260 skyddsrum i bostadshöghus.

Nästan 90 procent av skyddsrumspplatserna finns i husspecifika skyddsrum byggda i armerad betong. Cirka 10 procent av skyddsplatserna finns i bergrum. Skyddsrummen används alltid för något ändamål även under normala förhållanden. I skyddsrum som finns i bostadshus placeras t.ex. de boendes förrådsutrymmen. Av de skyddsrum i armerad betong som finns i bostadshus utnyttjas över 90 procent som förråd, sociala utrymmen eller för andra nyttoändamål. Bergrum och stora skyddsrum i armerad betong används ofta som sport- eller parkeringshallar.

De årliga byggkostnaderna för skyddsrum uppgår uppskattningsvis till 60 miljoner euro. Byggkostnaderna för skyddsrum är i genomsnitt 2 000 euro per kvadratmeter enligt prisnivån 2013, och ungefär hälften av detta är tilläggskostnader som beror på lokalens befolkningsskyddsegenskaper (kostnader som överstiger de normala byggkostnaderna). I miljöministeriets rapport 18/2012 (Utvecklande av verksamheten vid Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA)) bedöms det att ett skyddsrum ökar byggkostnaderna för en bostad med ca 30 euro per kvadratmeter.

1.1.2 Lagen om bekämpning av oljeskador

Enligt 27 § 3 mom. 3 punkten i räddningslagen ska räddningsverket sörja för oljebekämpning och även andra uppgifter som ålagts det lokala räddningsväsendet i någon annan lag.

Bestämmelser om bekämpning av oljeskador ingår i lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009).

Enligt lagen om bekämpning av oljeskador svarar miljöministeriet för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor.

Finlands miljöcentral ska sörja för ordnandet och utvecklingen av den yrkesinriktade vidareutbildningen och fortbildningen på riksnivå för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Den sörjer även för att det anskaffas och upprätthålls tillräcklig riksomfattande beredskap för bekämpning av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor.

Finlands miljöcentral ansvarar dessutom för bekämpningen av fartygsoljeskador och tillsätter en ledare för bekämpningsarbetet, om en fartygsoljeskada har uppkommit eller är överhängande på öppen fjärd på finskt vattenområde eller inom Finlands ekonomiska zon. Finlands miljöcentral

ansvarar för bekämpningen och tillsätter en ledare även för bekämpningsarbetet, om en fartygskemikalieolycka har inträffat eller är överhängande på finskt vattenområde eller inom Finlands ekonomiska zon. Finlands miljöcentral är den kontaktpunkt som avses i internationella avtal om bekämpning av olyckor i den marina miljön som är bindande för Finland. Miljöcentralen svarar för att meddelanden lämnas till andra stater om fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor i enlighet med dessa avtal.

Närings-, trafik- och miljöcentralen styr och övervakar organiseringen av bekämpningen av oljeskador inom sitt område och fastställer de planer för bekämpning av oljeskador som räddningsområdena inom dess verksamhetsområde har gjort upp. Vid behov lämnar den också andra bekämpningsmyndigheter experthjälp och i mån av möjlighet även annan assistans för att bekämpa oljeskador och fartygskemikalieolyckor.

Det lokala räddningsväsendet ansvarar inom sitt område för bekämpningen av oljeskador på land och fartygsoljeskador. Det lokala räddningsväsendet ska på begäran delta i bekämpningen av fartygskemikalieolyckor, om inte utförandet av uppgiften avsevärt äventyrar dess möjligheter att utföra någon annan viktig lagstadgad uppgift.

Trafiksäkerhetsverket, försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet ska delta i bekämpningen av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor så som anges närmare i lagen om bekämpning av oljeskador eller i någon annan lag. Gränsbevakningsväsendet deltar dock bara i bekämpningen av skador och olyckor på havsområden.

Kommunen ansvarar vid behov för efterbehandlingen inom sitt område. De kommunala myndigheterna och verken ska vid behov delta i bekämpningen av oljeskador. Med efterbehandling avses bekämpning av oljeskador för att rengöra och iståndsätta mark, grundvatten och kustområden som förorenats av olja, efter det att de nödvändiga bekämpningsåtgärderna för att begränsa skadan och samla upp oljan har genomförts.

Finlands miljöcentral och det lokala räddningsväsendet har det praktiska ansvaret för anskaffning av beredskap för bekämpning av oljeskador och för bekämpning av skador. Finlands miljöcentral skaffar bekämpningsmateriel till statens lager och fartygsmateriel i samarbete med Marinen och gränsbevakningsväsendet. Det lokala räddningsväsendet skaffar den bekämpningsmateriel som det behöver.

1.1.3 Lagen om Räddningsinstitutet

Enligt 2 § i lagen om Räddningsinstitutet (607/2006) ska Räddningsinstitutet ordna yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten, utbildning som leder till

yrkeshögskoleexamen för räddningsväsendets befäl, utbildning som ger beredskap för störningar under normala förhållanden och för undantagsförhållanden samt för sin del svara för forsknings- och utvecklingsverksamheten inom räddningsväsendet, samordningen av forskningsverksamheten samt vid behov även för andra uppgifter som lämpar sig för institutets verksamhetsområde.

Enligt propositionen överförs en del av regionförvaltningsverkens uppgifter till Räddningsinstitutet. Bestämmelser om dessa uppgifter finns för närvarande i lagen om regionförvaltningsverken (896/2009) och enligt 4 § i den lagen har Regionförvaltningsverket till uppgift att samordna beredskapen i regionen och ordna anknytande samverkan, samordna beredskapsplaneringen, ordna regionala försvarskurser, stödja kommunernas beredskapsplanering, ordna beredskapsövningar och främja säkerhetsplaneringen inom region- och lokalförvaltningen.

1.1.4 Lagen om brandskyddsfonden

Brandskyddsfonden är en fond utanför statsbudgeten. Fondens verksamhet grundar sig på lagen om brandskyddsfonden (306/2003) och statsrådets förordning om brandskyddsfonden (625/2003).

För att främja förebyggandet av eldsvådor samt räddningsverksamheten ska det årligen betalas en brandskyddsavgift för brandförsäkrad fast och lös egendom i Finland. Brandskyddsavgiften redovisas till brandskyddsfonden. Brandskyddsavgiftens belopp är 3 procent av den andel av försäkringen som motsvarar brandrisken. Brandskyddsavgiften uppgår årligen till ett belopp av sammanlagt ca 11 miljoner euro. Brandskyddsfonden förvaltas av inrikesministeriet och står under dess tillsyn. Fondens förvaltning och ändamålsenliga skötsel av ekonomin och verksamheten sköts av en styrelse som utses av inrikesministeriet.

Ur fonden kan för främjande av lagens syfte beviljas allmänt understöd eller specialunderstöd till organisationer inom räddningsbranschen och andra motsvarande sammanslutningar samt specialunderstöd till kommuner, räddningsområden och avtalsbrandkårer (frivilliga brandkårer) samt stipendier. Ur fonden kan även andra beviljas specialunderstöd t.ex. för produktion och anskaffning av läromedel, undersöknings- och utvecklingsverksamhet samt upplysning och rådgivning.

De vanligaste understödsobjekten har varit utbildnings- och upplysningsverksamhet i organisationer inom räddningsbranschen, forskningsprojekt som stöder branschen samt anskaffning av materiel och byggande av brandstationer.

1.2 Bedömning av nuläget

1.2.1 Räddningslagen

Social- och hälsovårdsministeriets och finansministeriets gemensamma regeringsproposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse är under behandling i riksdagen. Dessutom är regeringens proposition med förslag till lag om ordnande av räddningsväsendet under behandling i riksdagen.

Det allmänna administrativa genomförandet av de uppgifter inom räddningsväsendet som avses i lagen om ordnande av räddningsväsendet (/) och de allmänna bestämmelserna om personalens ställning finns i landskapslagen (/) och i lagen om införande av landskapslagen, lagen om ordnande av social- och hälsovård och lagen om ordnande av räddningsväsendet. Finansieringen för räddningsväsendet bestäms enligt lagen om landskapens finansiering (/).

Det är därför motiverat att i räddningslagen och vissa andra lagar göra de ändringar som föranleds av lagstiftningen om inrättande av landskap, genomförandet av landskapsreformen och omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter samt av statsrådets förordning om ändring av reglementet för statsrådet.

Bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Nuvarande arrangemang för bekämpning av oljeskador och kemikalieolyckor på havsområden avviker från övrig riksomfattande praxis inom räddningsverksamheten och ledningssystemet för oljeskador enligt lagen om bekämpning av oljeskador avviker från myndigheternas egen lagstiftning. Avvikande praxis är inte det allra bästa sättet att uppnå en heltäckande operativ planering som betjänar alla nivåer. De egna ledningssystemen inom räddningsväsendet kan inte utnyttjas till fullo och utnyttjandet av befintliga samarbetsstrukturer och -processer blir bristfälligt. Det är motiverat att lednings- och tillsynsrollerna mellan myndigheterna anpassas enligt myndigheternas allmänna ledningsstrukturer.

Det finns risker med tillhandahållandet av larm- och ledningsberedskap i dess nuvarande form på grund av dess smala resurser. Frågan om hur ledningsresurserna kommer att räcka till under långvariga bekämpningsoperationer kan vara av avgörande betydelse för hela systemet. För närvarande utnyttjas inte den lednings- och aktionsberedskap inom inrikesministeriets förvaltningsområde som är i ständig beredskap fullt ut i fråga om bekämpning av oljeskador och kemikalieolyckor på havsområden.

Av gällande lag om bekämpning av oljeskador framgår att då Finlands miljöcentral tillsätter ledaren för bekämpningsarbetet, ska det lokala räddningsväsendet också utanför sitt område på begäran av ledaren för bekämpningsarbetet ställa sina bekämpningsredskap och bekämpningsförnödenheter

samt den personal som behövs för att använda dem till förfogande för ledaren för bekämpningsarbetet. Enligt räddningslagen ska räddningsverket dock, när förhållandena kräver det, ställa uppgifterna i viktighetsordning. Räddningsverket ska således ovillkorligen kunna kontrollera sina resurser under alla omständigheter och själv besluta om hur deras användning ska prioriteras. Bestämmelsen står också i strid med principen om allmän ledning i räddningslagens 35 § enligt vilken räddningsledaren är allmän ledare, om myndigheter från flera ansvarsområden deltar i räddningsverksamheten. Den allmänna ledaren ansvarar för uppdateringen av lägesbilden och för samordningen av verksamheten. Enheterna från olika ansvarsområden handlar under egen ledning så att deras åtgärder som en helhet främjar en effektiv bekämpning av följderna av olyckan eller situationen. Bestämmelsen står också i strid med motsvarande bestämmelse om allmän ledning i 22 § i lagen om bekämpning av oljeskador. Principen om allmän ledning omfattar inte tillhandahållande av en myndighets resurser för ledningen av en annan myndighet.

Bekämpning av miljöskador är inte en av räddningsväsendets uppgifter enligt räddningslagen, utan en skyldighet som särskilt föreskrivs för räddningsverket genom lagen om bekämpning av oljeskador. Grundutbildning inom oljebekämpning hör således inte till Räddningsinstitutet, som ska ordna yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsväsendet. Bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor hör inte heller till grundutbildningen för gränsbevakningsväsendets personal.

Inom inrikesministeriets förvaltningsområde har erfarenheterna av olika storolyckor och flertypsolyckor nästan alltid avvikit från de grunder för planeringen som grundar sig på bedömningar av hotbilderna. Erfarenheter visar att då det är fråga om omfattande olyckor där man handlar under stor tidspress är alla händelser nära kopplade till varandra. Med anledning av det här är ledning av alla situationer som föranleds av olyckor, vid sidan av en sakkunniguppgift, alltid även en krävande situationsanpassad uppgift där vikt läggs vid ledningsutbildning och ledningserfarenhet samt, särskilt på havsområden, god kännedom om förhållandena på havsområdena. Ledningsverksamheten omfattar skapande av en övergripande helhetsbild av händelsen, inberäknat vilka konsekvenser en olycka inom ett havsområde har för händelsernas förlopp och för aktörernas prestationsförmåga samt för en kontinuerlig uppdatering av lägesbilden.

Internationell räddningsverksamhet

Bestämmelser om beslutsfattandet vid lämnande av och begäran om internationellt bistånd finns i 38 § i räddningslagen. Bestämmelser om ställningen för den personal som deltar i lämnandet av bistånd finns i lagen om civilpersonals deltagande i krishantering. I den gällande lagstiftningen finns inga bestämmelser om uppgifterna och ansvaret för kommunerna, landskapen, det lokala

räddningsväsendet eller räddningsverken när det gäller internationell räddningsverksamhet. Det har visat sig vara oklart huruvida det är möjligt att vid olyckor i Finland utnyttja specialutrustning och specialmateriel som skaffats med tanke på lämnande av internationellt bistånd samt att använda för ändamålet specialutbildad och tränad personal.

Avgiftsbelagda felaktiga larm från brandlarmanläggningar

Antalet brandlarmanläggningar kopplade till nödcentralerna är ca 19 400. Under 2016 larmade brandlarmanläggningarna nödcentralen om en påbörjande brand ca 20 000 gånger. Av brandlarmen var 19 300, dvs. 97 procent, felaktiga och med andra ord brådskande larmuppdrag där det dock inte var fråga om någon brand. Felaktiga brandlarm beror på föråldrad teknik eller på att anläggningen är olämplig för verksamheten i de lokaler som ska skyddas och för objektets användningsändamål. Även felplacering av detektorer, försummat underhåll eller likgiltighet hos dem som ansvarar för anläggningens funktion föranleder felaktiga brandlarm.

Sedan 2012 har antalet felaktiga larm från brandlarmanläggningar minskat med ca 5 procent årligen. Räddningsverkens möjlighet att fakturera för felaktiga brandlarm har inverkat på detta och av denna orsak har det fästs mer vikt än tidigare vid förebyggandet av felaktiga brandlarm. Samtidigt har räddningsverken effektiviserat styrningen av fastigheterna och övervakningen av skyldigheten att underhålla brandlarmanläggningarna.

Det lokala räddningsväsendet ska fastställa avgiften så att den högst motsvarar räddningsväsendets totalkostnader för produktionen av prestationen. Avgiften för ett felaktigt brandlarm varierar mellan 495 och 945 euro beroende av räddningsverk. Under 2016 gav räddningsverken sammanlagt ca 2 100 uppmaningar att reparera brandlarmanläggningar. Sammanlagt ca 4 700 fakturor skickades ut. Den fakturerade summan har uppgått till ca 3 miljoner euro årligen.

En förutsättning för att ta ut en avgift på grund av felaktig funktion hos en brandlarmanläggning enligt 96 § 3 mom. i räddningslagen är att brandlarmanläggningen tidigare har orsakat ett felaktigt larm och att den lokala räddningsmyndigheten skriftligt har uppmanat ägaren eller innehavaren av objektet eller verksamhetsidkaren att reparera anläggningen. På grund av ordalydelsen i den gällande bestämmelsen har det inte alltid varit klart om det med felaktig funktion utöver ett fel i anläggningen också avses de fall som orsakats av mänsklig aktivitet eller som inträffat av okänd anledning. Typiska felaktiga brandlarm orsakade av människor anknyter till matlagning, tobaksrökning och ovarsamhet vid reparationer i fastigheten.

Efter att räddningslagen trädde i kraft den 1 juli 2011 har räddningsverkens beslut om fakturering av felaktiga brandlarm överklagats till förvaltningsdomstolarna ca 50 gånger. I besvären har det i

allmänhet ansetts att räddningsverket inte har rätt att fakturera för andra larm än sådana som klart beror på att brandlarmanläggningen har fått något fel. Förvaltningsdomstolarna har ändrat räddningsverkens faktureringsbeslut endast i några få fall då det har varit fråga om fel i räddningsverkets faktureringsprocess.

Till högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har beslut om fakturering på grund av felaktigt brandlarm överklagats fem gånger. Hittills har HFD avgjort två ärenden och tre är ännu under behandling. I sitt avgörande (22.12.2014, 2105/1/13) har HFD inte tagit ställning till orsakerna till de felaktiga brandlarmen, endast till räddningsverkets rätt att fastställa en avgift. I motiveringen till sitt avgörande (6.7.2017, 2501/1/16) har HFD, med beaktande av förarbetena till räddningslagen ansett att som felaktig funktion hos en brandlarmanläggning kan även betraktas sådana brandlarm som föranleds av en människas beteende då det inte är fråga om en konkret fara för en byggnadsbrand.

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

Det finns skäl att precisera den bestämmelse i 56 § i räddningslagen som gäller utbildning för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal, eftersom den gällande ordalydelsen har orsakat oklarhet och lokala skillnader i tolkningen. Av bestämmelserna framgår det inte hurudan utbildning som ska anses vara tillräcklig för den personal som deltar i räddningsverksamhet.

Inrättande av skyddsrum

Skyldigheten att inrätta skyddsrum lindrades i betydande grad genom den räddningslag som trädde i kraft 2011. Antalet skyddsrum som inrättas per år har minskat från ca 1 000 till ca 400. Antalet nya skyddsrumspplatser per år har minskat från 80 000 till ca 37 000.

Enligt statsrådets säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse 2012 är sannolikheten för att militära maktmedel skulle riktas mot Finland och i synnerhet för att Finland skulle utsättas för anfall i annekteringssyfte liten, men kan inte helt uteslutas. Enligt den senaste utrikes- och försvarspolitiska redogörelsen 2016 kan användning av militära maktmedel mot Finland eller hot om användning av dessa inte uteslutas. Enligt samma redogörelse har kärnvapenhotet återvänt, också som ett möjligt redskap för terrorism. Säkerhetskommittén konstaterade 2013 och igen 2017 att skyldigheten att inrätta skyddsrum inte bör avvecklas jämfört med nivån i räddningslagen 2011. Av denna orsak kan inte några synpunkter som talar för ytterligare lättnader i fråga om inrättandet av skyddsrum presenteras. Befolkningsskyddet är en del av ett trovärdigt försvar och skyddsrummen är den viktigaste delfaktorn inom befolkningsskyddsarbetet.

Det är motiverat att fortsätta inrättandet av skyddsrum, men att samtidigt göra behandlingen av tillstånd för undantag i anknytning till inrättandet av skyddsrum smidigare. Avsikten är att sänka

kostnaderna för inrättandet av skyddsrum genom en ändring av markanvändnings- och bygglagen (RP 85/2017 rd). Enligt propositionen ska skyddsrum inte längre räknas in i byggrätten, vilket minskar kostnaderna för inrättandet av skyddsrum. Kostnaderna för inrättandet av skyddsrum kan dessutom sänkas genom att befria vissa byggnadstyper från skyldigheten att inrätta skyddsrum.

1.2.2 Lagen om Räddningsinstitutet

Regionförvaltningsverkens verksamhet i fråga om ordnande av regionala försvarskurser och beredskapsövningar har enligt bedömningar varit fungerande. I och med landskapsreformen och revideringen av regionförvaltningen ska dessa uppgifter dock omorganiseras.

Enligt 57 § 2 mom. i räddningslagen fastställer Räddningsinstitutet läroplanerna för de kurser som ingår i utbildningskraven för räddningsverkets personal i bisyssla och avtalspersonal. I gällande lagstiftning har dock inte definierats den aktör som ska ansvara för produktionen av läroplanerna och utbildningsmaterialet. I praktiken har Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland utarbetat läroplanerna. Undervisningsmaterialet för kurserna har den yrkesutbildade personalen vid räddningsverken utarbetat och uppdaterat vid sidan av sin egen tjänst.

Enligt de utredningar som gjorts motsvarar de gällande läroplanerna inte i tillräcklig omfattning kraven inom verksamhetsmiljön i räddningsbranschen. Av denna orsak är det motiverat att förenhetliga och uppdatera läroplanerna och kurserna.

1.2.3 Lagen om brandskyddsfonden

Ur Brandskyddsfonden kan understöd beviljas till bl.a. kommuner och räddningsområden. I och med landskapsreformen blir räddningsväsendet dock en uppgift för landskapen och räddningsområdena upphör. På grund av landskapsreformen ska landskapen införas som mottagare av understöd i bestämmelsen. På motsvarande sätt ska räddningsområdena slopas. Det är befogat att också i framtiden stödja kommunerna, eftersom brandstationerna vid landskapsreformen blir kvar i kommunernas ägo.

Statens revisionsverk konstaterade i sin revision av styrningen och förvaltningen av fonder utanför statsbudgeten att det finns rum för förbättringar i styrningen av fondernas finanser. Enligt statens revisionsverk borde tydliga och mätbara mål ställas upp för fonderna utanför statsbudgeten eller för de organisationer som sköter fonderna och det styrande ministeriet borde ingå resultatavtal med fonderna eller de organisationer som sköter dem. Enligt statens revisionsverk innebär avsaknaden av styrning av fonderna en risk så till vida, att de medel som finns hos fonderna kan ägnas mindre uppmärksamhet än budgetmedlen och att fondernas penninganvändning inte nödvändigtvis

övervakas lika effektivt från resultatsynpunkt som budgetmedlen (Statens revisionsverks effektivitetsrevisionsberättelse 184/2009, på finska, svensk resumé s. 9–11).

Enligt lagen om brandskyddsfonden förvaltas brandskyddsfonden av inrikesministeriet och står under dess tillsyn. Inrikesministeriet har i uppgift att särskilt övervaka fondens ekonomi och verksamhet samt sköta fondens bokföring. I enlighet med den gällande lagstiftningen ställer inrikesministeriet inte upp några resultatmål för brandskyddsfonden och ingår inte heller något resultatavtal med den. Den risk som statens revisionsverk framhåller, att medlen i brandskyddsfonden kan ägnas mindre uppmärksamhet än budgetmedlen, finns därmed och av denna orsak bör inrikesministeriets styrningsmakt ökas.

Fondens styrelse har som uppgift att besluta om anställande av personal till fonden och om befriande av en person från sina uppgifter. Enligt etablerad praxis har dock inrikesministeriet skött rekryteringsprocessen för den personal som behövs för brandskyddsfondens uppgifter och den personal som skött fondens uppgifter har utnämnts till en tjänst eller ett tjänsteförhållande vid inrikesministeriet. Eftersom personalen de facto är anställd av inrikesministeriet, är det inte ändamålsenligt att föreskriva om formell behörighet för fondens styrelse i anknytning till personalens anställningsförhållanden.

En försäkringsmäklare ska enligt den gällande lagen på eget initiativ före utgången av kalenderåret betala brandskyddsavgiften till det betalningsställe som inrikesministeriet bestämmer. Avgifter som betalas sent i december kan dock vara problematiska med tanke på fondens bokföring och planering av ekonomin och det är därför ändamålsenligt att tidigarelägga tidpunkten för betalningen.

I lagen om brandskyddsfonden föreskrivs om när bokslutet senast ska godkännas och sändas till inrikesministeriet samt om när inrikesministeriet senast ska fatta beslut om bl.a. fastställande av bokslutet. I förordningen om statsbudgeten (1243/1992) finns dock bestämmelser om när bokslut ska godkännas och fastställda bokslut ska lämnas in, varför det inte finns behov av att separat föreskriva om tidpunkterna i lagen om brandskyddsfonden.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att i räddningslagen och vissa andra lagar göra de ändringar som föranleds av lagstiftningen om inrättande av landskap, genomförande av landskapsreformen och omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter samt av statsrådets förordning om ändring av reglementet för statsrådet.

Syftet med propositionen är också att i räddningslagen och i vissa andra lagar göra nödvändiga ändringar som gäller bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor samt att förtydliga arbetsfördelningen mellan staten och landskapen när det gäller att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet och vid räddningsinsatser ta emot internationellt bistånd, avgiftsbeläggande av felaktiga larm från brandlarmanläggningar och utbildningskraven för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal. Syftet är dessutom att göra behandlingen av tillstånd för undantag i anknytning till inrättandet av skyddsrum smidigare och precisera systematiken i bestämmelserna om befolkningsskydd.

2.1.1 Räddningslagen

Bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Landskapens räddningsväsende som lyder under inrikesministeriets förvaltningsområde och styrs av inrikesministeriet har en central ställning när det gäller förebyggande av, beredskap för och bekämpning av oljeskador och kemikalieolyckor på havsområden. Gränsbevakningsväsendet och räddningsväsendet har lång erfarenhet av samarbete i fråga om räddningsverksamhet inom havsområden och skärgården. Genom de föreslagna ändringarna kan man förbättra den nuvarande aktionsberedskapen vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden på nationell nivå genom att bättre än tidigare utnyttja gränsbevakningsväsendets och räddningsväsendets ledningsberedskap, ledningssystem och kompetens. För sjöräddningstjänsten har det skapats en gemensam verksamhetsmodell och till stöd för den ett operativt ledningssystem, som grundar sig på en effektiv användning av myndigheters och frivilligas resurser. Modellen kan utnyttjas också i fråga om miljöskador.

Målsättningen med de förslag som gäller bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor är att miljösäkerheten förbättras eller att åtminstone den nuvarande nivån bibehålls. Målet är dessutom att för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden skapa en mer kostnadseffektiv och klarare operativ ledningshelhet, som på ett mångsidigare sätt kan utnyttja myndigheternas ledningsförmåga och verkställande förmåga samt specialkompetens.

Det primära målet är att förebygga oljeskador och kemikalieolyckor på havsområden. Syftet med beredskapen för olyckor är att det finns nödvändig bekämpningsberedskap och att eventuella skador vid olyckor bekämpas snabbt och effektivt samt att följderna av skadorna bekämpas så att olägenheterna för människor, egendom och miljön blir så små som möjligt.

För att målen ska uppnås förutsätts att:

- Samhällets resurser på ett övergripande och koordinerat sätt är bundna till att betjäna målbilden och att den styrka som finns hos alla aktörer utnyttjas effektivt.
- Befintlig expertis utnyttjas fullt ut både i fråga om tillhandahållande av beredskap och vid olyckor.
- Ansvaret för utvecklandet och genomförandet av verksamheten samt för hur avgifterna ska tas ut har organiserats på ett tydligt sätt.
- De riksomfattande prestandakraven på bekämpning har fastställts i ett styrdokument som godkänts gemensamt.
- Utvecklandet, anskaffningen och underhållet av materiel och material har genomförts kostnadseffektivt genom beaktande av riksomfattande och regionala krav.
- Det regionala och lokala samarbetet stöds genom enhetliga, övergripande och uppdaterade verksamhetsregler av hög kvalitet.
- Det i fråga om det operativa ansvaret på expertnivå tillämpas ett tydligt organiserat och övergripande ledningssystem där experternas kompetens är hög och bekämpningsmyndigheterna har tillräckliga beslutsbefogenheter som anges i lag.
- Det kontinuerligt driftssäkra systemet är väl beprövat och har kapacitet för långvarig verksamhet och att kompetensen är tillräcklig på alla nivåer.
- Genomförandet på havsområden grundar sig på kostnadseffektiva lösningar, såsom kombifartyg och samarbete mellan marina myndigheter, andra marina aktörer och frivilliga samt på tidsenlig bekämpningsteknik och tidsenligt bekämpningsmateriel samt gemensamma informationssystemlösningar, som utvecklas och underhålls så att de är av hög kvalitet.
- En omfattande forsknings- och utvecklingskompetens stöder sådant samarbete och sådan utveckling som utnyttjar en mångsidig operativ kompetens.
- Det finns ett fungerande finansieringssystem för bekämpningsberedskap och till stöd för det nödvändig expertservice.
- De nationella arrangemangen är kompatibla och stöder internationellt samarbete i enlighet med överenskommelser.

Internationell räddningsverksamhet

Syftet med förslaget till ändring av 27 § i räddningslagen är att fastställa arbetsfördelningen mellan inrikesministeriet och räddningsverken i fråga om uppgifter som gäller att ta emot och ge internationellt bistånd samt att tydliggöra möjligheten att vid olyckor i Finland använda specialutrustning och specialmateriel som har skaffats med tanke på lämnande av internationellt bistånd samt den personal som utbildats och tränats för uppgiften.

Avgiftsbelagda felaktiga larm från brandlarmanläggningar

Syftet med avgifter som tas ut för felaktig funktion hos brandlarmanläggningar är att minska de felaktiga larmen från brandlarmanläggningar i fastigheter där man trots myndighetsstyrning inte har vidtagit åtgärder för att undvika felaktiga larm. Syftet med ändringen av 96 § i räddningslagen är att förtydliga ordalydelsen i bestämmelsen och skapa klarhet i räddningsverkens faktureringspraxis utan att tillämpningen av den gällande bestämmelsen ändras. Ändringen bedöms minska antalet besvär som anförs i fråga om räddningsverkets faktureringsbeslut.

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

I fråga om utbildning för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal är propositionens syfte att precisera hurudan utbildning som anses vara tillräcklig för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal.

Inrättande av skyddsrum

När det gäller inrättandet av skyddsrum är syftet med förslagen att göra behandlingen av tillstånd för undantag i anknytning till inrättandet av skyddsrum smidigare och minska kostnaderna på grund av inrättande av skyddsrum. De föreslagna författningsändringarna gäller endast nya byggprojekt, och vid beredningen av dem har de behov som är nödvändiga för att skydda befolkningen beaktats.

2.1.2 Lagen om Räddningsinstitutet

Syftet med propositionen är att omorganisera och trygga ansvaret för ordnandet av de regionala försvarskurserna och beredskapsövningarna i en förvaltningsmiljö som är stadd i förändring. Syftet är inte att ingripa i innehållet i utbildningen och övningarna. Det föreslås att ordnandet av de regionala försvarskurserna samt beredskapsövningar och övningar med tanke på störningar överförs från regionförvaltningsverken till Räddningsinstitutet.

Syftet med propositionen är också att främja en systematisk och effektiv kompetensutveckling för den personal i bisyssla och den avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet samt öka Räddningsinstitutets ansvar för en mer heltäckande kompetensutveckling inom räddningsverksamheten jämfört med nuläget.

2.1.3 Lagen om brandskyddsfonden

Syftet med propositionen är att i lagen beakta de ändringsbehov som landskapsreformen för med sig och införa landskapen som mottagare av understöd som beviljas ur fonden. Brandskyddsfonden kan också i framtiden stödja kommunerna, eftersom brandstationerna vid landskapsreformen blir kvar i kommunernas ägo. Samtidigt ses bestämmelserna om styrningen av brandskyddsfonden över så att

Statens revisionsverks synpunkter i fråga om styrningen av fondens finanser beaktas i bestämmelserna. Inrikesministeriets styrningsmakt ökas och i framtiden ska inrikesministeriet godkänna fondens resultatmål. I lagen om brandskyddsfonden görs dessutom uppdateringar som behövs med tanke på fondens verksamhet och ändringar bl.a. i fråga om när brandskyddsavgiften ska betalas samt när fondens bokslut ska godkännas och fastställas.

2.2 Alternativ

2.2.1 Räddningslagen

Bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Vid beredningen av det förslag som gäller bekämpning av miljöskador på havsområdena har alternativ som grundar sig på en begränsad och en omfattande överföring granskats.

Begränsad överföring

Enligt det här alternativet ska den allmänna ledningen, uppföljningen och utvecklandet av bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor fortfarande kvarstå som miljöministeriets uppgifter. Finlands miljöcentral sörjer även i fortsättningen på riksnivå för ordnandet och utvecklandet av bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Finlands miljöcentral kommer fortfarande att ansvara för ordnandet och utvecklingen av den yrkesinriktade vidareutbildningen och fortbildningen och för att det anskaffas och upprätthålls tillräcklig riksomfattande beredskap för bekämpning av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor.

Bekämpningsmyndigheterna och deras roller föreslås vara oförändrade med undantag för att ansvaret för ledning av bekämpningsoperationer på öppet hav, dvs. uppgiften som ledare för den marina verksamheten, kommer att överföras till gränsbevakningsväsendet. För närvarande kan uppgiften skötas av exempelvis någon som representerar ett fartyg som deltar i bekämpningen, en annan bekämpningsmyndighet eller Finlands miljöcentral. Finlands miljöcentral och vid kusten räddningsväsendet ska även i fortsättningen ansvara för den allmänna ledningen av bekämpningen av miljöskador på havsområden. I övrigt föreslås att de marina bekämpningsmyndigheternas (Finlands miljöcentral, räddningsväsendet, gränsbevakningsväsendet, Försvarmakten och Trafiksäkerhetsverket Trafi) ansvar i fråga om beredskap för bekämpning av miljöskador och bekämpningsåtgärder inte ändras. Enligt det här alternativet ändras inte räddningsväsendets ansvar i fråga om oljebekämpning. Den omorganisering av räddningsväsendet som föranleds av landskapsreformen kräver författningsändringar. I det här sammanhanget bör det utredas om det finns skäl att se över ledningen av bekämpningen eller ansvaren inom räddningsväsendet i fråga om bekämpning av oljeskador. Samtidigt kan man också utreda möjligheterna att utvidga

räddningsväsendets bekämpningsuppgifter så att räddningsväsendet också blir bekämpningsmyndighet i fråga om fartygskemikalieolyckor inom sitt ansvarsområde.

Omfattande överföring

Enligt det omfattande alternativet hör den högsta ledningen för samt styrningen och övervakningen av bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor till inrikesministeriets uppgifter.

Inrikesministeriet sköter den nationella beredningen och ordnandet av bekämpningen, samordnar beaktandet av miljöministeriets skyldigheter som följer av miljöskyddet vid bekämpning och vid utvecklandet av bekämpning.

Enligt det här alternativet leder gränsbevakningsväsendet bekämpningen av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor och tillsätter en ledare för bekämpningsarbetet, om en miljöskada har inträffat eller är överhängande på öppen fjärd på finskt havsområde eller inom Finlands ekonomiska zon. Om myndigheter från flera ansvarsområden deltar i bekämpningen, fungerar som allmän ledare för bekämpningsarbetet den ledare för bekämpningsarbetet som gränsbevakningsväsendet har tillsatt, och som i egenskap av allmän ledare ansvarar för koordineringen och samordningen av de myndigheters och andra instansers funktioner som deltar i bekämpningsarbetet, för skapandet av en gemensam lägesbild samt för informationen om bekämpningsåtgärderna.

Räddningsverksamheten inom landskapets räddningsområde leds alltid av landskapets räddningsmyndighet. Bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor som hör till landskapets räddningsväsende är en del av den räddningsverksamhet som avses i räddningslagen. Räddningsväsendet förvaltar själv sina egna resurser och beslutar om hur de ska användas och hur uppgifterna ska prioriteras oberoende av vilken typ av olycka det är fråga om.

Slutsats

Det att ansvarskedjan är tydlig vid bekämpning av miljöskador på havsområdena är en nödvändig förutsättning för en framgångsrik verksamhet. De ekonomiska ansvar som ledaren för bekämpningsarbetet har i anknytning till genomförandet av bekämpningen ska omfattas av styrning från ministeriet inom samma förvaltningsområde. Det bör anses utgöra en risk om den aktör som ansvarar för bekämpningsarbetena lyder under ett annat ministerium än det som har ansvar för utvecklingen och beredningen av den förvaltning och lagstiftning som styr bekämpningen. Med utgångspunkt i det här grundar sig propositionen på det omfattande alternativet som presenteras ovan.

Internationell räddningsverksamhet

Enligt 6 § 1 mom. 4 punkten i landskapslagen ingår räddningsväsendet i landskapets uppgiftsområde. Enligt 6 § 2 mom. 5 punkten i landskapslagen kan landskapet sköta sådana internationella ärenden och kontakter och sådana ärenden och kontakter rörande Europeiska unionen som anknyter till landskapets uppgifter. För sådan verksamhet krävs det att landskapet förfogar över de ekonomiska resurser som behövs för verksamheten.

Landskapets förpliktelser i fråga om deltagande i internationell räddningsverksamhet begränsar sig till uppgifterna och ansvaret inom landskapets uppgiftsområde i det egna landet. Det är inte motiverat att utvidga landskapets uppgiftsområde enligt landskapslagen. Enligt den föreslagna 27 § 3 mom. 2 punkten i räddningslagen ska landskapet delta i upprätthållandet av den beredskap som krävs för att vid räddningsinsatser lämna sådant bistånd till utlandet och vid räddningsinsatser ta emot sådant internationellt bistånd som avses i 38 §. Beredskap för att i räddningsverksamhet lämna bistånd till utlandet grundar sig på landskapens kompetens, beredskap och servicenivå i fråga om riskerna inom det egna landet. Olyckorna med ridhallar och idrottshallar under de senaste åren visar på att kollapsade byggnader inte bara är en risk med tanke på byggnader utomlands, utan förmåga att utföra t.ex. ruinräddning ingår i den servicenivå som förutsätts av varje landskap. I enlighet med 11 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet ansvarar landskapen för servicenivån i enlighet med riskerna och för tillhandahållandet av servicen och de kostnader som detta medför.

Specialberedskap, materiel och utrustning för bistånd till utlandet som skaffats av staten och på dess bekostnad står till landskapens förfogande också vid räddningsverksamhet som krävs på grund av olyckor i Finland på samma grunder som landskapens egna resurser. Specialberedskapen för internationell räddningsverksamhet stöder på så sätt landskapens beredskap för räddningsverksamhet i det egna landet.

Syftet med propositionen är inte att ändra inrikesministeriets roll vid lämnade av eller begäran om internationellt bistånd eller i fråga om det system genom vilket enheterna för lämnande av bistånd till utlandet sammanställs av i huvudsak personal från räddningsverken, som under tiden för uppdraget är tjänstledig utan lön från sin egen tjänst i landskapet.

Inrättande av skyddsrum

Det används uppskattningsvis 60 miljoner euro årligen till att inrätta skyddsrum. Genom regeringens bostadspolitiska åtgärder strävar man efter att öka produktionen av bostadstomter och sänka kostnaderna för byggande. Regeringen har som mål att avveckla normer för byggande exempelvis i fråga om skyddsrum för att lätta på byggkostnaderna och byråkratin.

Ett slopande av skyldigheten att inrätta skyddsrum i bostadshus i samband med nybygge kan i praktiken innebära att också skyldigheten att underhålla det befintliga skyddsrumsbeståndet slopas. Därför är det motiverat att se över och bedöma konsekvenserna av att slopa skyldigheten att inrätta skyddsrum också med tanke på hotbilder, inte bara med tanke på kostnadseffekter.

Enligt de senaste utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska redogörelserna baserar sig försvaret av landet och skyddet av civilbefolkningen på samma hotbilder. Användning av militära maktmedel mot Finland eller hot om användning av dessa kan inte uteslutas. Att helt och hållet slopa skyldigheten att inrätta skyddsrum innebär i sak att det ur ett försvars- och säkerhetspolitiskt perspektiv inte anses finnas ett hot som motiverar skyldigheten att inrätta skyddsrum.

Att slopa skyldigheten att inrätta skyddsrum i samband med nybyggen skulle innebära att det i landet uppstår nya områden utan skyddsrum. Sett ur ett jämlikhetsperspektiv blir det dessutom problematiskt att motivera varför byggnadernas ägare är skyldiga att underhålla befintliga skyddsrum, om det enligt lagstiftningen inte längre krävs att nya skyddsrum inrättas.

Kostnaderna för inrättande av skyddsrum kan påverkas bl.a. genom att justera definitionen av våningsyta, se över den nedre gränsen för skyldigheten att inrätta skyddsrum, befria vissa byggnadstyper från skyldigheten att inrätta skyddsrum eller omvärdera de tekniska kraven på skyddsrum.

Miljöministeriet bereder en lag om ändring av markanvändnings- och bygglagen. Ett viktigt förslag i propositionen är att tillåta att byggrätten överskrids med den yta som krävs för skyddsrum. I och med att den yta som skyddsrummen kräver inte förbrukar byggrätt, kan en större del av arean enligt byggrätten användas till rumsyta än för närvarande. Ändringen ökar nya byggnaders rumsyta och förbättrar därigenom lönsamheten för byggprojekt.

Byggkostnaderna för skyddsrum är i genomsnitt 2 000 euro per kvadratmeter enligt prisnivån 2013, och ungefär hälften av detta är tilläggskostnader som beror på lokalens befolkningsskyddsegenskaper (kostnader som överstiger de normala byggkostnaderna). I miljöministeriets rapport 18/2012 (Utvecklande av verksamheten vid Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA)) bedöms det att ett skyddsrum ökar byggkostnaderna för en bostad med ca 30 euro per kvadratmeter. Byggkostnaderna för skyddsrum har därmed inte någon större inverkan på bostadspriset. Den effekt en lindring av de tekniska kraven på förordningsnivå för skyddsrum har på kostnaderna är också relativt liten. Den effekt en lindring av de tekniska kraven för skyddsrum har på de totala byggkostnaderna står inte i proportion till det försämrade skyddet på ett sätt som går att motivera.

Med anledning av det som framförts ovan är det motiverat att fortsätta inrätta skyddsrum, men samtidigt göra behandlingen av tillstånd för undantag i anknytning till inrättandet av skyddsrum smidigare. Kostnaderna för inrättande av skyddsrum kan dessutom sänkas genom att bl.a. justera definitionen av våningsyta och befria vissa byggnadstyper från skyldigheten att inrätta skyddsrum.

2.2.2 Lagen om Räddningsinstitutet

Vid bedömningen av alternativen för överföring av organiseringsansvaret för regionala försvarskurser och beredskapsövningar från regionförvaltningsverken till någon annan aktör kan Räddningsinstitutet anses som det naturliga valet, eftersom det redan för närvarande ger utbildning som ger beredskap för störningar under normala förhållanden och under undantagsförhållanden. Det bör dessutom beaktas att de regionala försvarskurserna ordnas i samarbete med Försvarsmakten. Andra alternativ som kan övervägas är närmast andra aktörer som ger säkerhetsutbildning, t.ex. Polisyркeshögskolan eller Gräns- och sjöbevakningsskolan, men deras verksamhet omfattar i dagsläget inte motsvarande uppgifter.

Läroplanerna för de kurser som ingår i utbildningskraven för räddningsverkets personal i bisyssla och avtalspersonal motsvarar inte i tillräcklig omfattning kraven inom verksamhetsmiljön i räddningsbranschen. Syftet med propositionen är att främja systematisk och effektiv kompetensutveckling för den personal i bisyssla och avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet. Av denna orsak är det motiverat att förenhetliga och uppdatera läroplanerna och kurserna.

Man kunde sträva efter att uppnå propositionens syften t.ex. genom att effektivisera kvalitetskontrollen så att Räddningsinstitutet endast fastställer läroplaner som uppfyller Räddningsinstitutets krav. I praktiken skulle Räddningsinstitutet dock i varje enskilt fall vara bundet till material som utarbetas och läggs fram av andra aktörer. Räddningsinstitutet kan då inte på ett effektivt sätt inverka på innehållet i läroplanerna eller deras kvalitet och därmed inte på den systematiska och effektiva kompetensutvecklingen för personalen i bisyssla och avtalspersonalen.

För att syftena med propositionen ska nås krävs det att Räddningsinstitutet mer övergripande än i nuläget ansvarar för kompetensutvecklingen inom räddningsverksamheten. Enligt förslaget ska Räddningsinstitutet utöver att fastställa läroplanerna för personal i bisyssla och avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet också ansvara för beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanerna, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial.

2.2.3 Lagen om brandskyddsfonden

Till följd av landskapsreformen överförs räddningsväsendet från räddningsområdena till landskapen. För att räddningsväsendet också i framtiden ska kunna få understöd av brandskyddsfonden ska landskapen ingå i gruppen av mottagare av understöd. I och med att kommunerna kvarstår som mottagare av understöd är det möjligt att i fortsättningen bevilja understöd för grundlig renovering av brandstationer som blir kvar i kommunernas ägo. Alternativt kunde understödet förverkligas så att det beviljas landskapet i stället för kommunen och landskapet betalar den grundliga renoveringen i form av höjda hyror.

För att medlen i Brandskyddsfonden inte ska ägnas mindre uppmärksamhet än budgetmedlen och att användningen av fondmedlen med tanke på resultaten övervakas lika effektivt som budgetmedlen, ska styrningen av Brandskyddsfonden förbättras. Enligt statens revisionsverk borde tydliga och mätbara mål ställas upp för fonderna utanför statsbudgeten och det styrande ministeriet borde ingå resultatavtal med fonderna.

Det föreslås att tidpunkterna för godkännande och fastställande av bokslutet för Brandskyddsfonden slopas i lagen, eftersom bestämmelser om detta finns i förordningen om statsbudgeten. Om tidpunkterna kvarstår i lagen är det möjligt att bestämmelserna i lagen om brandskyddsfonden står i strid med bestämmelserna i förordningen om statsbudgeten i det fall att bestämmelserna i förordningen ändras.

2.3 De viktigaste förslagen

Genom landskapslagen och lagen om ordnande av räddningsväsendet överförs räddningsväsendet till landskapen från ingången av 2020. Landskapet ska ansvara för ordnandet av räddningsväsendet och landskapets affärsverk för produktionen av räddningsväsendets tjänster. Bestämmelser om landskapets affärsverk finns i landskapslagen. Bestämmelser om organisering, ordnande, produktion, tillsyn och styrning i fråga om räddningsväsendet finns i fortsättningen i landskapslagen och lagen om ordnande av räddningsväsendet.

2.3.1 Räddningslagen

I räddningslagen föreslås de ändringar som behövs på grund av att organiseringsansvaret för räddningsväsendet överförs till landskapen. Det föreslås att bestämmelserna om organisering, ordnande, produktion, tillsyn och styrning i fråga om räddningsväsendet i räddningslagen slopas och att det i fortsättningen föreskrivs om detta i landskapslagen och lagen om ordnande av räddningsväsendet.

I räddningslagen ändras räddningsområde till landskap och lokal räddningsmyndighet till landskapets räddningsmyndighet. Vissa bestämmelser ändras så att de i fortsättningen tillämpas

förutom på staten och kommuner också på landskap. I räddningslagens finska språkdräkt görs de ändringar som föranleds av statsrådets förordning om ändring av reglementet för statsrådet så att *sisäasiainministeriö* ändras till *sisäministeriö*. Detta medför inte ändringar i den svenska språkdräkten.

I räddningslagen görs dessutom vissa ändringar i fråga om bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor, skyldigheten att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet och vid räddningsinsatser ta emot internationellt bistånd, avgiftsbeläggande av felaktiga larm från brandlarmanläggningar, utbildning för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal samt inrättande av skyddsrum.

Bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

I propositionen föreslås att den högsta ledningen för samt styrningen och övervakningen av bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor ska höra till inrikesministeriets uppgifter. Det föreslås att inrikesministeriet sköter den nationella beredningen och organiseringen av bekämpningen, samordnar beaktandet av miljöministeriets skyldigheter som följer av miljöskyddet vid bekämpning och vid utvecklandet av bekämpningen.

Gränsbevakningsväsendet föreslås leda räddningsverksamheten vid bekämpning av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor och tillsätta ledaren för bekämpningsarbetet, om en miljöskada har inträffat eller är överhängande på öppen fjärd på finskt havsområde eller inom Finlands ekonomiska zon. Om myndigheter från flera ansvarsområden deltar i bekämpningen, fungerar som allmän ledare för räddningsverksamheten den ledare för bekämpningsarbetet som gränsbevakningsväsendet har tillsatt och som i egenskap av allmän ledare ansvarar för koordineringen och samordningen av de myndigheters och andra instansers funktioner som deltar i bekämpningsarbetet, för att skapa en gemensam lägesbild samt för informationen om bekämpningsåtgärderna.

Inom landskapets område ska räddningsverksamheten (bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor) alltid ledas av landskapets räddningsmyndighet. Den bekämpning av miljöskador som landskapets räddningsväsende ansvarar för ska utgöra en del av den räddningsverksamhet som avses i räddningslagen. Räddningsväsendet ska själv förvalta sina egna resurser och besluta om hur de ska användas och hur uppgifterna ska prioriteras oberoende av vilken typ av olycka det är fråga om.

Om myndigheter från flera verksamhetsområden deltar i räddningsverksamheten, ska räddningsledaren fungera som allmän ledare för räddningsverksamheten. Räddningsledaren ska i

egenskap av allmän ledare för räddningsverksamheten ansvara för uppdateringen av lägesbilden och samordningen av verksamheten. Enheterna från olika ansvarsområden ska handla under egen ledning så att deras åtgärder som helhet främjar en effektiv bekämpning av följderna av olyckan eller situationen. Den myndighet som ansvarar för miljöfrågor ska vid behov också lämna andra bekämpningsmyndigheter experthjälp och i mån av möjlighet även annan assistans vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor. För att säkerställa att miljöaspekterna beaktas ska till ledningsgruppen kallas den myndighet som ansvarar för miljöfrågor.

Det föreslås att lagstiftningen om bekämpning av oljeskador överförs för att bli en del av räddningsväsendets författningar i den omfattning det är fråga om verksamhet som är jämförbar med räddningsverksamhet. Miljöministeriet ska också fortfarande sköta uppgifter som anknyter till miljöskadelagstiftning samt iståndsättning och återställande samt styrning av avfallshantering i specialsituationer. Finlands miljöcentral ska tillhandahålla experttjänster till stöd för bekämpningen samt forskning som anknyter till branschen.

Inrikesministeriets förvaltningsområde ska ansvara för utvecklandet av den nationella prestationsförmågan och internationellt samarbete i fråga om bekämpning av oljeskador och kemikalieolyckor på havsområdena. Till denna del ska inrikesministeriets förvaltningsområde på nationell nivå koordinera planeringen av bekämpning av miljöskador, därtill hörande övningsverksamhet, deltagande i nationellt och internationellt samarbete i fråga om tillsyn över och bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor samt utvecklande av bekämpningskompetens och bekämpningsmateriel i samarbete med instanser som deltar i och som stöder bekämpningsverksamhet.

Kommunikationsministeriet ska precis som för närvarande på nationell nivå ansvara för förebyggande av sjöfartsolyckor i samarbete med andra marina myndigheter. Trafiksäkerhetsverket Trafik och Försvarsmakten ska delta i bekämpningen av miljöskador.

I syfte att säkerställa nuvarande funktionsförmåga och bevara kompetensen överförs till inrikesministeriet från Finlands miljöcentral de personalresurser och ekonomiska resurser som tilldelats bekämpningsväsendet med undantag för resurser som anknyter till forskningsverksamhet.

Internationell räddningsverksamhet

Enligt den föreslagna 27 § 3 mom. 2 punkten i räddningslagen ska landskapen ansvara för lagring och underhåll av den utrustning och materiel som anskaffats av staten och som står till landskapens förfogande för internationell räddningsverksamhet. Specialberedskapen för internationell räddningsverksamhet stöder landskapens beredskap för räddningsverksamhet i det egna landet.

Också i fortsättningen ansvarar inrikesministeriet för den specialberedskap som krävs för lämnande av bistånd till utlandet, för den beredskap som krävs för beslutsfattandet om lämnande av bistånd och för kostnaderna för dem. Inrikesministeriet ansvarar också för utbildningen och övningen av enheter som inrättats för lämnande av internationellt bistånd samt för upphandling av den specialmateriel och specialutrustning som krävs för att nå prestationsförmågan i enlighet med Finlands internationella åtaganden.

De enheter som krävs för att lämna bistånd till utlandet ska som i dagsläget bestå i huvudsak av personal från räddningsverken, som under tiden för uppdraget är tjänstledig utan lön från sin egen tjänst i landskapet.

Avgiftsbelagda felaktiga larm från brandlarmanläggningar

Ordalydelsen i 96 § i räddningslagen föreslås bli ändrad så att det tydligare än för närvarande framgår att också felaktiga brandlarm som beror på annat än fel i anläggningen är sådana felaktiga brandlarm som ska faktureras. Den ändrade formuleringen förtydligar samtidigt även det att förebyggande av felaktiga brandlarm kan kräva även andra åtgärder i fastigheten än teknisk reparation av brandlarmanläggningen.

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

Det föreslås att bestämmelsen om tillräcklig utbildning för personal i bisyssla och avtalspersonal i 56 § i räddningslagen preciseras så att den innebär utbildning i enlighet med en läroplan fastställd av Räddningsinstitutet.

Inrättande av skyddsrum

Skyldigheten att inrätta skyddsrum i 71 § 1 mom. i räddningslagen föreslås bli slopad i fråga om sådana byggnader av lätt konstruktion där inrättandet av skyddsrum skulle innebära särskilt höga kostnader i förhållande till byggkostnaderna för hela bygganden. Befrielsen ska gälla byggnadstyper med i genomsnitt lägre byggkostnader än för annat byggande och där kostnaderna för att inrätta skyddsrum i förhållande till byggkostnaderna för hela byggnaden blir högre än för annat byggande. Regionförvaltningsverket har med stöd av detta i enskilda fall kunnat bevilja befrielse från skyldigheten att inrätta skyddsrum.

Det föreslås att sådana befrielser och lättnader som är beroende av prövning och som gäller inrättande av skyddsrum överförs från regionförvaltningsverken och inrikesministeriet till den myndighet som beviljar bygglovet.

2.3.2 Lagen om Räddningsinstitutet

I 2 § i lagen om Räddningsinstitutet föreslås ett nytt 3 mom. enligt vilket Räddningsinstitutet ska ansvara för ordnandet av regionala försvarskurser i samarbete med Försvarsmakten, ordnandet av landskapens gemensamma beredskapsövningar och övningar med tanke på störningar i samarbete med landskapen, beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanen, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial för personal i bisyssla och avtalspersonal. Räddningsinstitutets lagstadgade uppgift är redan för närvarande att ordna utbildning som ger beredskap för störningar under normala förhållanden och för undantagsförhållanden.

2.3.3 Lagen om brandskyddsfonden

I propositionen föreslås att lagen om brandskyddsfonden ändras så att det i fortsättningen är möjligt att ur fonden bevilja understöd till landskap i stället för till räddningsområden. Lagen preciseras också så att inrikesministeriets styringsmakt ökas i fonderna. I och med ändringen kommer den allmänna styrningen och tillsynen över brandskyddsfonden att höra till inrikesministeriet, som också godkänner fondens resultatmål. I fortsättningen beslutar fondens styrelse inte längre ens formellt om anställande av personal till fonden och om befriande av en person från sina uppgifter. Dessutom tidigareläggs tidpunkten för försäkringsmäklares betalning av brandskyddsavgiften och tidpunkterna för godkännande och fastställelse av fondens bokslut slopas.

2.3.4 Vissa andra lagar

Utöver de nämnda lagarna föreslås det ändringar i lagen om anordningar inom räddningstväsendet (10/2007), vägtrafiklagen (267/1981), kärnenergilagen (990/1987), fordonslagen (1090/2002) samt lagen om passagerarfartygs personlistor (1038/2009). De ändringar som föreslås i dessa lagar är av teknisk karaktär. Dessutom föreslås i sjöräddningslagen (1145/2001) och i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009) ändringar som föranleds av överföringen av ledningsansvaret för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Det föreslås att lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009) upphävs.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

3.1.1 Konsekvenser för hushållen

De ändringar som ska göras på grund av landskapsreformen har inte några direkta ekonomiska konsekvenser för hushållen. De föreslagna ändringarna är i huvudsak tekniska och beror på organisationsändringar till följd av annan lagstiftning.

3.1.1.1 Räddningslagen

Bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Överföringen av ledningsansvaret för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor till inrikesministeriets förvaltningsområde har inga konsekvenser för hushållen.

Internationell räddningsverksamhet

Förslaget att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet och vid räddningsinsatser ta emot internationellt bistånd förbättrar möjligheterna att använda den specialmateriel och specialutrustning samt den personal som utbildats och tränats för uppgiften också vid olyckor i Finland, varmed den särskilda beredskapen för internationell räddningsverksamhet stöder beredskapen inom landskapens räddningsväsende i det egna landet. Detta kan bedömas förbättra räddningsväsendets förmåga till räddningsverksamhet i situationer med t.ex. kollapsade byggnader.

Avgiftsbelagda felaktiga larm från brandlarmanläggningar

Räddningsverkens rätt att ta ut avgifter för felaktiga brandlarm gäller inte sådana fall där nödcentralen får anmälan om en eventuell brand eller ett tillbud per telefon eller på något annat sätt än genom brandlarmanläggningens larmöverföring. Sådana är t.ex. kontroll- och bekräftelseuppdrag som gäller brandvarnare i bostadsbyggnader eller brandvarnare utan kontakt med nödcentralen och där det inte funnits behov av räddningsverkets åtgärder. Propositionen har således inga konsekvenser för hushållens ställning.

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

Den ändring som föreslås i räddningslagen i fråga om utbildning för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal förenhetligar utbildningen för personalen i bisyssla och avtalspersonalen. Tillsammans med de föreslagna ändringarna i lagen om Räddningsinstitutet förenhetligar förslaget läroplaner och kurser samt främjar systematisk och effektiv kompetensutveckling för den personal i bisyssla och avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet. Detta kan bedömas som positivt med tanke på kompetensen och kapaciteten för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal. De föreslagna ändringarna främjar dessutom en enhetlig tillgång till räddningsväsendets tjänster i hela landet.

Inrättande av skyddsrum

Skyldigheten att inrätta skyddsrum föreslås bli slopad i fråga om sådana byggnader av lätt konstruktion där inrättandet av skyddsrum skulle innebära särskilt höga kostnader i förhållande till byggkostnaderna för hela bygganden. Sådana är t.ex. ouppvärmda idrottsbyggnader,

lagerbyggnader, ridhallar och plåthallar. Regionförvaltningsverket har med stöd av detta i enskilda fall kunnat bevilja befrielse från skyldigheten att inrätta skyddsrum. De nämnda byggnaderna ägs i allmänhet av företag eller andra sammanslutningar, vilket innebär att propositionen till denna del inte nämnvärt inverkar på hushållens ställning.

Överföringen av sådana befrielser och lättnader som är beroende av prövning från regionförvaltningsverken och inrikesministeriet till den som beviljar bygglov effektiviserar den helhetsbetonade användningen av olika former av lättnader och förbättrar användningsmöjligheterna för områdesvisa gemensamma skyddsrum. Denna inverkan på de totala kostnaderna för byggandet och därmed t.ex. priset på bostäder kan bedömas som liten. Ökad användning av gemensamma skyddsrum förlänger det genomsnittliga avståndet till ett skyddsrum, vilket i någon mån kan försvaga befolkningens möjligheter att få skydd.

3.1.1.2 Lagen om Räddningsinstitutet

Överföringen av de regionala försvarskurserna och beredskapsövningarna från regionförvaltningsverken till Räddningsinstitutet har inga konsekvenser för hushållen. Också i framtiden ordnas försvarskurserna regionalt och överföringen av ansvaret för ordnade av kurserna inverkar inte på t.ex. villkoren för att bli antagen till en kurs eller på deltagarkostnaderna.

Överföringen av beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanen, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal från organisationerna inom räddningsbranschen till Räddningsinstitutet förenhetligar läroplanerna och kurserna. Överföringen främjar också en systematisk och effektiv kompetensutveckling för den personal i bisyssla och avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet. Detta kan bedömas som positivt med tanke på kompetensen och kapaciteten för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal. De föreslagna ändringarna främjar dessutom en enhetlig tillgång till räddningsväsendets tjänster i hela landet.

3.1.1.3 Lagen om brandskyddsfonden

De föreslagna ändringarna i lagen om brandskyddsfonden har inte några direkta konsekvenser för hushållen. De föreslagna ändringarna är i huvudsak tekniska och anknyter till förvaltningen av fonden eller beror på organisationsändringar till följd av annan lagstiftning.

3.1.2 Konsekvenser för företagen

De ändringar som ska göras på grund av landskapsreformen har inte några direkta ekonomiska konsekvenser för företagen. De föreslagna ändringarna är i huvudsak tekniska och beror på organisationsändringar till följd av annan lagstiftning.

3.1.2.1 Räddningslagen

Bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Överföringen av ledningsansvaret för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor till inrikesministeriets förvaltningsområde har inga konsekvenser för företagen.

Internationell räddningsverksamhet

Förslaget att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet och vid räddningsinsatser ta emot internationellt bistånd förbättrar möjligheterna att använda den specialmateriel och specialutrustning samt den personal som utbildats och tränats för uppgiften också vid olyckor i Finland, varmed den särskilda beredskapen för internationell räddningsverksamhet stöder beredskapen inom landskapens räddningsväsende i det egna landet. Detta kan bedömas förbättra räddningsväsendets förmåga vid räddningsverksamhet i synnerhet i situationer med kollapsade byggnader.

Avgiftsbelagda felaktiga larm från brandlarmanläggningar

Avgifter som tas ut för felaktiga brandlarm gäller fastigheter, där det i vissa fall kan finnas flera verksamhetsidkare. Enligt 96 § i räddningslagen får avgifterna tas ut hos ägaren, innehavaren eller verksamhetsidkaren. Räddningsverket skickar en räkning till fastigheten i enlighet med de kontaktuppgifter som har meddelats verket. I räddningslagen föreskrivs det inte om fördelning av betalningsskyldigheten i fastigheter.

Som återkommande felaktig funktion hos en brandlarmanläggning betraktas fler än två felaktiga larm under de senaste 12 månaderna. Äldre fall än detta tas inte heller i fortsättningen med i beräkningen.

Syftet är att genom precisering av ordalydelsen i bestämmelsen göra begreppet felaktigt brandlarm tydligare. Detta bedöms resultera i att ägare till och verksamhetsidkare i fastigheterna uppfyller skyldigheten att se till att brandlarmanläggningarna är i skick.

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

Den ändring som föreslås i räddningslagen i fråga om utbildning för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal förenhetligar utbildningen för personalen i bisyssla och

avtalspersonalen. Tillsammans med de föreslagna ändringarna i lagen om Räddningsinstitutet förenhetligar förslaget läroplaner och kurser samt främjar systematisk och effektiv kompetensutveckling för den personal i bisyssla och den avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet. Detta kan bedömas som positivt med tanke på kompetensen och kapaciteten för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal.

Inrättande av skyddsrum

Inrättandet och underhållet av skyddsrum sysselsätter finländska företag som är verksamma inom befolkningsskyddsteknik och betongindustri. Om skyddsrum inte inrättas i lika hög grad som tidigare, har det konsekvenser för dessa företags verksamhet. I och med att antalet inhemska referenser minskar kan man bedöma att företagen också har sämre möjligheter till exportverksamhet. Företagen sysselsätter ca 750 personer och värdet av exporten per år är ca 15–20 miljoner euro.

Skyldigheten att inrätta skyddsrum föreslås bli slopad i fråga om sådana byggnader av lätt konstruktion där inrättandet av skyddsrum skulle innebära särskilt höga kostnader i förhållande till byggkostnaderna för hela bygganden. Den slopade plikten att inrätta skyddsrum ska gälla byggnader för vilka Regionförvaltningsverket i Södra Finland i enskilda fall har kunnat bevilja undantag från skyldigheten att inrätta skyddsrum. Förslaget inverkar därmed inte i någon ansevärd omfattning på antalet skyddsrum som ska inrättas. Kostnaderna för inrättande av skyddsrum i fråga om det byggnadsbestånd som avses i propositionen är uppskattningsvis ca 2–3 miljoner euro per år.

3.1.2.2 Lagen om Räddningsinstitutet

Överföringen av ansvaret för ordnande av de regionala försvarskurserna och beredskapsövningarna från regionförvaltningsverken till Räddningsinstitutet har inga konsekvenser för företagen. Också i fortsättningen ordnas försvarskurserna regionalt och överföringen av ansvaret för ordnande av kurserna inverkar inte på t.ex. villkoren för att bli antagen till en kurs eller på deltagarkostnaderna.

Överföringen av beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanen, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal från organisationerna inom räddningsbranschen till Räddningsinstitutet förenhetligar läroplanerna och kurserna. Överföringen främjar också en systematisk och effektiv kompetensutveckling för den personal i bisyssla och den avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet. Detta kan bedömas som positivt med tanke på kompetensen och kapaciteten för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal. De

föreslagna ändringarna främjar dessutom en enhetlig tillgång till räddningsväsendets tjänster i hela landet.

3.1.2.3 Lagen om brandskyddsfonden

Den föreslagna ändringen i lagen om brandskyddsfonden tidigarelägger tidpunkten för när försäkringsmäklare ska betala brandskyddsavgiften med tre och en halv månad.

Betalningstidpunkten kan dock förutses också i framtiden och ändringen har inga betydande konsekvenser för försäkringsmäklarnas ställning. I och med ändringen blir betalningstidpunkten mer enhetlig med den betalningstidpunkt som föreskrivs för försäkringsgivare.

3.1.3 Konsekvenser för de offentliga finanserna

De ändringar som ska göras på grund av landskapsreformen har inte några direkta ekonomiska konsekvenser för de offentliga finanserna. De föreslagna ändringarna är i huvudsak tekniska och beror på organisationsändringar till följd av annan lagstiftning.

3.1.3.1 Räddningslagen

Bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Det föreslås att den finansiering som i statsbudgeten reserverats för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor huvudsakligen överförs till inrikesministeriet. Det här innefattar genomförande av planeringsarbete för olika verksamhetsskedan (beredskap, förebyggande i form av övervakning av havsområden, anskaffning och underhåll av materiel, egentliga bekämpningsåtgärder samt förvaltning) samt genomförande av ledningsberedskap.

I syfte att säkerställa nuvarande funktionsförmåga och bevara kompetensen överförs från Finlands miljöcentral till inrikesministeriet de personalresurser och ekonomiska resurser som tilldelats bekämpningsväsendet med undantag för de resurser som anknyter till forskningsverksamhet. Det föreslås att även den personal som deltar i ordnandet av utbildning och underhållet av materiel som används för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor överförs från miljöministeriets förvaltningsområde till inrikesministeriets förvaltningsområde. Det här innebär en överföring av personal motsvarande uppskattningsvis tre årsverken från Finlands miljöcentral samt personal motsvarande uppskattningsvis ett årsverke från närings-, trafik- och miljöcentralerna till inrikesministeriets förvaltningsområde.

Förslaget förutsätter inte fler årsverken, utan det är fråga om att överföra årsverken mellan förvaltningsområden och ämbetsverk.

De överföringar av anslag som motsvarar propositionen ska genomföras i budgeten 2019 så att det från moment 35.10.20 Bekämpning av miljöskador under miljöministeriets huvudtitel till inrikesministeriets huvudtitel överförs 5,5 miljoner euro till kostnader som föranleds av oljebekämpning. Från Finlands miljöcentrals omkostnader (35.10.04) ska överföras ett anslag motsvarande tre årsverken (ca 0,180 miljoner euro) samt från arbets- och näringsbyråernas omkostnader under moment (32.30.01) ett anslag motsvarande ett årsverke (ca 0,06 miljoner euro) till gränsbevakningsväsendets omkostnader (moment 26.20.01) under inrikesministeriets huvudtitel. Storleken på anslagsöverföringarna preciseras i samband med beredningen av statsbudgeten för 2019.

Det föreslås inga ändringar i fråga om miljöministeriets övriga finansiering eller i den nuvarande storleken på beredskapsersättningar för övriga bekämpningsmyndigheter.

Genom tilläggsutbildning för de personalresurser som reserverats för gränsbevakningsväsendets sjöräddningstjänst och samutnyttjande av resurser och kompetens som överförs från Finlands miljöcentral är det möjligt att bättre än tidigare och mera kostnadseffektivt trygga jourtjänster dygnet runt och en operativ ledning av bekämpningsarbetet. Ledningscentralen tar emot anmälan om olyckor och påbörjar samtidigt en sjöräddningsoperation och en bekämpningsoperation för fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor om det föreligger risk för miljöskada.

Gränsbevakningsväsendet utser ledaren för bekämpningsarbetet, som vid behov till sin hjälp kan tillsätta en ledare för den marina verksamheten.

Internationell räddningsverksamhet

Det förslag som gäller skyldigheten att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet och vid räddningsinsatser ta emot internationellt bistånd ökar inte kostnaderna för landskapen. Beredskap för att i räddningsverksamhet lämna bistånd till utlandet grundar sig på landskapens kompetens, beredskap och servicenivå i fråga om riskerna inom det egna landet. Olyckorna med ridhallar och idrottshallar under de senaste åren visar på att kollapsade byggnader inte bara är en risk med tanke på byggnader utomlands, utan förmåga att utföra t.ex. ruinräddning ingår i den servicenivå som förutsätts av varje landskap. I enlighet med 11 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet ansvarar landskapen för servicenivån i enlighet med riskerna och för de kostnader som detta medför.

Avgiftsbelagda felaktiga larm från brandlarmanläggningar

Den föreslagna preciseringen i fråga om felaktiga brandlarm från brandlarmanläggningar gör ordalydelsen i bestämmelsen tydligare och förenhetligar räddningsverkens faktureringspraxis. Detta

kan bedömas minska antalet besvär som anförs i fråga om faktureringsbeslut, vilket i någon mån minskar räddningsverkens och domstolarnas arbetsvolym och de administrativa kostnader som den medför.

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

Den precisering som föreslås i räddningslagen i fråga om utbildning för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal förenhetligar utbildningen för dessa personalgrupper och jämnar ut de regionala skillnaderna när det gäller utbildningskostnader.

Inrättande av skyddsrum

Enligt förslaget ska beviljandet av vissa lättnader i anknytning till inrättande av skyddsrum överföras från inrikesministeriet och regionförvaltningsverken till kommunernas byggnadstillsynsmyndigheter. Årligen byggs ca 480 skyddsrum. Regionförvaltningsverket i Södra Finland har årligen fattat ca 10 beslut om bifall i fråga om befrielse från skyldigheten att inrätta skyddsrum. Regionala befrielseärenden som behandlas av inrikesministeriet är sällsynta och förekommer i enstaka fall. Förslaget har därmed ingen betydande inverkan på myndigheternas arbetsvolym och på de kostnader som den för med sig.

3.1.3.2 Lagen om Räddningsinstitutet

Ordnandet av de regionala försvarskurserna och landskapens gemensamma beredskapsövningar överförs från regionförvaltningsverken till Räddningsinstitutet. Med anledning av detta görs anslags- och personalöverföringar som motsvarar dessa uppgifter. Överföringen förutsätter inte mer anslag, utan det är endast fråga om att föra över anslag i huvudsak från finansministeriets huvudtitel till inrikesministeriets huvudtitel. Förslaget förutsätter inte heller fler årsverken, utan det är fråga om att överföra årsverken mellan förvaltningsområden och ämbetsverk. Separata regeringspropositioner kommer att lämnas om dessa ändringar.

Till Räddningsinstitutet överförs från regionförvaltningsverkens ansvarsområde för räddningsväsendet och beredskap personal som motsvarar cirka fyra årsverken och som ska ansvara för ordnandet av de regionala försvarskurserna och av landskapens gemensamma beredskapsövningar och övningar inför störningssituationer. Personalutgifterna beräknas vara cirka 0,30 miljoner euro.

Överföringen av beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanen, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal från organisationerna inom

räddningsbranschen till Räddningsinstitutet innebär ett ytterligare behov av uppskattningsvis 1,5 årsverken eller en omorganisering av uppgifter av motsvarande storlek. Samtidigt är det dock möjligt att nå besparingar i de understöd som brandskyddsfonden för motsvarande verksamhet beviljar organisationerna inom räddningsbranschen. Förslaget innebär inte några nya direkta kostnader för räddningsverken, eftersom de redan i dagsläget ansvarar för en tillräcklig utbildning för personalen i bisyssla och avtalspersonalen.

Genomförandet av utbildningen för utbildare vid Räddningsinstitutet som tjänsteuppdrag innebär inledningsvis för räddningsverken extra kostnader närmast på grund av resor och eventuella vikariat. En integrering av utbildningen för utbildare helt eller delvis som en del av den ordinära personalens läroplaner skulle i framtiden minska räddningsverkens kostnader för utbildning av utbildare. Detta skulle också ha en ökande effekt med tanke på räddningsverkens pedagogiska kompetens.

3.1.3.3 Lagen om brandskyddsfonden

De föreslagna ändringarna i lagen om brandskyddsfonden har inte några direkta konsekvenser för de offentliga finanserna. De föreslagna ändringarna är i huvudsak tekniska och anknyter till förvaltningen av fonden eller beror på organisationsändringar till följd av annan lagstiftning.

3.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

3.2.1 Räddningslagen

Bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Den operativa ledningen av brådskande bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor ska koncentreras till inrikesministeriets förvaltningsområde. Räddningsverksamhet vid fartygskemikalieolyckor och fartygskemikalieolyckor på öppen fjärd på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon ska ledas av den ledare för bekämpningsarbetet som gränsbevakningsväsendet har tillsatt. Även det administrativa ansvar som anknyter till den operativa ledningen av fartygskemikalieolyckor och fartygskemikalieolyckor på havsområdena samt ansvaret för beredning av lagstiftningen om bekämpningsåtgärder överförs på inrikesministeriet. Genom ändringarna byggs det upp en nationell, tydligt definierad operativ ledningshelhet för bekämpning av oljeskador och kemikalieolyckor på havsområdena, som på ett mångsidigare sätt kan utnyttja sjöräddningstjänstens och räddningsmyndigheternas befintliga ledningsförmåga och verkställande förmåga samt specialkunskaper.

En överföring av ledningsansvaret för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor i sin helhet till inrikesministeriet och till landskapens räddningsväsende som styrs av inrikesministeriet skulle göra det möjligt att samordna gränsbevakningsväsendets och räddningsverkens operativa verksamhet och materielanskaffning och samtidigt stödja en kostnadseffektiv användning av den verkställande förmågan i fråga om marin verksamhet.

I propositionen föreslås inga betydande ändringar av räddningsverkens uppgifter eller ansvarsområden, utan räddningsverken ska även i fortsättningen ansvara för bekämpning av oljeskador och kemikalieolyckor på landområden, längs kusterna och i skärgården.

Räddningsverken ska även ansvara för bekämpningen av fartygskemikalieolyckor längs kusterna och i skärgården. Den regionala fördelningen av ansvaret mellan de statliga myndigheterna och landskapen ska definieras närmare under ledning av gränsbevakningsväsendet vid den planering av samarbetet som avses i 47 § i lagförslaget. Dessutom ska gränsbevakningsväsendet med stöd av 27 a § närmare samordna bekämpningsberedskapen.

Hela inrikesministeriets förvaltningsområde har beredskap för långvarig ledningsverksamhet. Vid den föreslagna överföringen utnyttjas lednings- och verksamhetsberedskap dygnet runt inom sjöräddningstjänsten och räddningsväsendet. Ledning av operationer där det finns en så heltäckande lägesbild och lägesuppfattning för ett havsområde som möjligt kommer också att betjäna informationsbehoven inom samhället och statsledningen.

Avsikten är att sjöräddningstjänstens goda och intensiva samarbete ska fortsätta med myndigheterna i fråga om oljeskador och kemikalieolyckor. Samarbetet mellan de marina myndighetsaktörerna samt det nationella samarbete som anknyter till sjöräddningstjänsten särskilt mellan ämbetsverk inom inrikesministeriets och kommunikationsministeriets förvaltningsområden erbjuder goda möjligheter exempelvis när det gäller att skapa nya kostnadseffektiva medel för att förebygga oljeskador och fartygskemikalieolyckor samt för att förmedla forskningsinformation till beslutsfattare, samt för att beaktas inom internationellt samarbete. Dessutom är det möjligt att fördjupa samarbetet i fråga om processen med beslutsfattande om skyddsplatser med beaktande av den internationella utvecklingen.

Organisationsförändringar inom räddningsväsendet som föranleds av landskapsreformen samt utfärdandet av lagstiftning om bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor som en del av räddningsverksamheten enligt räddningslagen kan bedömas göra den marina verksamheten tydligare, eftersom räddningsväsendet på landskapsnivå fungerar effektivare under statens styrning och bekämpningen av oljeskador på havsområdena kan koncentreras till räddningsverk som utses

särskilt. Det här skapar en möjlighet att på landsomfattande nivå utveckla enhetliga och effektiva verksamhetsmodeller.

Det föreslås att det gemensamma lägesbildssystemet Boris för de myndigheter som deltar i bekämpningen av oljeskador integreras som en del av hanteringen av olyckor på havsområden. Det här utvecklar systemets användbarhet som en del av ledningssystemet effektivare och gör det möjligt att skapa enhetliga system och en effektivare användning av dem i stället för enskilda tillämpningar.

Kommunikationsministeriet ska på samma sätt som för närvarande på nationell nivå ansvara för förebyggandet av sjöfartsolyckor i samarbete med andra marina myndigheter. Trafiksäkerhetsverket och försvarsmakten ska fortfarande delta i bekämpningen av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor.

De myndigheter som deltar i räddningsverksamheten är med stöd av 3 § i räddningslagen på motsvarande sätt som för närvarande skyldiga att göra nödanmälan och vidta sådana bekämpningsåtgärder som deras uppgifter och beredskap förutsätter då de observerar eller får veta om en fartygsoljeskada eller fartygskemikalieolycka.

Beredningen av ersättningshandläggning i fråga om kostnaderna för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor och utfärdande av anvisningar i fråga om detta ska överföras på inrikesministeriet.

Från miljöförvaltningen ska till inrikesministeriet överföras en arbetsinsats som motsvarar uppskattningsvis totalt fyra årsverken. Frågan om hur de personer som ska överföras ska placeras i inrikesministeriets organisation kommer att avgöras senare i enlighet med hurudant behovet är i praktiken. I fråga om personalöverföringar iakttas principerna för god förvaltning.

Gränsbevakningsväsendets centrala experter i fråga om olje- och kemikaliebekämpning på havsområdena har en omfattande erfarenhet från fältet och i sakkunniguppgifter stannar man ofta länge. Ändringarna förutsätter emellertid att personalen fortbildas. Genom en överföring av experter från Finlands miljöcentrals bekämpningsgrupp för miljöskador till inrikesministeriet säkerställs det att nuvarande funktionsförmåga upprätthålls även vid omställningen.

Inrikesministeriet ska ansvara för den allmänna utbildningen inom bekämpningsteknik samt för grundutbildning, fortbildning och kompletterande utbildning som hänför sig till ledningsnivåerna och ledningscentralsfunktioner som anknyter till operativ ledning av brådskande bekämpning av oljeskador och kemikalieolyckor i havsområden. Utbildningen inom bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor kan genomföras effektivt vid läroanstalter inom inrikesministeriets

förvaltningsområde, vilka redan för närvarande producerar utbildning inom räddningsverksamhet och sjöräddning.

Internationell räddningsverksamhet

Det förslag som gäller skyldigheten att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet och vid räddningsinsatser ta emot internationellt bistånd ökar inte uppgifterna för landskapen. Beredskap för att i räddningsverksamhet lämna bistånd till utlandet grundar sig på landskapens kompetens, beredskap och servicenivå i fråga om riskerna inom det egna landet. Olyckorna med ridhallar och idrottshallar under de senaste åren visar på att kollapsade byggnader inte bara är en risk med tanke på byggnader utomlands, utan förmåga att utföra t.ex. ruinräddning ingår i den servicenivå som förutsätts av varje landskap. I enlighet med 11 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet ansvarar landskapen för en servicenivå i enlighet med riskerna och för tillhandahållandet av servicen och de kostnader som detta medför. Specialberedskap, materiel och utrustning för bistånd till utlandet som skaffats av staten och på dess bekostnad står till landskapens förfogande också vid räddningsverksamhet som krävs på grund av olyckor i Finland på samma grunder som landskapens egna resurser. Specialberedskapen för internationell räddningsverksamhet stöder på så sätt beredskapen i det egna landet för räddningsväsendet.

Avgiftsbelagda felaktiga larm från brandlarmanläggningar

Det förslag som gäller felaktiga brandlarm från brandlarmanläggningar utvidgar inte tillämpningen av bestämmelsen jämfört med nuläget. Ändringen bedöms göra räddningsverkens faktureringspraxis tydligare och minska antalet besvär till förvaltningsdomstolarna, vilket i någon mån minskar räddningsverkens och domstolarnas arbetsvolym.

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

Tillsammans med de föreslagna ändringarna i lagen om Räddningsinstitutet förenhetligar förslaget till en precisering av utbildningen för räddningsverkens personal i bisyssla och avtalspersonal läroplanerna och kurserna samt främjar systematisk och effektiv kompetensutveckling för den personal i bisyssla och den avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet. Detta bedöms som positivt med tanke på kompetensen och kapaciteten för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal. De föreslagna ändringarna främjar dessutom en enhetlig tillgång till räddningsväsendets tjänster i hela landet.

Inrättande av skyddsrum

Enligt förslaget ska beviljandet av vissa lättnader i anknytning till inrättande av skyddsrum överföras från inrikesministeriet och regionförvaltningsverken till kommunernas byggnadstillsynsmyndigheter. Årligen inrättas ca 480 skyddsrum. Regionförvaltningsverket i Södra Finland har årligen fattat ca 10 beslut om bifall i fråga om befrielse från skyldigheten att inrätta skyddsrum. Regionala befrielseärenden som behandlas av inrikesministeriet är sällsynta och förekommer i enstaka fall. Förslaget ökar därmed inte i någon stor omfattning arbetsvolymen vid kommunernas byggnadstillsynsmyndigheter.

I och med de föreslagna ändringarna kommer beslutsfattandet närmare byggarna och sett ur sökandens synvinkel är myndighetsverksamheten tydligare, när beslut om undantag och lättnader alltid fattas av den myndighet som beviljar bygglov. Överföringen av beslutanderätten i fråga om regionala befrielser till den myndighet som beviljar bygglov effektiviserar den övergripande användningen av olika former av lättnader. De föreslagna ändringarna förbättrar dessutom användningsmöjligheterna för områdesvisa gemensamma skyddsrum.

Avsikten är inte att genom den föreslagna ändringen ändra på den avgörandepraxis som regionförvaltningsverket tillämpar för närvarande när det gäller kostnader eller att i övrigt utvidga användningen av denna grund för befrielse. Ett villkor för att befrielse ska beviljas är fortfarande att kostnaderna för inrättande av ett skyddsrum uppgår till mer än fyra procent av de totala byggkostnaderna.

3.2.2 Lagen om Räddningsinstitutet

Överföringen av de regionala försvarskurserna och beredskapsövningarna från regionförvaltningsverken till Räddningsinstitutet ökar i någon mån institutets uppgifter. Också landskapen och inrikesministeriet får nya uppgifter.

Överföringen av beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanen, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal från organisationerna inom räddningsbranschen till Räddningsinstitutet ökar Räddningsinstitutets ansvar för den övergripande kompetensutvecklingen.

3.2.3 Lagen om brandskyddsfonden

Den för inrikesministeriet föreslagna skyldigheten att godkänna fondens årliga budget och resultatmål ökar i någon mån inrikesministeriets uppgifter.

3.3 Miljökonsekvenser

De ändringar som görs på grund av landskapsreformen har inga miljökonsekvenser. De föreslagna ändringarna är i huvudsak tekniska och beror på organisationsändringar till följd av annan lagstiftning.

3.3.1 Räddningslagen

Bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Propositionen bedöms inte ha några skadliga miljökonsekvenser. En stor fartygsoljeskada eller fartygskemikalieolycka på ett havsområde beror i allmänhet på sammanstötning, grundstötning eller någon annan olycka som kräver sjöräddning. Gränsbevakningsväsendet leder sjöräddningssituationen genast efter det att den har inträffat och är således omedelbart kapabelt att vidta åtgärder även för att minimera miljöskadorna. I fråga om bekämpningsåtgärder vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor samt vid planeringen och utvecklandet av dem ska experthjälp även i fortsättningen utnyttjas i form av miljökompetens inom miljöförvaltningen. Sakkunniguppgifter som har nära samband med bekämpning av miljöskador ska skötas vid Finlands miljöcentral på samma sätt som för närvarande.

Internationell räddningsverksamhet

Specialberedskap, materiel och utrustning för bistånd till utlandet som skaffats av staten och på dess bekostnad står till landskapens förfogande också vid räddningsverksamhet som krävs på grund av olyckor i Finland på samma grunder som landskapens egna resurser. Specialberedskapen för internationell räddningsverksamhet stöder på så sätt beredskapen i det egna landet för räddningsväsendet i landskapen också vid bekämpningen av miljöolyckor.

Avgiftsbelagda felaktiga larm från brandlarmanläggningar

Det förslag som gäller felaktiga brandlarm från brandlarmanläggningar utvidgar inte det nuvarande tillämpningsområdet för bestämmelsen. Ändringen inverkar inte på räddningsverkens verksamhet vid bekämpningen av miljöolyckor.

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

Tillsammans med de föreslagna ändringarna i lagen om Räddningsinstitutet förenhetligar propositionen läroplanerna och kurserna för utbildningen av personal i bisyssla och avtalspersonal samt främjar systematisk och effektiv kompetensutveckling för den personal i bisyssla och den avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet. Detta kan bedömas som positivt med tanke på kompetensen och kapaciteten för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal också vid bekämpning av miljöolyckor.

Inrättande av skyddsrum

Miljökonsekvenserna av inrättandet av skyddsrum kan inte betraktas som betydande jämfört med miljökonsekvenserna av annat byggande. Skyddsrummen används i praktiken alltid för något ändamål även under normala förhållanden. I skyddsrum som finns i bostadshus placeras t.ex. de boendes förrådsutrymmen. Att skyddsrum kan användas t.ex. som idrottshallar eller parkeringsplatser under normala förhållanden minskar behovet av att separat bygga sådana lokaler. Inrättandet av skyddsrum utgör en integrerad del av byggandet av en fastighet. Därför skiljer sig miljökonsekvenserna av inrättandet av skyddsrum inte från konsekvenserna av annat byggande. Ett skyddsrum i armerad betong har en livscykel på cirka 100 år och ett bergtrum en livscykel på upp till flera hundra år.

3.3.2 Lagen om Räddningsinstitutet

Överföringen av de regionala försvarskurserna och av landskapens gemensamma beredskapsövningar från regionförvaltningsverken till Räddningsinstitutet har inte några miljökonsekvenser. De föreslagna ändringarna är administrativa och beror på organisationsändringar till följd av annan lagstiftning.

Överföringen av beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanen, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal från organisationerna inom räddningsbranschen till Räddningsinstitutet förenhetligar läroplanerna och kurserna. Överföringen främjar också en systematisk och effektiv kompetensutveckling för den personal i bisyssla och avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet. Detta bedöms som positivt med tanke på kompetensen och kapaciteten för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal också vid bekämpning av miljöolyckor.

3.3.3 Lagen om brandskyddsfonden

De ändringar som föreslås i lagen om brandskyddsfonden har inte några miljökonsekvenser. De föreslagna ändringarna är i huvudsak tekniska och anknyter till förvaltningen av fonden eller beror på organisationsändringar till följd av annan lagstiftning.

3.4 Samhälleliga konsekvenser

De ändringar som ska göras på grund av landskapsreformen har inte några direkta samhälleliga konsekvenser. De föreslagna ändringarna är i huvudsak tekniska och beror på organisationsändringar till följd av annan lagstiftning.

3.4.1 Räddningslagen

Bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Överföringen av bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden till inrikesministeriets förvaltningsområde bedöms inte ha konsekvenser för den verksamhet som bedrivs av de frivilligorganisationer som deltar i bekämpningen av miljöskador. En överföring av ansvaret för tillsynen över fartygsutsläpp inom havsområden till gränsbevakningsväsendet förtydligar nuläget och gör det lättare att inleda förundersökning i fråga om de förseelser som upptäckts och att inleda bekämpningsåtgärder då samma myndighet ansvarar för båda funktionerna.

Internationell räddningsverksamhet

Förslaget om att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet och vid räddningsinsatser ta emot internationellt bistånd förbättrar räddningsväsendets förmåga att svara mot olika olyckor också i det egna landet. När beredskapen breddas till alla räddningsverk ökar produktionen av enhetliga och jämlika tjänster inom räddningsväsendet.

Avgiftsbelagda felaktiga larm från brandlarmläggningar

Det förslag som gäller felaktiga brandlarm från brandlarmläggningar gör myndigheternas verksamhet tydligare och enhetligare, ökar rättsskyddet för ägare och innehavare av fastigheter och verksamhetsidkare och minskar på så sätt behovet av att söka ändring hos förvaltningsdomstolarna.

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

Preciseringen av den utbildning som krävs av räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal gör myndigheternas verksamhet enhetligare och förbättrar ställningen för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal som en del av systemet för räddningsväsendet. De föreslagna ändringarna främjar dessutom en enhetlig tillgång till räddningsväsendets tjänster i hela landet.

Inrättande av skyddsrum

De föreslagna bestämmelserna om inrättande av skyddsrum gör det möjligt att underhålla det befintliga skyddsrumsbeståndet, och det ska även i fortsättningen inrättas nya skyddsrum i landet. Även i fortsättningen kan man bereda sig på att använda skyddsrum för att skydda civilbefolkningen mot eventuella verkningar av vapen, joniserande strålning och giftiga ämnen.

Den nuvarande hotuppfattningen omfattar ett behov av befolkningsskydd i samband med militära angrepp. I enlighet med inrikesministeriets strategi för befolkningsskydd (2007) är målet att skydda

befolkningen så väl som det realistiskt sett är möjligt med befintliga arrangemang och kostnader. Vid undantagsförhållanden finns det utifrån riskbedömningar och hotfulla situationer beredskap att skydda befolkningen genom evakuering eller med hjälp av befintliga skyddsrum eller sådana utrymmen inomhus som ger så bra skydd som möjligt. Befolkningsskyddet består av flera olika samordnade arrangemang. Det är fråga om en helhet där alla åtgärder för att skydda befolkningen utnyttjas på ett ändamålsenligt sätt i varje enskilt fall.

Enligt statsrådets säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse (2012) bör Finland, samtidigt som landet har beredskap att försvara sig mot väpnade angrepp, ha förmåga att skydda befolkningen och trygga samhällets funktion. Enligt statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (2016) har det skett en förändring i den säkerhetspolitiska miljön i Finland, som är en del av det västerländska samhället. Det skärpta säkerhetsläget i Europa och Östersjöregionen har omedelbara konsekvenser för Finland. Användning av militära maktmedel mot Finland eller hot om användning av dessa kan inte uteslutas. Finland utvecklar sin nationella kristållighet på ett övergripande sätt. Förberedelser vidtas med tanke på situationer som hotar eller negativt påverkar säkerheten och välfärden så att skadorna kan förutses eller förhindras.

Under de senaste dryga 50 åren har det inrättats ett relativt omfattande skyddsrumbestånd i Finland. Skyddsrummen är dock inte jämnt fördelade mellan de olika delarna i landet och i synnerhet de äldsta skyddsrummen kräver grundlig renovering.

3.4.2 Lagen om Räddningsinstitutet

Överföringen av de regionala försvarskurserna och beredskapsövningarna från regionförvaltningsverken till Räddningsinstitutet har inga samhällsliga konsekvenser. Också i fortsättningen ordnas försvarskurserna regionalt och överföringen av ansvaret för ordnande av kurserna inverkar inte på t.ex. villkoren för att bli antagen till en kurs eller på deltagarkostnaderna.

Överföringen av beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanen, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal från organisationerna inom räddningsbranschen till Räddningsinstitutet förbättrar den systematiska och effektiva kompetensutvecklingen för den personal som deltar i räddningsverksamhet. I framtiden ska Räddningsinstitutet mer helhetsbetonat svara för kompetensutvecklingen inom räddningsverksamheten. Utbildarnas pedagogiska kompetens ska öka. Detta har som helhet sett en positiv effekt på kompetensen för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal och därmed också på räddningsväsendets serviceförmåga.

3.4.3 Lagen om brandskyddsfonden

Den ökade styrningen av fonden medför att fondens medel får en mer jämlik ställning jämfört med budgetmedlen och detta främjar med tanke på resultatet övervakningen av användningen av fondmedlen.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid inrikesministeriet.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om ändring av räddningslagen

1 §. Lagens syfte. Enligt 1 § i den gällande räddningslagen är lagens syfte att förbättra människornas säkerhet och minska antalet olyckor. Lagens syfte är också att när en olycka är överhängande eller har inträffat ska människor räddas, viktiga funktioner tryggas och följderna av olyckan begränsas effektivt. Det föreslås att paragrafen kompletteras så att lagens syfte ska vara att olägenheterna för människor, egendom och miljön blir så små som möjligt. Detta betonas i synnerhet vid räddningsverksamhet i syfte att bekämpa miljöskador.

2 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att hänvisningen till räddningsväsendets organisation och förvaltning stryks i 2 mom. 3 punkten. Bestämmelser om detta tas in i lagen om ordnande av räddningsväsendet. Räddningslagen ska till skillnad från nuläget tillämpas också på bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Av denna orsak föreslås att bestämmelser om gränsbevakningsväsendets uppgift i anknytning till detta införs i 2 mom.

Paragrafens 3 mom. föreslås bli upphävt och definitionen av befolkningsskydd flyttad till den nya 2 a §.

I 4 mom. görs de behövliga ändringarna av paragrafhänvisningarna.

2 a §. Definitioner. I lagen föreslås en ny 2 a § med centrala definitioner i anknytning till räddningsväsendet.

Enligt 1 mom. 1 punkten avses med räddningsväsende ett uppgiftsområde som består av förebyggande av eldsvådor och andra olyckor samt räddningsverksamhet.

Enligt 1 mom. 2 punkten avses med räddningsverksamhet brådskande uppgifter som syftar till att rädda och skydda människor, egendom och miljön när en olycka är överhängande eller inträffar samt att begränsa de skador som olyckan förorsakar och lindra följderna av olyckan.

Räddningslagen ska till skillnad från nuläget också tillämpas på räddningsverksamhet vid oljeskador på land samt på räddningsverksamhet vid oljeskador och kemikalieolyckor förorsakade av fartyg på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon och på beredskapen för denna räddningsverksamhet. För närvarande finns bestämmelserna om dessa uppgifter i lagen om bekämpning av oljeskador, som föreslås bli upphävd och bestämmelserna flyttade till räddningslagen. Med räddningsverksamhet avses uppgifter som ankommer på myndigheterna och som närmare definieras i räddningslagen.

Enligt 1 mom. 3 punkten avses med utrymning sådan brådskande evakuering av människor och egendom som sker på beslut av räddningsmyndigheten på grund av eldsvåda eller någon annan olycka eller överhängande risk för dessa. Med evakuering avses allmänt att människor och egendom förs i säkerhet från ett farligt område eller objekt. Evakuering är dock ett brett, övergripande begrepp, och det rekommenderas att begreppet inte används utan att sammanhanget eller underbegreppet framgår. Det finns inte orsak att hänvisa till t.ex. krigstida förflyttning av befolkning eller sådan utrymning som räddningsmyndigheterna dagligen i enlighet med sina befogenheter bestämmer om enbart med överbegreppet evakuering, eftersom detta lätt orsakar missförstånd.

Enligt 1 mom. 4 punkten avses med räddningsverk i denna lag ett sådant affärsverk i landskapet som ansvarar för räddningsväsendets uppgifter i landskapet och som avses i 52 § i landskapslagen. Definitionen behövs, eftersom landskapen med stöd av 9 kap. i landskapslagen beslutar om strukturen för sina egna affärsverk och om inrättandet av affärsverk. Ett affärsverk med namnet räddningsverk inrättas nödvändigtvis inte i ett landskap.

Enligt 1 mom. 5 punkten avses med befolkningskydd fullgörande av humanitära uppgifter under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 punkten i beredskapslagen (1552/2011) i syfte att skydda civilbefolkningen mot faror i samband med fientligheter eller katastrofer, att hjälpa civilbefolkningen att övervinna de direkta verkningarna av dem samt att tillgodose de nödvändiga förutsättningarna för civilbefolkningens överlevnad.

Med de katastrofer som nämns i definitionen avses naturkatastrofer och andra olyckor som inte orsakats av fientligheter, men som inträffar under den tid när fientligheter råder.

Bestämmelser om befolkningsskydd finns i de av Finland ratificerade Genèvekonventionerna angående förbättrande av sårades och sjukas behandling vid stridskrafterna i fält, förbättrande av behandlingen av sårade, sjuka och skeppsbrutna tillhörande stridskrafterna till sjöss, krigsfångars behandling samt skydd för civilpersoner under krigstid (FördrS 8/1955), nedan *Genèvekonventionerna*, och i tilläggsprotokollen till Genèvekonventionerna rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter (FördrS 82/1980).

Enligt kapitel VI (civilförsvar) artikel 61 i tilläggsprotokoll I till Genèvekonventionerna rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter avses med civilförsvar fullgörandet av humanitära uppgifter i syfte att skydda civilbefolkningen mot faror i samband med fientligheter eller katastrofer, att hjälpa den att övervinna de direkta följderna härav samt att tillgodose de nödvändiga förutsättningarna för dess överlevnad. I artikeln definieras de uppgifter som hör till befolkningsskyddet samt befolkningsskyddsorganisation (i artikeln används begreppen civilförsvar och civilförsvarsorganisation).

Enligt 1 mom. 5 punkten avses med avtalsbrandkår frivillig brandkår, anstaltsbrandkår, industribrandkår och militärbrandkår, som har slutit ett avtal med räddningsverket om utförande av uppgifter som hör till räddningsverksamheten.

I 2 mom. införs definitioner som särskilt anknyter till räddningsverksamhet vid miljöskador.

I 2 mom. 1 punkten definieras vad som avses med olja i denna lag. Definitionen motsvarar definitionen i 3 § 1 punkten i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador.

I 2 mom. 2 punkten definieras annat skadligt ämne. Definitionen är bred och innefattar vilket annat ämne som helst förutom mineralolja som hamnat i havet, t.ex. kemikalier, vegetabiliska och animaliska fetter, näringsämnen och gödselmedel. Definitionen motsvarar definitionen i 3 § 2 punkten i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador.

I 2 mom. 3 punkten definieras fartyg genom en hänvisning till den relevanta paragrafen och punkten i miljöskyddslagen för sjöfarten. Enligt 1 kap. 2 § 14 punkten i miljöskyddslagen för sjöfarten avses med fartyg varje sjöburet färdmedel, inklusive bärplansbåtar, luftkuddefarkoster, undervattensbåtar och flytande farkoster samt fasta och flytande plattformar. Definitionen motsvarar definitionen i 3 § 3 punkten i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador.

I 2 mom. 4 punkten definieras oljeskada på land. Definitionen motsvarar definitionen i 3 § 4 punkten i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador.

I 2 mom. 5 punkten definieras fartygsoljeskada på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon. Definitionen motsvarar i huvudsak definitionen av föroreningsolycka i artikel 2.9 i Helsingforskonventionen och av oljeskada i artikel 2.2 i OPRC-konventionen. Definitionen motsvarar definitionen i 3 § 5 punkten i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador.

I 2 mom. 6 punkten definieras som allmänt begrepp oljeskada, som täcker både oljeskada på land och fartygsoljeskada. Definitionen motsvarar definitionen i 3 § 6 punkten i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador.

I 2 mom. 7 punkten definieras fartygskemikalieolycka i stora drag på samma sätt som föroreningsolycka i artikel 2.9 i Helsingforsavtalet och föroreningsolycka i artikel 2.1 i OPRC-HNS-protokollet. Enligt definitionen är det fråga om en skada som inträffar på havsområdet, dvs. på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon. Definitionen motsvarar definitionen i 3 § 7 punkten i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador.

I 2 mom. 8 punkten definieras efterbehandling. I denna lag avses med efterbehandling sådana bekämpningsåtgärder vid oljeskador som utförs efter att spridningen av olja i mark, grundvatten, ytvatten och på stränder har förhindrats. Begränsning av skadan omfattar t.ex. att stoppa läckaget, hindra att oljan sprider sig med hjälp av bommar eller att skyddspumpning påbörjas samt att den olja som kan samlas in avlägsnas eller behandlas så att den inte innebär ytterligare fara för förorening av miljön. Efter de första brådskande uppgifterna under inledningsfasen av bekämpningen kan man övergå till efterbehandlingsfasen. Den kräver inte några brådskande åtgärder och kan pågå länge. Definitionen av efterbehandling behövs för beslut om avslutande av räddningsverksamhet och överföring av ansvaret till den myndighet som svarar för efterbehandlingen i enlighet med 40 §. Definitionen motsvarar definitionen i 3 § 8 punkten i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador.

6 §. Att göra upp öppen eld. Enligt 6 § 1 mom. i den gällande räddningslagen får lägereld eller annan öppen eld inte göras upp, om förhållandena på grund av torka eller vind eller av någon annan orsak är sådana att risken för skogsbrand, gräsbrand eller annan eldsvåda är uppenbar. Enligt uppgifter ur räddningsväsendets resurs- och olycksdatabas är gräsbrand en betydande form av terrängbrand på våarna. För att effektivare förebygga terrängbränder finns det orsak att på motsvarande sätt som i fråga om varning för skogsbrand också föreskriva om varning för gräsbrand. Eftersom risken för skogsbrand, gräsbrand eller annan eldsvåda är uppenbar när varning för

skogsbrand eller gräsbrand har utfärdats, preciseras förbudet att göra upp eld i 1 mom. så att det alltid är förbjudet att göra upp lägereld eller annan öppen eld under den tid för vilken Meteorologiska institutet har utfärdat varning för skogsbrand eller gräsbrand. Bestämmelser om Meteorologiska institutets varning för skogsbrand eller gräsbrand finns i 31 § 2 mom.

I paragrafens 3 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet och räddningsområdet till landskapet.

10 §. Byggnaders utgångar. I den finska språkdräkten i 3 mom. ändras *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

11 §. Fastigheters räddningsvägar. I den finska språkdräkten i 3 mom. ändras *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

12 §. Underhåll av anordningar. I den finska språkdräkten i 3 mom. ändras *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

16 §. Räddningsplan för offentlig tillställning. I 3 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

17 §. Brandvarnare. I den finska språkdräkten i 3 mom. ändras *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

18 §. Utrymningssäkerhet i vårdinrättningar samt vid service- och stödboende. I 2 mom. införs landskap som verksamhetsidkare.

19 §. Utredning om utrymningssäkerheten. I 2 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

20 §. Bedömning av och genomförandeplan för utrymningssäkerheten. I paragrafen ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

21 §. Föreläggande om utrymningssäkerhet. I paragrafen ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

22 a §. Grundläggande bekämpningsberedskap vid oljelager. I lagen föreslås en ny 22 a §, som till sitt innehåll motsvarar 14 § i lagen om bekämpning av oljeskador. Var och en som inom ett och samma lagerområde lagrar minst 100 000 liter men dock inte mer än 1 miljon liter olja ska vara skyldig att på lagerområdet hålla en av de lokala förhållandena påkallad mängd för bekämpning lämpat absorberande ämne eller annat motsvarande ämne och materiel som behövs vid bekämpningen samt att se till att personal som är förtrogen med användningen av dessa står till

buds. Om lagerområdet är beläget så att olja vid läckage kan flöda ut i vattendrag, ska det på lagerområdet finnas så mycket oljebommar att man med hjälp av dem kan förhindra att olja sprider sig i vattendraget.

Den som har ett i 1 mom. avsett lager i sin besittning ska se till att lagerpersonalen är förtrogen med larmsystemet för oljeskador och att personalen känner till de platser som en myndighet har godkänt som uppsamlings- och destruktionsplatser för oljehaltigt avfall.

Bestämmelser om den bekämpningsberedskap som förutsätts vid distributionsstationer finns i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005).

22 b §. Bekämpningsberedskap vid stora oljelager. I lagen föreslås en ny 22 b §, som till sitt innehåll motsvarar 15 § i lagen om bekämpning av oljeskador. Om oljemängden på ett lagerområde som är beläget någon annanstans än vid kusten uppgår till en miljon liter eller mer, är upplagraren skyldig att göra upp en plan för eventuella oljeskador i området och i det sammanhanget höra landskapets räddningsmyndighet. Upplagraren ska också anskaffa materiel som behövs för att förebygga och begränsa oljeskador och se till att personal som är förtrogen med användningen av materielen står till buds. Planen för bekämpningen ska utan dröjsmål delges regionförvaltningsverket och landskapets räddningsmyndighet. Vid en skadesituation ska regionförvaltningsverket utifrån uppgifterna om riskbedömning och beredskap i planen bedöma omfattningen av miljöhotet.

22 c §. Bekämpningsberedskap vid hamnar och inrättningar. I lagen föreslås en ny 22 c §, som till sitt innehåll motsvarar 16 § i lagen om bekämpning av oljeskador. Hamninnehavaren för en hamn som i huvudsak är avsedd för handelssjöfart och verksamhetsutövaren vid en annan inrättning som i ett kustområde lagrar en miljon liter eller mer olja eller andra skadliga ämnen ska göra upp en plan för eventuella oljeskador och fartygskemikalieolyckor i området. När planen görs upp ska landskapets räddningsmyndighet höras. Hamninnehavaren och verksamhetsutövaren ska skaffa materiel som behövs för att förebygga och begränsa oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Verksamhetsutövaren ska också se till att utbildad personal står till buds för att använda bekämpningsmaterielen. Planen för bekämpningen ska utan dröjsmål delges regionförvaltningsverket och landskapets räddningsmyndighet. Vid en skadesituation ska regionförvaltningsverket utifrån uppgifterna om riskbedömning och beredskap i planen bedöma omfattningen av miljöhotet.

23 §. Inrikesministeriets och regionförvaltningsverkets uppgifter. I paragrafen finns bestämmelser om inrikesministeriets och regionförvaltningsverkets uppgifter inom räddningsväsendet. I

fortsättningen finns bestämmelserna om inrikesministeriets och regionförvaltningsverkets uppgifter i den lag om ordnade av räddningsväsendet som träder i kraft vid ingången av 2020. Det föreslås att paragrafen upphävs.

24 §. Kommunernas ansvar för räddningsväsendet. I paragrafen finns bestämmelser om kommunernas ansvar inom räddningsväsendet. Ansvaret för räddningsväsendet överförs från kommunerna till landskapen med stöd av 6 § i den landskapslag som träder i kraft den 1 januari 2020. Det föreslås att paragrafen upphävs.

25 §. Räddningsverk samt avtalsbrandkårer och andra motsvarande sammanslutningar. I paragrafen finns bestämmelser om räddningsverk och avtalsbrandkårer. I fortsättningen ingår bestämmelserna om räddningsverkens och avtalsbrandkårernas uppgifter i den lag om ordnade av räddningsväsendet som träder i kraft vid ingången av 2020. Det föreslås att paragrafen upphävs.

26 §. Räddningsmyndigheter. Enligt 26 § i den gällande räddningslagen är företrädare för statliga räddningsmyndigheter inrikesministeriets räddningsöverdirektör och de tjänstemän vid inrikesministeriet och regionförvaltningsverket som denne förordnat. Företrädare för det lokala räddningsväsendets räddningsmyndigheter är räddningsverkets högsta tjänsteinnehavare och de tjänsteinnehavare vid räddningsverket som denne förordnat samt det lokala räddningsväsendets behöriga kollegiala organ.

Myndigheterna inom räddningsväsendet är sådana organ inom den offentliga förvaltningen som har lagstadgade uppgifter inom räddningsväsendet. Dessa är inrikesministeriet och de affärsverk som ansvarar för räddningsväsendets uppgifter i landskapen.

I 1 mom. ändras inrikesministeriets räddningsmyndighet till den statliga räddningsmyndigheten. En specificering är inte nödvändig, eftersom regionförvaltningsverken med stöd av lagen om ordnade av räddningsväsendet inte längre har myndighetsuppgifter inom räddningsväsendet.

I 2 mom. ändras det lokala räddningsväsendets räddningsmyndigheter till landskapets räddningsmyndigheter. I landskapets räddningsväsende ingår inte som för närvarande i det lokala räddningsväsendet ett behörigt kollegialt organ, vars ställning som räddningsmyndighet slopas som onödig.

27 §. Uppgifter för landskapets räddningsväsende och räddningsverk. I 27 § i den gällande räddningslagen föreskrivs om det lokala räddningsväsendets och räddningsverkets uppgifter. I paragrafen görs de justeringar som krävs på grund av organiseringsansvaret. Landskapet ansvarar vidare för ordnandet av de sotningstjänster som är på räddningsväsendets ansvar så som särskilt föreskrivs i räddningslagen. Bestämmelsen motsvarar den gällande bestämmelsen om ansvaret för

ordnande av sotningstjänster. En revidering av bestämmelserna om sotningstjänster enligt 9 kap. i räddningslagen utreds separat. I rubriken ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet. I 1 mom. ändras det lokala räddningsväsendet till landskapet. Till momentet fogas hänvisningar till landskapslagen och lagen om ordnande av räddningsväsendet. Enligt 3 mom. ska räddningsverket på samma sätt som för närvarande sköta uppgifter i anknytning till den prehospitaledv akutsjukvården i enlighet med det som landskapet beslutar. I 3 mom. 3 punkten ändras det lokala räddningsväsendet till landskapet. Dessutom stryks oljebekämpning, eftersom de oljebekämpningsåtgärder som räddningsväsendet ansvarar för jämföras med räddningsverksamhet i den föreslagna lagen. I 4 mom. ändras det lokala räddningsväsendet till landskapet. Dessutom preciseras momentet så att det gäller landskapets uppgifter inom räddningsväsendet.

Enligt 3 mom. 2 punkten ska räddningsverket stödja beredskapsplaneringen i en kommun som hör till räddningsområdet, om detta har överenskommit med kommunen. Det föreslås att bestämmelsen upphävs. I 142 § i landskapslagen föreskrivs motsvarande uppgift som landskapets uppgift. Stöd i enlighet med landskapslagen motsvarar i praktiken stöd i enlighet med den gällande räddningslagen. Största delen av räddningsverken, 15 verk av 22, har i sina beslut om servicenivån som sin uppgift fastställt stöd till kommunernas beredskapsplanering och beredskap. Utöver dessa görs i fyra räddningsverk beredskapsplanering i samarbete med kommunen enligt en särskild överenskommelse. Landskapet kan besluta att uppgiften i praktiken fortfarande anvisas för räddningsverket.

I enlighet med 38 § 1 mom. i räddningslagen kan inrikesministeriet, utöver det som har överenskommit mellan stater, på begäran av Europeiska unionen, en annan stat eller en internationell organisation besluta att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet, när detta är motiverat för att skydda människor, miljön eller egendom. I 3 mom. 2 punkten föreslås en bestämmelse enligt vilken landskapets räddningsverk deltar i upprätthållandet av den beredskap som krävs för att vid räddningsinsatser lämna sådant bistånd till utlandet och vid räddningsinsatser ta emot sådant internationellt bistånd som avses i 38 §. Uppgifter som hör till landskapet i fråga om upprätthållande av beredskapen får i enlighet med 3 § i lagen om ordnade av räddningsväsendet samlas till större helheter i ett eller flera landskap.

Upprätthållandet av beredskapen för att lämna bistånd till utlandet och ta emot internationellt bistånd genomförs under ledning av inrikesministeriet. I upprätthållandet av den beredskap som krävs för att lämna bistånd till utlandet ingår t.ex. utbildning och övningar för den personal som deltar i verksamheten samt underhåll och lagring av materiel och utrustning som behövs för biståndet, alarmering samt planering av de logistiska system som krävs för att bistånd ska kunna

ges. Inrikesministeriet ansvarar för den specialberedskap som krävs för lämnande av bistånd till utlandet, för den beredskap som krävs för beslutsfattandet om lämnande av bistånd och för kostnaderna för dessa. Inrikesministeriet ansvarar också för den riksomfattande utbildningen, övningen och utvecklingen av enheter som inrättats för lämnande av internationellt bistånd samt för upphandling av den specialmateriel och specialutrustning som krävs för att nå prestationsförmågan i enlighet med Finlands internationella åtaganden. Landskapet ansvarar för den utbildning och den specialberedskap i anknytning till den dagliga verksamheten som inte är avsedd för lämnande av internationellt bistånd.

Finlands beredskap för att lämna bistånd till utlandet grundar sig på den kompetens, beredskap och servicenivå i fråga om riskerna inom det egna landet för det räddningsväsende som ingår i landskapens uppgiftsområde. Lämnande av internationellt bistånd inom räddningsväsendet grundar sig på staternas nationella resurser, som vid behov kan tillhandahållas för internationellt bistånd. Olyckorna med ridhallar och idrottshallar under de senaste åren visar på att kollapsade byggnader inte bara är en risk med tanke på byggnader utomlands, utan förmåga att utföra t.ex. ruinräddning ingår i den servicenivå som förutsätts av varje landskap. Räddningsväsendet i Finland måste bereda sig på nya risker, t.ex. följer av terrordåd. I enlighet med 11 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet ansvarar landskapen för servicenivån i enlighet med riskerna och för de kostnader som detta medför. Specialberedskap, materiel och utrustning för bistånd till utlandet som skaffats av staten och på dess bekostnad står till landskapens förfogande också vid räddningsverksamhet som krävs på grund av olyckor i Finland på samma grunder som landskapens egna resurser. Landskapen ansvarar för lagringen och underhållet av den materiel och utrustning som staten skaffat och som innehas av landskapen så att denna specialberedskap vid behov kan användas för internationella uppdrag i enlighet med de internationella konventioner som är bindande för Finland. Detta kräver att materielen och utrustningen hela tiden hålls i sådant skick som den internationella verksamheten kräver och att de placeras och förvaras så att de kan transporteras till en olycksplats i enlighet med kraven för den internationella verksamheten. Utrustningen och personalens kompetens kan utnyttjas också i en situation då internationellt bistånd tas emot. Specialberedskapen för internationell räddningsverksamhet kompletterar och stöder på så sätt landskapens beredskap för räddningsverksamhet i det egna landet.

Inrikesministeriet ansvarar för alarmering av enheterna och logistik när det gäller internationell verksamhet. Alarmering av enheter och specialberedskap för uppgifter i det egna landet grundar sig på de larmanvisningar som avses i 33 § i denna lag, på de samarbetsplaner som avses i 46 och 47 § och på de avtal som avses i 51 § i landskapslagen.

Inrikesministeriet fattar beslut om lämnande av bistånd till utlandet och begäran om internationellt bistånd. Inrikesministeriet ansvarar också för de kostnader som orsakas av bistånd till utlandet och begäran om internationellt bistånd till Finland. Räddningsmyndigheten i det landskap som framställer begäran om bistånd fattar beslut om att begära att den specialberedskap som skaffats för internationell räddningsverksamhet och som innehas av landskapen ska användas. Landskapen svarar för de kostnader som biståndet medför på samma grunder som kostnaderna för annat samarbete mellan landskapen.

De enheter som krävs för att lämna bistånd till utlandet består i huvudsak av personal från räddningsverken. På den personal i räddningsverkets tjänst som deltar i lämnandet av bistånd tillämpas lagen om civilpersonals deltagande i krishantering. Enligt 5 § i den lagen står den som deltar i krishantering utomlands i ett offentlighetsrättsligt anställningsförhållande för viss tid till staten, som i egenskap av arbetsgivare företräds av Räddningsinstitutet. I lagen i fråga föreskrivs om lön under tiden för uppdraget och andra villkor för anställningsförhållandet. Räddningsverkets personal är tjänstledig utan lön från sin egen tjänst i landskapet under tiden för uppdraget.

Bestämmelsen tillämpas inte på sådan internationell verksamhet som grundar sig på landskapens egna beslut och avtal i enlighet med 6 § 2 mom. 5 punkten i landskapslagen. Enligt bestämmelsen i fråga kan landskapet dessutom sköta sådana internationella ärenden och kontakter och sådana ärenden och kontakter rörande Europeiska unionen som anknyter till landskapets uppgifter. Sådana kan vara t.ex. myndighetssamarbete inom räddningsväsendet på basis av gällande nordiska överenskommelser, närområdessamarbete mellan landskapets räddningsväsende och utländska myndigheter och annat samarbete på basis av regionala och bilaterala överenskommelser. För sådan verksamhet krävs det att landskapet förfogar över de ekonomiska resurser som behövs för verksamheten.

27 a §. *Gränsbevakningsväsendets uppgifter inom räddningsväsendet.* Det föreslås att en ny 27 a § fogas till lagen. Enligt 1 mom. ska gränsbevakningsväsendet sörja för räddningsverksamheten vid oljeskador och kemikalieolyckor orsakade av fartyg på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon och samordna beredskapen för detta. I praktiken ska gränsbevakningsväsendet komma överens om nyanskaffningar tillsammans med samarbetsmyndigheten så att materielen köps så att den ägs direkt av samarbetspartnern i fråga. Materiel som skaffats till statens lager överläts för andra myndigheters bruk enligt behov. Det allmänna ansvaret för beredskap för räddningsverksamhet vid oljeskador och kemikalieolyckor hör enligt 5 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet till inrikesministeriet, som i enlighet med bestämmelserna i 38 § i denna lag

sköter begäran om internationellt bistånd och lämnande av bistånd till utlandet också när det gäller oljeskador och kemikalieolyckor.

I enlighet med 11 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet ansvarar landskapen för servicenivån i enlighet med riskerna och för de kostnader som detta medför.

Gränsbevakningsväsendet samordnar anskaffningen av materiel för landskapens bekämpning av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor och annan beredskap så att detta förutom behovet för landskapens egna uppgifter också så effektivt som möjligt betjänar helheten med tanke på bekämpningen av miljöskador på havsområdena.

Enligt det föreslagna 2 mom. är sjöräddningscentralen den kontaktpunkt som avses i internationella avtal om bekämpning av olyckor i den marina miljön som är bindande för Finland. Centralen svarar för att meddelanden lämnas till andra stater om fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor i enlighet med dessa avtal. Dessutom är sjöräddningscentralen den kontaktpunkt som avses i artikel 32.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/30/EU om säkerhet för olje- och gasverksamhet till havs och om ändring av direktiv 2004/35/EG och tillhandahåller den medlemsstat som avses i artikel 32.4 b information enligt den punkten. (6.2.2015/97)

Separata bestämmelser om ordnande och utveckling av den yrkesinriktade vidareutbildningen och fortbildningen på riksnivå för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor finns i lagen om Räddningsinstitutet och i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning.

Enligt 3 mom. får närmare bestämmelser om gränsbevakningsväsendet uppgifter inom räddningsväsendet utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

28 §. *Det lokala räddningsväsendets servicenivå.* Paragrafen innehåller bestämmelser om det lokala räddningsväsendets servicenivå. I fortsättningen ingår bestämmelserna om servicenivån i den lag om ordnade av räddningsväsendet som träder i kraft vid ingången av 2020. Det föreslås att paragrafen upphävs.

29 §. *Det lokala räddningsväsendets beslut om servicenivån.* Paragrafen innehåller bestämmelser om det lokala räddningsväsendets beslut om servicenivån. I fortsättningen ingår bestämmelserna om beslut om servicenivån i den lag om ordnade av räddningsväsendet som träder i kraft vid ingången av 2020. Det föreslås att paragrafen upphävs.

30 §. *Släckvatten.* Paragrafen innehåller bestämmelser om kommunens skyldighet att inom sitt område sörja för anskaffningen av släckvatten för räddningsverkets behov. Innehållet i bestämmelsen föreslås bli flyttat till 46 och 47 §. Det föreslås att paragrafen upphävs.

31 §. *Ansvar för spaning efter skogsbränder och utfärdande av varning för skogsbrand.* Enligt 31 § i den gällande räddningslagen ska regionförvaltningsverket ordna effektiv spaning efter skogsbränder på glest bebodda områden, om risken för skogsbrand är uppenbar. Meteorologiska institutet ska utfärda varning för skogsbrand för områden där den torra markytan och väderleksförhållandena anses medföra uppenbar fara för skogsbrand.

Det föreslås att regionförvaltningsverkens uppgifter överförs till statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, som inrättas vid ingången av 2020, dock så att regionförvaltningsverkens uppgifter inom räddningsväsendet och beredskapen överförs till inrikesministeriet. Till regionförvaltningsverket hör från ingången av 2020 endast tillsynen över lagenligheten av ordnande och produktion i fråga om räddningsväsendet och av landskapens beredskap.

Eftersom regionförvaltningsverkens uppgifter inom räddningsväsendet överförs till inrikesministeriet, föreslås det också att uppgifterna i fråga om spaning efter skogsbränder överförs från regionförvaltningsverken till inrikesministeriet.

Enligt uppgifter ur räddningsväsendets resurs- och olycksdatabas är gräsbrand en betydande form av terrängbrand på vårarna. För att effektivare förebygga terrängbränder finns det orsak att på motsvarande sätt som i fråga om varning för skogsbrand också föreskriva om varning för gräsbrand.

32 §. *Vad som ska ingå i räddningsverksamheten.* I paragrafen finns bestämmelser om vilka uppgifter som ingår i räddningsverksamheten.

I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom. I momentet föreslås bestämmelser om skyldighet för de myndigheter som ansvarar för bekämpningen av oljeskador och kemikalieolyckor att vidta alla de nödvändiga åtgärder som ingår i deras ansvar och dimensionera åtgärderna så att de inte står i uppenbart missförhållande till de ekonomiska och andra värden som är hotade. Andra värden som ska beaktas är t.ex. naturvärden. Bekämpningsåtgärderna ska utföras så att inte återställandet av naturen och miljön försvåras i onödan. Med tanke på bekämpningssituationer i praktiken har detta ingen betydelse, eftersom miljövänliga metoder också annars används vid bekämpningen. Återställande anses inte vara sådant bekämpningsarbete som myndigheterna ansvarar för.

Vid bekämpningen av miljöskador är det fortsättningsvis en hållbar princip att bekämpningsåtgärderna ska utföras effektivt med tanke på skadan, men inte överdimensionerat med tanke på de värden som är hotade. I praktiken kan bedömningen av situationen och avvägningen av olika alternativ vara svår på grund av t.ex. den publicitet som skadan fått i media eller ställningstaganden från dem som direkt eller indirekt lidit av skadan. I sådana situationer finns det risk för en överdimensionering av bekämpningsåtgärderna och att myndigheterna därmed eventuellt

helt blir utan ersättning för vissa åtgärder. De valda åtgärderna kan dock inte anses vara överdimensionerade när de vid tidpunkten för beslutsfattandet har grundat sig den tillgängliga informationen om situationen och omständigheterna. Trots att det i efterhand visar sig att det funnits brister i informationen, kan inte bekämpningsåtgärderna utifrån detta betraktas som överdimensionerade. Vid tillämpningen av lagen om ersättning för miljöskador (737/1994) samt 10 och 10 a kap. i sjölagen (674/1994) liksom i fråga om de skador som ersätts av internationella oljeskadefonden har man i praktiken varit tvungen att bedöma bekämpningsåtgärdernas skälighet. I paragrafen föreslås ett nytt 4 mom. enligt vilket uppgifterna ska prioriteras enligt hur brådskande eller viktiga de är när omständigheterna kräver detta. Motsvarande bestämmelse finns i 28 § 2 mom., som föreslås bli upphävd, i den gällande lagen.

33 §. Larmanvisningar. I 44 § i räddningslagen finns bestämmelser om avtal om skötsel av uppgifter enligt räddningslagen också inom ett annat räddningsområde. I fortsättningen föreskrivs det om avtalet om skötsel av landskapens myndighetsuppgifter i 51 § i landskapslagen, och 44 § i räddningslagen föreslås bli upphävd. Det föreslås att hänvisningen i paragrafen ändras så att där hänvisas till bestämmelserna om samarbete i 51 § i landskapslagen.

I den gällande bestämmelsen hänvisas det till räddningsområden. Det föreslås att 2 mom. ändras så att där hänvisas till landskapets område. Den ändamålsenligaste enheten är nödvändigtvis inte alltid den snabbaste eller närmaste enheten, utan när ändamålsenligheten bedöms kan man beakta personalens yrkesskicklighet, särskild materiel och kompetens samt kostnaderna för räddningsverksamhet när detta inte i väsentlig utsträckning fördröjer möjligheten att få hjälp. På grund av detta föreslås det att hänvisningen till de närmaste enheterna stryks.

34 §. Ledning av räddningsverksamhet. I 1 mom. ändras räddningsområdet till landskapet. I momentet införs hänvisningar till 51 § i landskapslagen, där det föreskrivs om avtal mellan landskapen vid skötseln av myndighetsuppgifter, och till 3 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet, där det föreskrivs om samordnande av uppgifter till större helheter. Räddningsverksamheten leds, som för närvarande, av räddningsmyndigheten i det landskap där olyckan eller tillbudet har uppstått, om inte något annat har avtalats. Räddningsverksamheten ska även innefatta bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor, som för närvarande hör till räddningsväsendets uppgifter enligt lagen om bekämpning av oljeskador.

Det föreslås ett nytt 2 mom. i paragrafen, enligt vilket räddningsverksamheten med avvikelser från detta dock vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på öppen fjärd på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon leds av den ledare för bekämpningsarbetet som

gränsbevakningsväsendet har tillsatt. Enligt den föreslagna 27 a § ska gränsbevakningsväsendet sörja för räddningsverksamheten vid oljeskador och kemikalieolyckor orsakade av fartyg på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon och samordna beredskapen för detta.

I 3 mom. ändras inrikesministeriets räddningsmyndighet till den statliga räddningsmyndigheten. En precisering är inte nödvändig, eftersom regionförvaltningsverken med stöd av lagen om ordnande av räddningsväsendet inte längre har myndighetsuppgifter inom räddningsväsendet.

Paragrafens 4 mom. motsvarar 3 mom. i den gällande lagen.

35 §. Ledning vid samverkan. I 35 § föreslås ett nytt 3 mom., enligt vilket det till den ledningsgrupp som ska inrättas för räddningsverksamheten i fråga om oljeskador och kemikalieolyckor ska kallas en företrädare utsedd av miljöförvaltningen eller annars ge en sådan företrädare tillfälle att bli hörd. Sakkunnighet kan behövas när miljöskyddsaspekter ska beaktas, t.ex. när det gäller beslut om avslutande av räddningsverksamheten i enlighet med 40 § 1 mom.

36 §. Räddningsledarens befogenheter. I paragrafens 1 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet och inrikesministeriets räddningsmyndighet till den statliga räddningsmyndigheten. Inrikesministeriets räddningsmyndighet behöver inte längre avskiljas, eftersom regionförvaltningsverken med stöd av lagen om ordnande av räddningsväsendet inte längre har myndighetsuppgifter inom räddningsväsendet.

I paragrafen preciseras 1 mom. 1 punkten så att det med den evakuering som föreskrivs i punkten avses *utrymning*. Detta behövs eftersom termen evakuering som sådan inte är tillräckligt entydig och kan förväxlas med t.ex. förflyttning av befolkning i 121 § i beredskapslagen, militärmyndigheternas beslut om att befolkning ska flyttas i 23 § i lagen om försvarstillstånd (1083/1991) eller en polismans beslut om att en plats eller ett område ska utrymmas enligt 2 kap. 8 § i polislagen (872/2011).

I paragrafen föreslås nya 2–7 moment med bestämmelser om befogenheterna för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Momenten motsvarar befogenheterna enligt 20, 23, 25 och 41 § i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador.

Ett allmänt villkor för att bekämpningsmyndigheten ska ta materiel och personal i användning är att åtgärden inte orsakar hamnen, upplagraren eller verksamhetsutövaren vid en annan inrättning oskäligen olägenheter. Ett föreläggande kan ges för det första vid storolyckor, då man kan kräva att en hamn, upplagrare eller annan inrättning för myndigheternas bruk upplåter all tillgänglig materiel

och personal. Bekämpningsmyndigheten kan också bestämma att ett företags utrustning och personal tas i användning vid bekämpningen i situationer när en olycka har följder på en hamn, upplagrars eller annan inrättnings område, trots att själva olyckan har inträffat någon annanstans. Det kan bestämmas att specialmateriel för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor tas i användning för bekämpningen, trots att det inte är fråga om en stor olycka eller att olyckan berör företags område.

De rättigheter som föreslås för bekämpningsmyndigheterna i 2–4 mom. kan anses motiverade med beaktande av vikten av det intresse som ligger till grund för rättigheterna. För den egendom som bekämpningsmyndigheten har tagit i användning betalas dessutom full ersättning och personalen har rätt att få arvode.

I 5 mom. finns bestämmelser om gränsbevakningsväsendets möjlighet att beträffande fartyget eller dess last vidta sådana räddningsåtgärder eller andra åtgärder som det anser nödvändiga för att förebygga eller begränsa förorening av vattnet. Tillämpningsområdet för bestämmelsen är Finlands territorialvatten och ekonomiska zon. Enligt förslaget ska gränsbevakningsväsendet innan de vidtar några åtgärder diskutera läget med Trafiksäkerhetsverket samt höra den behöriga miljömyndigheten, om inte situationens brådskande natur kräver något annat. Det är befogat att i bestämmelsen införa skyldighet att höra miljömyndigheten, eftersom det är Finlands miljöcentral som enligt den gällande lagen beslutar om åtgärder i enlighet med lagen om bekämpning av oljeskador. Samrådsskyldigheten måste med tanke på sjösäkerheten anses vara motiverad. Tillsynsmyndigheten kan utifrån sin särskilda sakkunskap bedöma fartygets stabilitet och övriga skick, om de planerade åtgärderna medför fara för den övriga sjöfarten och om det är möjligt att flytta bort fartyget från skadeområdet. Gränsbevakningsväsendet ska före åtgärden diskutera med fartygets ägare, det bärgningsbolag som fått bärgningsuppdraget och försäkringsgivarna endast om detta kan ske utan onödigt dröjsmål. Det föreslagna 5 mom. grundar sig på 1969 års internationella konvention om ingripande på det öppna havet vid olyckor som är ägnade att leda till förorening genom olja (FördrS 62–63/1976), den s.k. *interventionskonventionen*.

I 6 mom. finns bestämmelser om inrikesministeriets rätt att i undantagsfall besluta att en bekämpningskemikalie ska användas vid bekämpning av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor. Det är då fråga om ett undantag från utsläppsförbuden i enlighet med 2 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten och 4 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i miljöskyddslagen för sjöfarten.

I 7 mom. finns närmare bestämmelser om skyldigheten att höra Finlands miljöcentral samt om den prövning och avvägning mellan intressen som inrikesministeriet måste göra före beslutet fattas.

38 §. Internationell räddningsverksamhet. Paragrafens 5 mom. ändras så att det i lagen om civilpersonals deltagande i krishantering också föreskrivs om personalens behörighet.

39 §. Funktionsförmågan hos den som deltar i räddningsverksamhet. I den finska språkdräkten i 3 mom. ändras *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

40 §. Efterröjning och efterbevakning samt efterbehandling. Eftersom räddningslagen enligt förslaget ska tillämpas på bekämpning av oljeskador, införs efterbehandling i paragrafens rubrik. I 1 mom. införs skyldighet för räddningsledaren att underrätta den myndighet som svarar för efterbehandlingen av oljeskador om att räddningsverksamheten har avslutats. I 2 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

42 §. Samarbete för att förebygga olyckor. I 2 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet. Den anmälningsskyldighet som föreskrivs gäller också landskap.

44 §. Samarbete mellan räddningsverk. Paragrafen innehåller bestämmelser om avtal om skötsel av uppgifter enligt räddningslagen också inom ett annat räddningsområde. Det föreslås att paragrafen upphävs. Bestämmelser om avtal om skötsel av landskapens myndighetsuppgifter finns i fortsättningen i 51 § i landskapslagen, enligt vilken en uppgift som enligt lag åligger landskapet eller någon av dess myndigheter och som får delegeras till en tjänsteinnehavare genom avtal kan anförtros ett annat landskaps tjänsteinnehavare.

46 §. Samarbete inom räddningsverksamheten. I 1 mom. införs landskapsmyndigheter. Detta är befogat eftersom en avsevärd del av de uppgifter som i dagsläget hör till kommuner och andra myndigheter överförs till landskapen med stöd av 6 § i landskapslagen.

I 2 mom. 7 punkten stryks miljömyndigheternas uppgift att sörja för bekämpningen av olje- och kemikalieskador. Det föreslås att uppgiften överförs till inrikesministeriets förvaltningsområde.

I 2 mom. 8 a-punkten ändras nödunderrättelser till varningsmeddelanden. För att undanröja sammanblandningar och otydligheter har terminologin i fråga om myndighetsmeddelanden i lagen om varningsmeddelanden (466/2012) förtydligats så att termerna nödunderrättelse och annat myndighetsmeddelande har slopats. Den nya benämningen som tagits i användning är varningsmeddelande.

I 2 mom. 8 c och 8 d-punkten föreskrivs om uppgifterna vid evakuering för de myndigheter som ansvarar för trafik- och kommunikationsfrågor och inrättningarna inom förvaltningsområdet. Termen evakuering är i sig inte tillräckligt entydig och kan förväxlas t.ex. med utrymning som föreskrivs i 36 §, militärmyndigheternas beslut om att befolkning ska flyttas i 23 § i lagen om

försvarstillstånd eller en polismans beslut om att en plats eller ett område ska utrymmas enligt 2 kap. 8 § i polislagen. I bestämmelserna är det dessutom fråga om uppgifter som gäller sådan förflyttning av befolkning som avses i 121 § i beredskapslagen. Det föreslås att de uppgifter som föreskrivs i 2 mom. 8 c och 8 d-punkten för tydlighetens skull överförs till 10 kap. om befolkningskydd.

I 2 mom. 12 punkten införs landskapsmyndigheter. Detta är befogat eftersom en avsevärd del av de uppgifter som i dagsläget hör till kommuner och andra myndigheter överförs till landskapen med stöd av 6 § i landskapslagen.

I 2 mom. införs en ny 13 punkt där det i enlighet med 30 §, som föreslås bli upphävd, föreskrivs om skyldighet för kommunerna att sörja för anskaffningen av släckvatten för räddningsverkets behov. Bestämmelser om släckvattenplan finns i 47 § 3 mom.

I 2 mom. införs en ny 14 punkt där det i enlighet med 30 §, som föreslås bli upphävd, föreskrivs om skyldighet för vattentjänstverk och vattenverk att sörja för leveransen av släckvatten för räddningsverkets behov. Bestämmelser om släckvattenplan finns i 47 § 3 mom.

I 2 mom. införs en ny 15-punkt med bestämmelser om att Finlands miljöcentral, Trafiksäkerhetsverket och försvarsmakten ska delta i räddningsverksamheten i fråga om fartygsolyckor och fartygskemikalieolyckor.

47 §. Planer för räddningsväsendet. I paragrafen föreskrivs om räddningsverkets och gränsbevakningsväsendets uppgift att planera räddningsverksamheten och aktionsberedskapen för den dagliga räddningsverksamheten, storolyckor och undantagsförhållanden samt om planer som ska utarbetas för ändamålet.

Enligt 1 mom. ska räddningsverket göra upp planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i landskapet kräver. Sådana planer som avses i momentet kan vara t.ex. planer för bekämpning av skogsbränder, planer för bekämpning av översvämningar, oljebekämpningsplaner, planer för stormskador, samarbetsplanen för beredskap inför marina flertypsolyckor (MoMeVa), planer för spårtrafikolyckor, planer för flerpatientssituationer, planer för flygolyckor och planer för kemiska och biologiska olyckor samt strålnings- och kärnkraftsolyckor (CBRNE). Dessutom ska räddningsverksamhet för allvarliga våldssituationer planeras (skydd av den egna verksamheten).

Enligt 2 mom. är de myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att ge räddningsmyndigheterna handräckning och experthjälp eller vars sakkunskap annars behövs inom räddningsverksamheten och vid beredskap för den skyldiga att under räddningsverkets ledning och i

samverkan göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter i samband med räddningsverksamhet och för deltagandet i räddningsverksamheten.

Enligt 3 mom. ska planer för räddningsverksamhet i fråga om fartygsolyckor och fartygskemikalieolyckor på havsområden dock göras upp under ledning av gränsbevakningsväsendet. Räddningsverken ska på motsvarande sätt som i dagsläget ansvara för bekämpningen av miljöolyckor längs kusterna och i skärgården. Vid planeringen av samarbetet ska den regionala fördelningen av ansvaret mellan gränsbevakningsväsendet och räddningsverken när det gäller räddningsverksamhet vid fartygsolyckor och fartygskemikalieolyckor definieras närmare. Dessutom ska gränsbevakningsväsendet med stöd av 27 a § samordna bekämpningsberedskapen.

Enligt 4 mom. ska inte bara räddningsverken utan även gränsbevakningsväsendet lämnas utredningar om de resurser som är tillgängliga för räddningsverksamheten. Skyldigheten gäller sådana uppgifter som behövs vid den planering som sker under gränsbevakningsväsendets ledning.

I 5 mom. finns bestämmelser om en plan för anskaffning och leverans av släckvatten. Bestämmelser om skyldigheter i fråga om anskaffning av släckvatten finns i 46 § 2 mom. 13 och 14 punkten.

Enligt 6 mom. utfärdas närmare bestämmelser om planer för räddningsväsendet och om deras innehåll och struktur genom förordning av inrikesministeriet. Med stöd av bestämmelsen är det möjligt att föreskriva hurdana planer som ska utarbetas under räddningsverkens eller gränsbevakningsväsendets ledning. Dessutom kan det föreskrivas hurdana frågor som ska behandlas i planerna. För att säkerställa en tillräcklig enhetlighet kan också bestämmelser om planernas struktur utfärdas.

48 §. *Extern räddningsplan för objekt som medför särskild risk.* I 3 mom. ändras regionförvaltningsverket till inrikesministeriet.

I 4 mom. ändras i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

49 §. *Skyldighet att ge räddningsmyndigheterna och gränsbevakningsväsendet handräckning och experthjälp.* I 1 mom. införs skyldighet för landskapsmyndigheterna att på begäran ge räddningsmyndigheterna och gränsbevakningsväsendet handräckning som hör till deras verksamhetsområde eller annars är förenlig med det. Detta är befogat eftersom en avsevärd del av de uppgifter som i dagsläget hör till kommuner och andra myndigheter överförs till landskapen med stöd av 6 § i landskapslagen. Gränsbevakningsväsendet ska ges handräckning när det gäller räddningsverksamhet vid fartygsolyckor och fartygskemikalieolyckor. Samma skyldighet att ge

handräckning har statligt ägda affärsverk och bolag. Utvidgningen av skyldigheten till statligt ägda affärsverk och bolag motsvarar bestämmelserna i sjöräddningslagen och den kan anses höra till den normala beredskap som med fog kan krävas av statliga aktörer. I praktiken innebär detta t.ex. att fartyg som befinner sig i närheten av en olycksplats används för räddningsverksamhet.

Hänvisningen till skogscentraler som avses i lagen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral (1474/1995) ändras till skogscentraler som avses i lagen om Finlands skogscentral (418/2011).

Enligt lagstiftningen om försvarsmakten och vissa andra myndigheter kan handräckning ges till myndigheter som särskilt föreskrivs i lag. I praktiken har också andra än de myndigheter och privata aktörer som enligt lagen är berättigade till handräckning för skötseln av sina uppgifter behövt den materiel, personal och expertis som försvarsmakten och andra myndigheter som ger handräckning har. I dessa situationer har räddningsverket formellt med hänvisning till sitt eget behov av hjälp i praktiken begärt handräckning för andra hjälpbehövande myndigheters och privata aktörers räkning.

Vidare med beaktande av att den som ger handräckning av den begärande kan ta ut ersättning för den hjälp som getts, kan tillämpningspraxisen inte anses vara ändamålsenlig. Rätten för andra aktörer som behöver handräckning att få hjälp måste avgöras i deras egen lagstiftning och i lagstiftningen för de myndigheter som ger handräckningen.

Det föreslås att räddningsmyndigheternas rätt att få handräckning preciseras så att deras rätt till handräckning begränsas till utförandet av de uppgifter som föreskrivs för räddningsmyndigheterna i lag.

50 §. Räddningsmyndighetens handräckning till andra myndigheter. I 1 mom. infogas landskapen bland de myndigheter som räddningsmyndigheten kan ge handräckning.

55 §. Statens ansvar för utbildningen. Det föreslås att 2 mom. upphävs. Med den läroanstalt som avses i momentet har i praktiken avsetts Helsingfors räddningsskola. Kommunernas uppgifter inom räddningsväsendet överförs vid ingången av 2020 till landskapen.

56 §. Räddningsverkets ansvar för utbildningen. Enligt 56 § i den gällande räddningslagen ska räddningsverket se till att dess personal i bisyssla och personalen hos i 25 § avsedda avtalsbrandkårer och andra sammanslutningar som ingått avtal har tillräcklig utbildning för räddningsverksamhet.

Paragrafens nuvarande ordalydelse har orsakat oklarhet och lokala skillnader i tolkningen eftersom det inte direkt framgår hurudan utbildning som ska anses vara tillräcklig för personal som deltar i räddningsverksamhet.

Det föreslås att paragrafen ändras på ett sådant sätt att tillräcklig utbildning preciseras så att den betyder utbildning i enlighet med en läroplan utarbetad av Räddningsinstitutet.

Utöver detta ska räddningsverken sköta annan kompetensfrämjande utbildning som räddningsverken och avtalsbrandkårerna kommit överens om sinsemellan. Annan kompetensfrämjande utbildning och genomförandet av den överenskomms t.ex. i brandkårsavtalet mellan räddningsverket och avtalsbrandkåren.

57 §. Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal. Enligt 57 § 2 mom. i den gällande räddningslagen krävs av personer i bisyssla och de i 25 § avsedda personer som hör till avtalsbrandkårer eller till andra sammanslutningar som ingått avtal tillräcklig utbildning för deltagande i räddningsverksamheten. Läroplanerna för de kurser inom räddningsväsendet som ingår i utbildningskraven fastställs av Räddningsinstitutet.

Det föreslås att momentet ändras på ett sådant sätt att tillräcklig utbildning preciseras och avser utbildning i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan.

Bestämmelser om beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanerna, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial tas in i lagen om Räddningsinstitutet.

58 §. Dispens. I 1 mom. ändras i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

64 §. Befolkningsskyddsberedskap för myndigheter inom räddningsväsendet. Med befolkningsskydd avses enligt närmare definitioner i tilläggsprotokoll I till Genèvekonventionerna rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter fullgörandet av humanitära uppgifter i syfte att skydda civilbefolkningen mot faror i samband med fientligheter eller katastrofer, att hjälpa den att övervinna de direkta följderna av dem samt att tillgodose de nödvändiga förutsättningarna för dess överlevnad. Befolkningsskyddet gäller endast verksamhet som sker under tiden för ett väpnat angrepp. Med katastrofer i definitionen avses situationer under den tid ett väpnat angrepp pågår.

Befolkningsskydd gäller verksamhet under ett väpnat angrepp, dvs. i krigstid. Uppgifterna inom befolkningsskyddet och de resurser som behövs för detta behöver avskiljas från myndigheternas

övriga verksamhet framför allt för att definiera omfattningen av den respekt och det skydd som internationella fördrag garanterar. Verksamheten kräver inte en sådan indelning, utan t.ex. släckningsarbete kan ändamålsenligt utföras med samma utrustning, metoder och personal såväl i fredstid som i krigstid.

Uppgifterna inom befolkningsskyddet (i protokollet används begreppet civilförsvar) enligt artikel 61 i tilläggsprotokoll I till Genèvekonventionerna är varning, utrymning, tillhandahållande och iordningställande av skyddsrum, genomförande av mörkläggnings, räddning, sjukvård (inbegripet första hjälpen och religiöst stöd), brandsläckning, upptäckande och utmärkande av farliga områden, sanering och liknande skyddsåtgärder, förläggning och bespisning av nödställda, brådskande hjälp med återställande och upprätthållande av ordningen i olycksdrabbade områden, brådskande återställande i funktionsdugligt skick av oumbärliga allmänna anläggningar, brådskande begravningshjälp, hjälp med bevarandet av egendom av väsentlig betydelse för befolkningens överlevnad samt kompletterande verksamhet som är nödvändig för fullgörandet av någon av ovanstående uppgifter, vilken inbegriper planering och organisation.

I sak är befolkningsskyddsuppgifterna på det sätt som avses i tilläggsprotokollet en avgränsad del av myndigheternas och andra aktörers ordinarie uppgifter. Avgränsningen utgår från objektet (civilbefolkningen), verksamhetens syfte (humanitär), ansvarets omfattning (bistånd) eller hur brådskande uppgiften är (nödsituation, brådskande). Man bör dock bereda sig på att antalet uppgifter (sannolikt) ökar under ett väpnat angrepp.

Bestämmelser om myndigheternas allmänna beredskap för befolkningsskydd finns i beredskapslagen. Bestämmelserna om befolkningsskydd och befolkningsskyddsberedskap i räddningslagen kompletterar den allmänna beredskapsskyldigheten för undantagsförhållanden enligt beredskapslagen.

Enligt 64 § 1 mom. i den gällande räddningslagen ska räddningsväsendets myndigheter förbereda sig på att sköta sin verksamhet under undantagsförhållanden med tillräckliga planer och förberedelser genom att utbilda och avsätta personal samt ledning och specialpersonal inom befolkningsskyddet för uppgifter under undantagsförhållanden, genom att se till att lednings-, bevaknings- och larmsystem inrättas och upprätthålls, genom att skapa beredskap för evakuering och genom att ombesörja även andra motsvarande åtgärder. Det föreslås att momentet ändras så att beredskapsskyldigheten i stället för evakuering gäller sådan förflyttning av befolkning som föreskrivs i 121 § i beredskapslagen. Preciseringen behövs, eftersom termen evakuering i sig inte är tillräckligt entydig och kan förväxlas t.ex. med utrymning som föreskrivs i 36 §,

militärmyndigheternas beslut om att befolkning ska flyttas i 23 § i lagen om försvarstillstånd eller en polismans beslut om att en plats eller ett område ska utrymmas i 2 kap. 8 § i polislagen.

Paragrafens 2 mom. preciseras så att det endast gäller *räddningsmyndigheternas* beredskap för undantagsförhållanden. Bestämmelser om andra myndigheters beredskap för undantagsförhållanden finns i beredskapslagen och i lagstiftningen för respektive myndighet.

Det föreslås att paragrafens 3 och 4 mom. slopas och deras innehåll flyttas till 65 §.

65 §. Samarbete vid befolkningsskyddsberedskap. Bestämmelserna om beredskapsuppgifter i 64 § gäller endast räddningsmyndigheterna. Befolkningsskyddsuppgifterna inom övriga förvaltningsområden sköts i regel av myndigheten i fråga och på det sätt som krävs enligt lagstiftningen för varje förvaltningsområde. Varje myndighet ansvarar för sin del för befolkningsskyddsberedskapen i enlighet med Genèvekonventionerna och lagstiftningen för sitt förvaltningsområde. Det föreslås att bestämmelserna om samarbete vid befolkningsskyddsberedskapen sammanställs i 65 §.

Paragrafens 1 mom. motsvarar 65 § i den gällande räddningslagen med tillägget landskapsmyndigheter.

Enligt 2 mom. ska varje myndighet avsätta och utbilda den personal som den behöver för befolkningsskyddsuppgifter.

Enligt 3 mom. ska myndigheterna inom räddningsväsendet sörja för samordningen av den verksamhet och de planer som krävs för de befolkningsskyddsuppgifter som de ansvarar för. Enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om befolkningsskyddet. Räddningslagens bestämmelser om befolkningsskydd och inrättande av skyddsrum ska därmed också tillämpas i landskapet Åland. Beslut om förflyttning av i landskapet bosatta personer till en ort utanför landskapet kan dock fattas endast med landskapsregeringens samtycke. Räddningsväsendet hör, förutom i fråga om befolkningsskyddet, till landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt självstyrelselagen för Åland deltar landskapsmyndigheterna i befolkningsskyddet i enlighet med vad som stadgas i en överenskommelseförordning. Med stöd av den lagen har republikens presidents förordning om skötseln i landskapet Åland av förberedande uppgifter för undantagsförhållanden (900/2000) utfärdats. I enlighet med förslaget ska Statens ämbetsverk på Åland allmänt sköta samordningen av de befolkningsskyddsförberedelser och befolkningsskyddsarrangemang som gäller landskapet Åland.

Enligt 4 mom. är de myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att skapa beredskap för befolkningsskyddet skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samverkan göra upp

behövliga planer för skötseln av sina uppgifter i samband med befolkningsskyddet.

Räddningsverket ska lämna utredningar om de resurser som är tillgängliga för räddningsverksamheten.

I 5 mom. föreskrivs om andra myndigheters befolkningsskyddsberedskap. Den föreslagna bestämmelsen är informativ och baserar sig på det uppgiftsområde som föreskrivs för myndigheterna i de speciallagar som gäller dem. I praktiken innebär befolkningsskyddsberedskapen att myndigheterna förbereder sig på att sköta sina egna lagstadgade uppgifter i en situation som innefattar befolkningsskydd.

Enligt 5 mom. 1 punkten ska försvarsmakten lämna räddningsmyndigheterna de uppgifter som behövs om krigstida hot och för bedömningen av deras konsekvenser. Detta kan vara t.ex. bedömningar om

- militära hot mot civilbefolkning, egendom och miljö,
- den militära verksamhetens inverkan på ordnandet av räddningsväsendet, räddningsverksamhet, skydd av befolkning och förflyttning av befolkning, samt
- behovet av att i enlighet med 121 § i beredskapslagen genomföra förflyttning av befolkningen eller en viss del av den.

Enligt 5 mom. 2 punkten ska social- och hälsovårdsmyndigheterna och inrättningarna inom förvaltningsområdet ordna prehospital akutsjukvård och svara för psykosocialt stöd samt inkvartering, bespisning och annan försörjning av förflyttad befolkning och tillfällig inkvartering av förflyttad befolkning i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem.

Enligt 5 mom. 3 punkten ska de myndigheter som ansvarar för trafik- och kommunikationsfrågor och inrättningarna inom förvaltningsområdet sköta samarbetsfrågorna i fråga om användningen av trafikleder och anordnande av transporter vid sådan förflyttning av befolkning som avses i 121 § i beredskapslagen.

Enligt 6 mom. får närmare bestämmelser om myndigheters, inrättningars och affärsverks samarbete och planer för befolkningsskyddsberedskap utfärdas genom förordning av statsrådet.

66 §. Skydd enligt Genèvekonventionerna. I 1 mom. föreslås ett tillägg om att lokaler som används vid befolkningsskydd ska betraktas som skyddsobjekt.

Enligt 2 mom. beslutar inrikesministeriet efter föredragning från det behöriga ministeriet eller landskapets räddningsmyndighet vilka personer, vilken materiel samt vilka lokaler berörs av skyddet enligt 1 mom. I landskapet Åland görs föredragningen av Statens ämbetsverk på Åland.

Till skillnad från nuläget ska inrikesministeriet fastställa skyddsobjekten redan under normala förhållanden. Detta är behövligt, eftersom t.ex. skyldigheten att delta i befolkningskyddsutbildning enligt 67 § kräver att de ansvariga ska kunna fastställas.

67 §. Skyldighet att delta i befolkningskyddsutbildning. Enligt 67 § i den gällande räddningslagen kan inrikesministeriet och regionförvaltningsverket förordna ledningen och annan specialpersonal inom befolkningskyddet att högst tio dygn om året delta i befolkningskyddsutbildning som Räddningsinstitutet ordnar. Regionförvaltningsverkens uppgifter föreslås bli överförda vid ingången av 2020 till statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, dock så att regionförvaltningsverkens uppgifter inom räddningsväsendet och beredskapen överförs till inrikesministeriet. Till regionförvaltningsverket hör från ingången av 2020 endast tillsynen över lagenligheten av ordnande och produktion i fråga om räddningsväsendet och av landskapens beredskap.

Paragrafen föreslås bli ändrad så att inrikesministeriet efter föredragning från det behöriga ministeriet eller landskapets räddningsmyndighet kan förordna ledningen och annan specialpersonal inom befolkningskyddet att högst tio dygn om året delta i befolkningskyddsutbildning som Räddningsinstitutet ordnar. I landskapet Åland görs föredragningen av Statens ämbetsverk på Åland.

71 §. Skyldigheten att inrätta skyddsrum i samband med nybyggen. Enligt 71 § 1 mom. i den gällande räddningslagen ska ägaren till ett nybygge i byggnaden eller dess närhet inrätta ett skyddsrum som kan bedömas vara tillräckligt stort för dem som bor, stadigvarande arbetar eller annars uppehåller sig i byggnaden. Skyldigheten att inrätta skyddsrum gäller dock inte en tillfällig byggnad som är i användning högst fem år.

I 1 mom. föreslås en kompletterande bestämmelse enligt vilken skyldigheten att inrätta skyddsrum inte heller ska gälla en sådan annan byggnad av lätt konstruktion för vilken byggkostnaderna för ett skyddsrum skulle vara synnerligen höga i förhållande till byggkostnaderna för hela byggnaden. Sådana är t.ex. ouppvärmade idrottsbyggnader, lagerbyggnader, ridhallar och plåthallar. De byggnader som avses i bestämmelsen är byggnader för vilka regionförvaltningsverket i enskilda fall med stöd av 75 § 1 mom. i räddningslagen har kunnat bevilja befrielse från skyldigheten att inrätta skyddsrum.

Enligt 71 § 4 mom. i den gällande räddningslagen kan den myndighet som beviljar bygglov efter att ha hört den lokala räddningsmyndigheten tillåta att ett gemensamt skyddsrum inrättas för två eller flera byggnader, om skyddsrummet inrättas inom fem år från den partiella slutsynen på den första byggnaden.

Gemensamma skyddsrum inrättas i allmänhet endast i samband med områdesbyggande. Beslut om gemensamma skyddsrum fattas i allmänhet i samband med planläggningen. Dessa skyddsrum är i allmänhet bergrum. Enligt gällande praxis har gemensamma skyddsrum också inrättats på industriområden. På samma tomt eller för flera bostadshus byggda av samma byggherre kan inrättas ett gemensamt skydd, endera i anslutning till den första byggnaden eller till den sista. Villkoret är att skyddet ska vara klart inom fem år från att den första byggnaden togs i användning. Till bygglov för den första byggnaden ska fogas projektbeskrivningarna för de byggnader som byggs senare och en plan över placeringen av det gemensamma skyddsrummet.

Det föreslås att 4 mom. ändras så att den myndighet som beviljar bygglov kan tillåta att ett gemensamt skyddsrum inrättas också senare än inom fem år från den partiella slutsynen på den första byggnaden, om det finns grundad anledning till undantag och detta inte väsentligt försämrar möjligheterna att få skydd. En grundad anledning kan vara att byggprojektet inklusive det gemensamma skyddsrummet i enlighet med planerna blir klart senare än inom fem år efter den partiella slutsynen av den första byggnaden. Till bygglov för den första byggnaden ska också i detta fall fogas projektbeskrivningarna för de byggnader som byggs senare och en plan över placeringen av det gemensamma skyddsrummet.

I 4 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till behörig räddningsmyndighet. Landskapen kan med stöd av 8 kap. i landskapslagen avtala om skötseln av gemensamma tjänster och myndighetsuppgifter, och därför är det möjligt att ett utlåtande till den myndighet som beviljar bygglov lämnas av räddningsmyndigheten i ett annat landskap.

74 §. Hur skyddsrum ska inrättas. I 1 mom. ändras i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

75 §. Beviljande av lättnader. I enlighet med 75 § 1 mom. i den gällande räddningslagen kan regionförvaltningsverket efter att ha hört det behöriga räddningsverket och kommunens byggnadstillsynsmyndighet i enskilda fall helt och hållet eller för viss tid bevilja befrielse från den lagstadgade skyldigheten att inrätta skyddsrum, om inrättandet av skyddsrum medför betydligt högre byggkostnader än normalt i förhållande till byggkostnaderna för den aktuella byggnaden eller om det stöter på stora tekniska svårigheter att inrätta skyddsrummet. Beviljandet av den befrielse som avses i bestämmelsen har koncentrerats till Regionförvaltningsverket i Södra Finland, som årligen behandlar 10–15 ansökningar om befrielse. Betydligt högre byggkostnader än innebär att kostnaderna för skyddsrummet överstigit fyra procent av de totala byggkostnaderna. Tekniskt sett är det i praktiken omöjligt att bygga ett skyddsrum t.ex. i anslutning till en husbåt. Med totala kostnader avses de sammanlagda kostnaderna för den byggnad som ska uppföras och kostnaderna

för skyddsrummet. Enligt den gällande avgörandep Praxisen beviljas befrielse för industri- och lagerbyggnader (och i mer begränsad omfattning också för bostadshus) när byggkostnaderna för skyddsrummet är högre än sex procent av de totala byggkostnaderna. Ärenden som gäller befrielse har vid regionförvaltningsverken hört till ansvarsområdet för räddningsväsende och beredskap. Det föreslås att regionförvaltningsverkens uppgifter överförs till statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, dock så att uppgifterna inom räddningsväsende och beredskap överförs till inrikesministeriet.

Det föreslås att 1 mom. ändras så att den myndighet som beviljar bygglov i stället för regionförvaltningsverket fattar beslut om befrielse efter att ha hört den behöriga räddningsmyndigheten. Till skillnad från nuläget beviljas befrielsen alltid permanent. Genom detta förfarande är beslutsfattandet i kommunen på samma lokala nivå som beslutsfattandet i byggärenden i allmänhet. Beslutsfattandet är närmare byggarna och sett ur sökandens synvinkel är myndighetsverksamheten tydligare, när beslut om undantag och lättnader alltid fattas av den myndighet som beviljar bygglovet. Avsikten är inte att genom den föreslagna ändringen ändra på den avgörandep Praxis som regionförvaltningsverket tillämpar för närvarande när det gäller kostnader eller att i övrigt utvidga användningen av denna grund för befrielse. Ett villkor för att befrielse ska beviljas är fortfarande att kostnaderna för inrättande av ett skyddsrum uppgår till mer än fyra procent av de totala byggkostnaderna.

I 2 mom. ändras räddningsverket till behörig räddningsmyndighet och i den finska språkdräkten ändras *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*.

I 3 mom. överförs beviljandet av befrielse från inrikesministeriet till den myndighet som beviljar bygglovet och som innan den fattar sitt beslut ska höra den behöriga räddningsmyndigheten. Genom detta förfarande är beslutsfattandet i kommunen på samma lokala nivå som beslutsfattandet i byggärenden i allmänhet. Beslutsfattandet är därmed närmare byggarna och sett ur sökandens synvinkel är myndighetsverksamheten tydligare, när beslut om undantag och lättnader alltid fattas av den myndighet som beviljar bygglovet. Överföringen av beslutanderätten i fråga om regionala befrielser till den myndighet som beviljar bygglovet effektiviserar den övergripande användningen av olika former av lättnader. Ett område definieras som för närvarande från fall till fall. Det område som avses i paragrafen är i praktiken en del av en kommun. Definitionen ska alltid basera sig på en bedömning av att befrielse från skyldigheten att inrätta skyddsrum inte försvagar nivån för befolkningsskyddet.

78 §. Räddningsverkets tillsynsuppgift. I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom., som till sitt innehåll motsvarar 27 § i lagen om bekämpning av oljeskador. Enligt momentet ska räddningsverket

övervaka att verksamhetsutövare vid stora oljelager, hamnar eller inrättningar gör upp en sådan bekämpningsplan som avses i denna lag, skaffar materiel i enlighet med planen och reserverar personal för bekämpningen.

Det ankommer på räddningsverket att övervaka att verksamhetsutövare vid stora oljelager, hamnar eller inrättningar i verkligheten har materiel i enlighet med bekämpningsplanen och personal för bekämpningen. Regionförvaltningsverket kan med stöd av 20 § i lagen om regionförvaltningsverken på begäran av landskapets räddningsmyndighet genom föreläggande av vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande tvinga den som saken gäller att iaktta ett påbud eller förbud som landskapets räddningsmyndighet har meddelat i enlighet med sin behörighet. Med stöd av räddningslagen och kemikaliesäkerhetslagen inspekterar räddningsverken redan i dagsläget dessa inrättningar. I praktiken kan myndigheten utföra uppgifterna enligt dessa lagar vid samma inspektionsbesök.

79 §. Tillsynsplan. I enlighet med den gällande lagen ska tillsynsplanen delges regionförvaltningsverket. Regionförvaltningsverkens uppgifter föreslås bli överförda från ingången av 2020 till statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, dock så att regionförvaltningsverkens uppgifter inom räddningsväsendet och beredskapen överförs till inrikesministeriet. Till regionförvaltningsverket hör tillsynen över lagenligheten av ordnande och produktion i fråga om räddningsväsendet och av landskapens beredskap när de sköter uppgifter som omfattas av den regionala gemensamma beredskapen. Det föreslås att tillsynsplanen ska delges inrikesministeriet.

80 §. Förrättande av brandsyn och andra tillsynsuppgifter. I 1 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

I 3 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

I 4 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

81 §. Föreläggande att avhjälpa brister och avbrytande av verksamheten. I 1 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

I 2 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

82 §. Särskilda säkerhetskrav. I 1 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

I 2 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

Med stöd av 6 § 2 mom. 4 punkten i landskapslagen kan landskapet dessutom sköta sådana uppgifter inom ordnandet av byggnadstillsynen och miljösektorn som överförts från kommunen till

landskapet genom avtal med samtliga kommuner inom landskapet och för vars skötsel kommunerna anvisat finansiering till landskapet. Av denna orsak införs landskapets byggnadstillsynsmyndighet i 2 mom.

83 §. *Försvarmaktens platser som ska hemlighållas.* I 1 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

85 §. *Tillsyn över det lokala räddningsväsendets servicenivå.* Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsyn över det lokala räddningsväsendets servicenivå. Bestämmelser om laglighetsövervakningen av servicenivån för landskapets räddningsväsende finns i fortsättningen i lagen om ordnade av räddningsväsendet. Det föreslås att paragrafen upphävs.

87 §. *Skyldighet att lämna statistiska uppgifter.* I 1 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet. I den finska språkdräkten ändras *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*.

88 §. *Rätt att få uppgifter i samband med brandutredning och undersökning av olyckor.* I paragrafen ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

89 §. *Rätt att få uppgifter för räddningsverksamhet och tillsynsuppgifter.* Bestämmelserna om räddningsmyndighetens rätt att få uppgifter i 89 § i räddningslagen ändrades genom lag 1171/2016 (RP 100/2016 rd) och lag x/2017 (RP x/2017 rd). Genom ändringarna utvidgades rätten att få uppgifter och preciserades grunderna för användningen av uppgifterna. Genom de ändringar som nu föreslås kompletteras rätten att få uppgifter i fråga om 14 § 1 mom. 2 punkten och 15 § 1 mom. 2 punkten i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009). Den första bestämmelsen gäller ägarens och innehavarens fullständiga namn och personbeteckning eller födelsetid eller företags- och organisationsnummer samt ägarens och innehavarens adress eller andra kontaktuppgifter. Den andra bestämmelsen gäller ägarens eller innehavarens personbeteckning, företags- och organisationsnummer eller fullständiga namn och födelsetid samt adress eller andra kontaktuppgifter. Dessa uppgifter behövs både för skötseln av tillsynsuppgifterna och för planeringen och genomförandet av räddningsverksamheten.

Med stöd av 6 § 2 mom. i landskapslagen kan landskapet dessutom sköta sådana uppgifter inom ordnandet av byggnadstillsynen och miljösektorn som överförts från kommunen till landskapet genom avtal med samtliga kommuner inom landskapet och för vars skötsel kommunerna anvisat finansiering till landskapet. Av denna orsak införs landskapets byggnadstillsynsmyndighet i 2 mom. 8 punkten.

I 5 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

89 a §. *Rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter.* Det föreslås att en ny 89 a § fogas till lagen. Den föreslagna paragrafen om rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten i fråga om bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter motsvarar bestämmelserna i 31 § i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador. Uppgifterna inom bekämpningen är vanligtvis av den karaktären att exakta uppgifter om skadesituationen, ämnet som orsakar skadan, skadevällaren och eventuella skadelidande har betydelse när beslut fattas om bekämpningen av skadan. Den föreslagna rätten att få uppgifter är omfattande, men enligt det uttryckliga omnämmandet i paragrafen ska uppgifterna vara behövliga för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor.

För att upprätthålla bekämpningsberedskapen krävs det att den myndighet som ansvarar för planeringen får information av andra myndigheter om deras aktionsberedskap och geografiska läge samt behövliga uppgifter om personalen. Bestämmelser om utlämnandet av de uppgifter som behövs för planeringen finns i 1 mom. Eftersom de som lämnar ut informationen är myndigheter som deltar i bekämpningen och det därmed är fråga om att sköta lagstadgade uppgifter, ska uppgifterna lämnas avgiftsfritt.

I 2 mom. föreslås detaljerade bestämmelser om de uppgifter som de myndigheter som leder räddningsverksamheten vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor har rätt att i kritiska lägen få av andra myndigheter. Ett villkor för att uppgifterna ska lämnas ut är att läget är kritiskt och att uppgifterna behövs för bekämpningen av en oljeskada eller en fartygskemikalieolycka. Av varje enskild bestämmelse i paragrafen framgår det vem som lämnar ut uppgifterna, hurdana uppgifter det är fråga om och varifrån uppgifterna lämnas. Med ett kritiskt läge avses att ett konkret läge vars föreliggande avgörs utifrån bekämpningsmyndighetens situationsbedömning.

Enligt 2 mom. 1 punkten har de myndigheter som leder räddningsverksamheten vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor rätt att i kritiska lägen trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de uppgifter om nödmeddelanden om skadan eller olyckan och uppgifter om kritiska lägen ur nödcentraldatasystemet.

I 2 mom. 2 och 3 punkten föreslås rätt för de myndigheter som leder räddningsverksamheten vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor att i kritiska lägen få uppgifter från hamnar och fiskerimyndigheterna. I det PortNet-system som används av hamnarna finns uppgifter om de fartyg som anlöper hamnarna och deras last. Fiskerimyndigheterna har uppgifter om fiskefartyg och deras fångstområden.

I 2 mom. 4 punkten finns bestämmelser om rätten för de myndigheter som leder räddningsverksamheten vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter om båtar samt båtarnas ägare och innehavare ur det trafik- och transportregister som Trafiksäkerhetsverket för och det fritidsbåtsregister som registermyndigheten i landskapet Åland för.

I 2 mom. 5 punkten finns bestämmelser om rätten för de myndigheter som leder räddningsverksamheten vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter om fartyg samt fartygens ägare och innehavare ur det trafik- och transportregister som Trafiksäkerhetsverket för och det fartygsregister som Statens ämbetsverk på Åland för.

I 2 mom. 6 punkten finns bestämmelser om rätten för de myndigheter som leder räddningsverksamheten vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter om fartygstrafiken ur Trafikverkets fartygstrafikservicesystem och uppgifter om övervakningen av havsområdet av försvarsmakten.

I 2 mom. 7 punkten finns bestämmelser om rätten för de myndigheter som leder räddningsverksamheten vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter om fartygs- och godstrafiken ur Tullens informationssystem.

I 2 mom. 8 punkten finns bestämmelser om rätten för de myndigheter som leder räddningsverksamheten vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter om nödmeddelanden och kritiska lägen ur gränsbevakningsväsendets sjöräddningsregister.

I 2 mom. 9 punkten finns bestämmelser om rätten för de myndigheter som leder räddningsverksamheten vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter om ägare och innehavare av fastigheter samt uppgifter om fastighetsindelningen ur Lantmäteriverkets fastighetsdatasystem.

Också för myndigheter som leder räddningsverksamheten vid oljeskador på land föreslås rätt att i kritiska lägen trots sekretessbestämmelserna ur olika myndigheters register få de uppgifter som behövs för bekämpningen. På grund av karaktären för oljeskador på land är behovet av uppgifter dock mer begränsat än när det gäller skador på havsområden.

På motsvarande sätt som i 2 mom. föreslås att också de myndigheter som leder räddningsverksamheten vid oljeskador på land ska ha rätt att få uppgifter om fartygs- och godstrafiken ur Tullens informationssystem. Bestämmelser om detta tas in i 3 mom. 1 punkten.

Ett effektivt och säkert ordnande av bekämpningen av oljeskador på områden där oljeprodukter eller andra kemikalier eller sprängämnen förvaras eller används, kräver att de myndigheter som

leder räddningsverksamheten har tillgång till all behövlig information om dessa ämnen och den verksamhet som bedrivs på området. I 3 mom. 2 punkten föreslås att de myndigheter som leder räddningsverksamheten ska ha rätt att få uppgifter ur det register som förs av Säkerhets- och kemikalieverket. Bestämmelser om registret finns i 130 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor.

För myndigheter som leder räddningsverksamheten vid oljeskador på land föreslås rätt att vid behov få uppgifter om ägare och innehavare av fastigheter samt uppgifter om fastighetsindelningen ur Lantmäteriverkets fastighetsdatasystem. Bestämmelser om datasystemet finns i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002).

I 3 mom. föreslås en bestämmelse som gör det möjligt att de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. kan lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning eller annars i maskinläsbar form. Detta gör överföringen av informationen snabbare och förbättrar i många fall säkerheten vid överföringen av uppgifterna. Vidare minskar det antalet fel som uppkommer vid överföringsarbetet och arbetsvolymen.

89 b §. *Rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter av företag och sammanslutningar.* Det föreslås att en ny 89 b § fogas till lagen. Den föreslagna paragrafen om rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter av företag och sammanslutningar motsvarar bestämmelserna i 32 § i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador. För att oljeskador och fartygskemikalieolyckor ska kunna bekämpas snabbt och effektivt kan det för möjligheterna att bekämpa situationen och förhindra att skadan sprids krävas att olika slags behövliga uppgifter fås också av vissa privata företag och sammanslutningar. Dessa uppgifter kan dels finnas i register, dels kan det vara fråga om uppgifter som finns i någon annan form hos de nämnda aktörerna och som är viktiga för bekämpningen.

I 1 punkten finns bestämmelser om rätten för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter av upplagrare och distributörer av olja och andra skadliga ämnen, uppgifter om de produkter som använts i företaget och uppgifter om upplagringen av dem. Utifrån de uppgifter som fås kan beslut fattas om taktik och teknik vid bekämpningen.

I 2 punkten finns bestämmelser om rätten för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter av rederier, organisationer i båtbranschen och företag som tillhandahåller rese-, frakt-, hamn-, varvs- och räddningstjänster. Uppgifterna kan

gälla ett fartyg och fartygets besättning, passagerare och last. Med hjälp av uppgifterna kan storleken på en överhängande miljöskada och omfattningen av behövliga bekämpningsåtgärder bedömas.

Dessutom ska den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor ha rätt att av industri- och affärsföretag få uppgifter om deras olika slags materiel och lokaliteter som kan nyttiggöras i en bekämpningssituation. Den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor ska också ha rätt att av eventuella andra motsvarande instanser få alla uppgifter som behövs för att bekämpa och förebygga skador och olyckor samt avvärja personskador. Bestämmelser om dessa rättigheter finns i 3 och 4 punkten.

Det bedöms att de uppgifter som avses i paragrafen kommer att behövas tämligen sällan. Lämnandet av uppgifter kommer inte att medföra oskäligen utgifter för någon. Ur uppgiftslämnarens perspektiv handlar det om att i en situation där en omfattande oljeskada eller fartygskemikalieolycka sannolikt är överhängande lämna ut eller informera om uppgifter som denne redan förfogar över.

96 §. Vissa avgiftsbelagda prestationer. Enligt den gällande lagen bestämmer det lokala räddningsväsendet om de avgifter som tas ut i en taxa som räddningsväsendet godkänner. Enligt 16 § 2 mom. 8 punkten i landskapslagen ska landskapsfullmäktige fatta beslut om de allmänna grunderna för de avgifter som tas ut för tjänster och andra prestationer samt om de kundavgifter som tas ut för tjänster som ingår i landskapets organiseringsansvar. Det föreslås därför att 2 mom. upphävs.

I 3 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet. I den finska språkdräkten ändras uttrycket *erheellinen hälytys* till *erheellinen paloilmotus*, detta medför ingen ändring i den svenska språkdräkten.

Det ska föreskrivas om räddningsverkets rätt att ta ut avgifter för felaktiga brandlarm på samma sätt som för närvarande, men bestämmelserna görs tydligare så att även andra än sådana omständigheter som beror på fel i anläggningen är felaktiga brandlarm. Den ändrade formuleringen förtydligar samtidigt även det att förebyggande av felaktiga brandlarm kan kräva även andra åtgärder än teknisk reparation av brandlarmanläggningen. Med felaktig funktion hos en brandlarmanläggning avses de larm som brandlarmanläggningen förmedlar till nödcentralen men som dock inte lett till släcknings- eller räddningsverksamhet av räddningsverket i fastigheten.

Den största enskilda orsaken till felaktiga brandlarm är matlagning. Sådana felaktiga brandlarm som orsakats av matlagning kan undvikas bl.a. genom noggrannhet och försiktighet, planering av luftväxlingen samt genom val av en lämplig detektortyp och platsen för den.

99 §. *Kostnader för släckning av skogs- och terrängbränder.* I paragrafen ändras räddningsområde till landskapets område.

99 a §. *Betalning av kostnaderna för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor.* En ny 99 a § föreslås med bestämmelser om kostnadsansvaret vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Ansvarig för kostnaderna för bekämpningen är den som förorsakat skadan eller olyckan eller den som med stöd av någon annan lagstiftning är primärt ersättningsskyldig eller dennes försäkringsgivare. Lagar som medför primär ersättningsskyldighet är åtminstone lagen om ersättning för miljöskador (737/1994), sjölagen (674/1994), i synnerhet dess 9, 10 och 10 a kap., trafikförsäkringslagen (460/2016) och lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999). Ansvaret kan också basera sig på någon annan lag som inte nämns ovan.

I 2 mom. hänvisas det till bekämpningsmyndigheternas möjligheter att utifrån gällande subsidiära ersättningssystem få ersättning för kostnaderna för bekämpning av oljeskador. I lagen om oljeskyddsfonden anges villkoren för att ersättning ska kunna betalas ur fonden. Utgångspunkten är att ersättning för kostnaderna inte har kunnat drivas in hos den primärt ansvariga. När det gäller ersättningsskyldighet för internationella oljeskadefonden och dess kompletterande fond har överenskommelser nåtts genom internationella konventioner.

Enligt 3 mom. ska bekämpningsmyndigheten i fråga betala kostnaderna för bekämpningen av oljeskador under det första skedet. Denna myndighet är i de flesta fall räddningsverket, som ansvarar för bekämpningen av oljeskador inom sitt område. Gränsbevakningsväsendet ska ansvara för kostnaderna när en fartygsoljeskada har uppkommit på en öppen fjärd.

Bekämpningsmyndighetens skyldighet att betala ersättning för kostnaderna för bekämpningen till dess att den ersättningsskyldiga eller den fond som avses i 2 mom. betalar ersättningen innebär inte någon förändring jämfört med nuläget. Till en början kan det i praktiken vara omöjligt att klarlägga vem som är ersättningsskyldig, och i vissa fall kan det behövas flera dagar bara för att utreda ursprunget till skadan. Bekämpningsåtgärderna kan dock inte skjutas upp till dess att den primärt ersättningsskyldiga har klarlagts.

De myndigheter som bekämpar oljeskador har begränsade ekonomiska möjligheter att ansvara för kostnaderna för bekämpningen, och möjligheterna varierar från en myndighet till en annan. När en stor oljeskada inträffar kan gränsbevakningsväsendet få medel ur statsbudgeten för att täcka

bekämpningskostnaderna. Bekämpningskostnaderna kan bli en oskälig belastning för räddningsväsendet om t.ex. oljeskadan är stor eller de undersökningar och rättegångar som behövs för att klarlägga den ansvarsskyldiga drar ut på tiden. De myndigheter som bekämpar oljeskador har därför med stöd av 11 § i lagen om oljeskyddsfonden möjlighet att ur fonden få förskottsersättning för kostnader för bekämpning av oljeskador. Syftet med förskottsersättningsförfarandet är att trygga bekämpningsmyndigheternas ekonomiska verksamhetsförutsättningar trots skadan, men det undanröjer dock inte den primärt ersättningsskyldigas ansvar för kostnaderna.

När det gäller bekämpning av fartygskemikalieolyckor ska inrikesministeriet alltid stå för kostnaderna under det första skedet.

I 4 mom. finns bestämmelser om regressrätt för de myndigheter som ansvarar för bekämpningen. Till den del som den myndighet som ansvarar för bekämpningen har betalat kostnaderna i enlighet med 102 § har myndigheten rätt att få ersättning av den primärt ersättningsskyldiga.

I 5 mom. finns bestämmelser om regressrätt för staten i fråga om ersättningar som betalats med stöd av 103 §. Till den del staten har betalat ersättning har staten rätt att driva in ersättning av den som med stöd av någon annan lag är primärt ersättningsskyldig.

99 b §. Ersättning för skador i samband med räddningsarbete. I paragrafen finns bestämmelser om ersättning för skador i situationer när gränsbevakningsväsendet med stöd av 36 § 4 mom. har beordrat räddningsåtgärder eller andra åtgärder i fråga om ett fartyg eller dess last. Om fartyget, dess last eller annan egendom ombord i detta sammanhang har orsakats mer skada än vad som kunde ha väntats i samband med sedvanligt räddningsarbete, ska staten ersätta den överskjutande delen. Ett villkor är dock att ingen annan kan anses vara ersättningsskyldig för dessa kostnader.

100 §. Understöd enligt prövning. De understöd som avses i paragrafen har i praktiken inte beviljats sedan regionaliseringen av räddningsväsendet. Med stöd av 7 § 1 mom. i lagen om landskapens finansiering kan finansieringen av ett landskap på ansökan höjas temporärt efter prövning inom ramen för statsbudgeten, om landskapet i första hand på grund av exceptionella eller tillfälliga landskapsekonomiska svårigheter är i behov av tilläggsfinansiering. Också lokala särförhållanden kan beaktas som faktorer som påverkar behovet av tilläggsfinansiering.

Med stöd av det som framförts ovan föreslås att paragrafen upphävs.

104 §. Överklagande. I 5 mom. i den gällande paragrafen föreskrivs om ändringssökande i fråga om det lokala räddningsväsendets beslut om servicenivån enligt 29 §, ett beslut om sotningsavgift enligt 59 § 3 mom. och ett beslut enligt 96 § 2 mom. som gäller avgifter.

I fortsättningen ingår bestämmelserna om beslut om servicenivån i den lag om ordnade av räddningsväsendet som träder i kraft vid ingången av 2020. Det föreslås att hänvisningen i 5 mom. till sökande av ändring i beslut om servicenivån stryks.

105 §. Vite och hot om tvångsutförande. I 1 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till behörig räddningsmyndighet. Landskapen kan med stöd av 8 kap. i landskapslagen avtala om skötseln av gemensamma tjänster och myndighetsuppgifter, och därför är det möjligt att beslut som avses i paragrafen fattas av räddningsmyndigheten i ett annat landskap. I 1 mom. föreslås en ny 15-punkt med bestämmelser om att vite och hot om tvångsutförande kan användas i fråga om verksamhet i strid med de bestämmelser som räknas upp i punkten. Regionförvaltningsverket kan bestämma att ett oljebekämpningslager, ett stort oljelager, en hamn och en inrättning inom utsatt tid ska fullgöra sin planerings- och beredskapsskyldighet enligt 22 a–22 c §.

Föreläggandet kan förenas med vite eller hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. Den föreslagna bestämmelsen i 15 punkten motsvarar 28 § i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador.

106 §. Straff. I paragrafen införs ett nytt 5 mom. enligt vilket den som underlåter att göra upp en plan eller skaffa de redskap och förnödenheter som avses i 22 a–22 c §, om inte gärningen ska betraktas som ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans, för räddningsförseelse ska dömas till böter. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar definitionen i 39 § 2 mom. 2 punkten i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador.

107 §. Undersökning av olyckor. I 1 mom. ändras i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

I 2 mom. ändras i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

108 §. Installation av räddningsväsendets anordningar. I paragrafen ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

109 §. Särskilda krav som gäller myndighetsnätets tillgänglighet. I paragrafen ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet. Hänvisningen i paragrafen preciseras.

110 §. Räddningsmyndigheternas identitetskort. I 1 mom. ändras i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

I 2 mom. ändras i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

111 §. Räddningsväsendets uniformer och beteckningar på räddningsväsendets skyddsdräkter. I 3 mom. ändras i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

I 4 mom. ändras i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

I 5 mom. ändras i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

111 a §. Efterbehandling av oljeskador. I lagen föreslås en ny 111 a §. I den tas in bestämmelserna om efterbehandling av oljeskador i lagen om bekämpning av oljeskador, som föreslås bli upphävd. Efterbehandling hör inte till räddningsverksamhet, och betraktas således inte som räddningsmyndigheternas uppgift. Därför är det inte motiverat att föreskriva om detta i samband med bestämmelserna om räddningsmyndigheternas uppgifter. Eftersom det föreslås att lagen om bekämpning av oljeskador upphävs helt och hållet är det nödvändigt att bestämmelserna om efterbehandling i den lagen flyttas över till en annan lag. En ändamålsenligare placering av dessa bestämmelser granskas på nytt i samband med revideringen av miljövårdslagen eller avfallslagen.

Enligt 1 mom. svarar miljöministeriet för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av efterbehandlingen av oljeskador.

Enligt 2 mom. ansvarar kommunen vid behov för efterbehandlingen inom sitt område på samma sätt som för närvarande. De kommunala myndigheterna och verken ska vid behov delta i efterbehandlingen. De myndigheter som bekämpar oljeskador har begränsade ekonomiska möjligheter att ansvara för kostnaderna för bekämpningen och möjligheterna varierar från en myndighet till en annan. Bekämpningskostnaderna kan bli en oskälig belastning för en enskild kommun som ansvarar för efterbehandlingen, om t.ex. oljeskadan är stor eller de undersökningar och rättegångar som behövs för att klarlägga den ansvarsskyldiga drar ut på tiden. Därför har den kommun som ansvarar för efterbehandlingen med stöd av 11 § i lagen om oljeskyddsfonden möjlighet att ur fonden få förskottsersättning för kostnader för bekämpning av oljeskador. Syftet med förskottsersättningsförfarandet är att trygga bekämpningsmyndigheternas ekonomiska verksamhetsförutsättningar trots skadan, men det undanröjer dock inte den primärt ersättningsskyldigas ansvar för kostnaderna.

Enligt 3 mom. leds efterbehandlingen av den myndighet som den berörda kommunen bestämt. Regionförvaltningsverket styr och samordnar efterbehandlingsarbetet, om bekämpningen omfattar flera kommuner.

Enligt 4 mom. gäller vad som i 36 § 2 och 3 mom. föreskrivs om befogenheterna för räddningsledaren i tillämpliga delar den myndighet som leder efterbehandlingen.

Enligt 5 mom. gäller vad som i 89 a och 89 b § föreskrivs om rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter i tillämpliga delar den myndighet som leder efterbehandlingen.

Enligt 6 mom. gäller vad som i 99 a § föreskrivs om betalning av kostnaderna för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor i tillämpliga delar den myndighet som leder eller deltar i efterbehandlingen.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2020. Bestämmelserna i 1 och 2 §, 2 a och 27 a §, 32 § 3 mom., 34 § 2 och 3 mom., 35 § 3 mom., 36 § 2–7 mom., 40 § 1 mom., 36 § 2 mom. 15 punkten, 56, 57, 71 och 75 §, 89 a, 89 b, 99 a och 99 b §, 105 § 1 mom. 15 punkten, 106 § 5 mom., 111 a § och 112 § 3 mom. föreslås dock träda i kraft redan den 1 januari 2019. Dessa bestämmelser gäller bekämpningen av miljöskador, kraven på utbildning för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal samt skyldigheten att inrätta befolkningsskydd.

De i 47 § avsedda planerna för räddningsväsendet och de i 65 § avsedda planerna för befolkningsskyddet uppdateras och förnyas inom ett år från ikraftträdandet av lagen. Det är behövligt att uppdatera och förnya dem, eftersom ansvaret för de uppgifter som ur räddningsväsendets och befolkningsskyddets synvinkel sett är betydande överförs från kommunerna till landskapen.

Bestämmelsen om skyldighet att inrätta skyddsrum i samband med nybyggen i 71 § tillämpas också på ett sådant byggprojekt för vilket bygglov har sökts redan före ikraftträdandet av denna lag så snart den blivit stadfäst, om tillämpningen av denna lag för byggnadens ägare leder till lindrigare krav på inrättande av skyddsrum. Det föreslås att 71 § 1 mom. ändras så att skyldigheten att inrätta skyddsrum inte gäller en tillfällig byggnad som är i användning högst fem år eller en sådan byggnad av lätt konstruktion för vilken byggkostnaderna för ett skyddsrum skulle vara synnerligen höga i förhållande till byggkostnaderna för hela byggnaden.

Bestämmelserna om det lokala räddningsväsendets förordnanden till lokala räddningsmyndigheter enligt 4 § 2 mom. föreslås förbli i kraft, om inte den högsta tjänsteinnehavaren vid landskapets räddningsverk bestämmer något annat med stöd av 26 § 2 mom.

Ett beslut enligt 55 § 2 mom. genom vilket inrikesministeriet har godkänt en annan läroanstalt med ett offentligt samfund som huvudman att ge yrkesinriktad grundutbildning inom

räddningsbranschen förblir i kraft till dess att de studerande som inledde sina studier före ikraftträdandet av denna lag har avslutat sina studier.

Genom denna lag upphävs lagen om bekämpning av oljeskador. Bestämmelserna i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador införs till behövliga delar i räddningslagen och i vissa andra lagar.

1.2 Lag om ändring av 2 § i lagen om Räddningsinstitutet

2 §. Räddningsinstitutets uppgift. I 2 § i lagen om Räddningsinstitutet föreslås ett nytt 3 mom., enligt vilket Räddningsinstitutet ska ansvara för ordnandet av regionala försvarskurser i samarbete med Försvarsmakten och ordnandet av landskapens gemensamma beredskapsövningar och övningar med tanke på störningar i samarbete med landskapen. I momentet föreskrivs dessutom när det gäller räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal om beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanen, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial.

I dagsläget ordnas de regionala försvarskurserna i samarbete mellan regionförvaltningsverken och Försvarsmakten. Delegationen för försvarsundervisning svarar för den riksomfattande styrningen av de regionala försvarskurserna. Räddningsinstitutets lagstadgade uppgift är redan för närvarande att ordna utbildning som ger beredskap för störningar under normala förhållanden och för undantagsförhållanden.

Enligt 3 mom. 1 punkten i lagförslaget ska Räddningsinstitutet ansvara för ordnandet av regionala försvarskurser i samarbete med Försvarsmakten. Syftet med regionala försvarskurser är att ge en allmän bild av grunderna för Finlands försvarspolitik, försvarsarrangemang och beredskap inom olika områden, att utveckla försvarets och det övriga samhällets samarbete och beredskap inom olika områden, att presentera uppgifterna och aktionsberedskapen, i synnerhet under undantagsförhållanden, inom regionala och lokala organisationer som är centrala för säkerheten och att främja samarbetet mellan de regionala myndigheterna och övriga personer i ledande ställning samt aktionsberedskapen under normala förhållanden och i undantagsförhållanden. Till de regionala försvarskurserna inbjuds regionalt centrala representanter för staten, kommunerna och den övriga offentliga förvaltningen samt för näringslivet, massmedier och olika sammanslutningar. I dagsläget pågår försvarskurserna en vecka och dessutom ordnas fortsättnings- och specialkurser.

Enligt 3 mom. 2 punkten i lagförslaget ska Räddningsinstitutet dessutom ordna landskapens gemensamma beredskapsövningar och övningar med tanke på störningar. I dagsläget ordnar varje regionförvaltningsverk årligen i samarbete med Räddningsinstitutet minst en sådan regional beredskapsövning som omfattar ett eller flera landskap. Vid övningarna testar man beredskapsplaner, kommunikationer och ledningssystemets funktion utifrån beskrivna situationer och givna uppgifter samt utvecklar beredskapen och hanteringen av störningar för aktörerna i regionen. I övningarna deltar regionens kommuner, regionalförvaltningen och enligt behov också aktörer från näringslivet, massmedia och andra sammanslutningar.

Räddningsinstitutets uppgift vid ordnandet av beredskapsövningar och övningar med tanke på störningar gäller sådana övningar som är gemensamma för flera landskap. Syftet med övningarna är att testa och utveckla regionala beredskapsarrangemang innefattande fler än ett landskap. En övning kan också vara riksomfattande och innefatta alla landskaps områden. Övningarna ska ordnas i samarbete med de berörda landskapen i enlighet med inrikesministeriets styrning och vid behov i samarbete med den övriga statsförvaltningen.

Enligt 3 mom. 3 punkten i lagförslaget ska Räddningsinstitutet ansvara för beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanen, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial i fråga om utbildning för i räddningsverksamhet deltagande personal i bisyssla och personal hos en i 4 § 2 mom. i lagen om ordnande av räddningsväsendet avsedd brandkår och andra sammanslutningar som ingått avtal.

Med tanke på en systematisk och effektiv kompetensutveckling för den personal som deltar i räddningsverksamhet är det befogat att Räddningsinstitutet mer övergripande än i dagsläget ansvarar för kompetensutvecklingen inom räddningsverksamheten. Detta kräver för sin del att Räddningsinstitutet också ansvarar för beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanerna, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial när det gäller utbildning för den avtalspersonal som deltar i räddningsverksamhet.

Syftet med att utveckla utbildningen för utbildare är att på det riksomfattande planet öka utbildarnas pedagogiska kompetens och utveckla den systematiska kompetensen hos utbildarna. Avsikten är att utveckla en sådan nationell utbildning för utbildare som ger färdigheter att vara utbildare i alla utbildningar för avtalsbrandkårer som leder till behörighet inom larmverksamhet. I dagsläget finns inget systematiskt utbildningssystem, vilket innebär att propositionen förenhetligar utbildningen för utbildare och gör den smidigare.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2020. Bestämmelserna i 2 § 3 mom. 3 punkten träder dock i kraft redan den 1 januari 2019.

1.3 Lagen om ändring av lagen om brandskyddsfonden

5 §. Redovisning av brandskyddsavgifter. Enligt den gällande paragrafen ska en försäkringsmäklare på eget initiativ före utgången av kalenderåret betala brandskyddsavgiften till det betalningsställe som inrikesministeriet bestämmer. Bestämmelsen ändras så att brandskyddsavgiften ska betalas senast den 15 september. Tidigareläggningen av betalningstidpunkten behövs för planeringen av fondens ekonomi samt med tanke på bokföringen vid årsskiftet.

I den finska språkdräkten ändras dessutom *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*.

10 §. Brandskyddsfondens förvaltning. Statens revisionsverk har vid sin revision av styrningen och förvaltningen av fonder utanför statsbudgeten konstaterat att tydliga och mätbara mål borde ställas upp för fonderna utanför statsbudgeten eller för de organisationer som sköter fonderna och det styrande ministeriet borde ingå resultatavtal med fonderna eller de organisationer som sköter dem. Enligt statens revisionsverk innebär avsaknaden av styrning av fonderna en risk så till vida, att de medel som finns hos fonderna kan ägnas mindre uppmärksamhet än budgetmedlen och att fondernas penninganvändning inte nödvändigtvis övervakas lika effektivt från resultatsynpunkt som budgetmedlen (Statens revisionsverks effektivitetsrevisionsberättelse 184/2009, på finska s. 83–84, svensk resumé s. 9–11).

På grund av statens revisionsverks uttalande stärks inrikesministeriets styrande roll i paragrafen. I 1 mom. införs en bestämmelse enligt vilken allmän styrning och övervakning av brandskyddsfonden hör till inrikesministeriets uppgifter. Inrikesministeriet ska ha rätt att meddela allmänna föreskrifter om ordnandet av fondens förvaltning och skötseln av fondens ekonomi. Dessutom ersätts inrikesministeriets skyldighet att sköta fondens bokföring med skyldighet att övervaka att fondens bokföring sköts på ett ändamålsenligt sätt. I praktiken har inrikesministeriet under de senaste åren inte skött fondens bokföring.

I paragrafen införs ett nytt 2 mom. enligt vilket inrikesministeriet godkänner fondens resultatmål efter föredragning från fondens styrelse. Resultatmålen kan gälla t.ex. fördelningen av understöd som beviljas ur fonden, effektivisering av verksamheten, personalresurser, kompetensutveckling och förvaltningsutgifternas proportionella andel. Resultatmålen dokumenteras i form av ett resultatavtal mellan fonden och inrikesministeriet. Eftersom avsikten är att lagändringen ska träda i

kraft från ingången av 2020 är det ändamålsenligt att inrikesministeriet godkänner fondens resultatmål först med början från 2021.

Enligt 2 mom. i den gällande paragrafen kan brandskyddsfonden inom ramen för fondens medel ha personal i statens tjänst. Momentet ändras så att i framtiden kan brandskyddsfonden inom ramen för fondens medel ha personal anställd av inrikesministeriet. I praktiken är brandskyddsfondens personal redan i dagsläget anställd av inrikesministeriet.

Enligt 3 mom. 3 punkten i lagförslaget har styrelsen som uppgift att besluta om understöd och annan finansiering som beviljas ur fonden. För tydlighetens skull preciseras punkten så att beslut om understöd och annan finansiering som beviljas ur fonden ska fattas inom ramarna för resultatavtalet.

Enligt 3 mom. 4 punkten har fondens styrelse som uppgift att besluta om anställande av personal till fonden och om befriande av en person från sina uppgifter. Denna bestämmelse upphävs. Enligt etablerad praxis sköter inrikesministeriet rekryteringsprocessen för den personal som behövs för brandskyddsfondens uppgifter och den personal som utför fondens uppgifter utnämns till en tjänst eller ett tjänsteförhållande vid inrikesministeriet samt förordnas att utföra uppgifter vid brandskyddsfondens sekretariat i anslutning till räddningsavdelningen. I framtiden beslutar inte fondens styrelse ens formellt om anställande av personal till fonden och om befriande av en person från sina uppgifter. Den föreslagna ändringen beror på att personalen de facto är inrikesministeriets personal och därför är det inte ändamålsenligt och befogat att för fondens styrelse föreskriva behörighet i fråga om anställningsförhållanden. Brandskyddsfondens styrelse kan dock t.ex. i sitt förslag till inrikesministeriet till årlig budget och årliga resultatmål för fonden vid behov också framföra ärenden i anknytning till personalen och rekrytering av den.

Enligt 3 mom. 6 punkten är det styrelsens uppgift att godkänna och underteckna fondens bokslut och sända det till inrikesministeriet före utgången av mars. I bestämmelsen stryks tidsfristen före utgången av mars. Bestämmelser om tidpunkten för godkännande av bokslutet finns i förordningen om statsbudgeten och det är inte ändamålsenligt att föreskriva om tidpunkten i lagen om brandskyddsfonden.

I 1, 3 och 4 mom. ändras dessutom i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö* samt numreringen i 3 mom. så att punkterna 5–7 blir punkterna 4–6.

12 §. Bokföring, betalningsrörelse och bokslut. Enligt 2 mom. beslutar inrikesministeriet före utgången av april om fastställande av fondens bokslut, användning av fondens överskott och täckande av underskott med medel ur fonden samt om övriga åtgärder som fondens bokslut ger

anledning till. I bestämmelsen stryks tidsfristen före utgången av april. Enligt förordningen om statsbudgeten ska varje ministerium lämna in de fastställda boksluten för de statliga fonderna utanför budgeten inom de tidsfrister som statsrådets kansli bestämmer. Detta innebär att det inte är ändamålsenligt att separat föreskriva om tidpunkten för fastställelse av bokslutet.

I 2 mom. ändras dessutom i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*.

13 §. Revision. I 3 mom. ändras i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

14 §. Understöd och annan finansiering. I 2 mom. införs landskapen bland de aktörer som kan beviljas understöd i form av specialunderstöd ur brandskyddsfonden. På motsvarande sätt stryks räddningsområden. Kommunerna står kvar som mottagare av specialunderstöd, eftersom brandstationerna blir kvar i deras ägo vid landskapsreformen. Kommuner kan beviljas specialunderstöd för grundläggande renovering av brandstationer.

18 §. Närmare bestämmelser. I 2 mom. ändras i den finska språkdräkten *sisäasiainministeriö* till *sisäministeriö*. Ingen ändring görs i den svenska språkdräkten.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2020.

1.4 Lag om ändring av 13 och 17 § i lagen om anordningar inom räddningsväsendet

13 §. Bedömningsorganens och besiktningsorganens uppgifter. I 3 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

17 §. Tillsyn. I 2 mom. ändras den lokala räddningsmyndigheten till landskapets räddningsmyndighet.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2020.

1.5 Lag om ändring av 49 § i vägtrafiklagen

Den föråldrade hänvisningen i 49 § 3 mom. 9 punkten i vägtrafiklagen föreslås bli ändrad till en hänvisning till den gällande räddningslagen.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2020.

1.6 Lag om ändring av 7 p § i kärnenergilagen

Den föråldrade hänvisningen till räddningslagen i 7 p § 4 mom. i kärnenergilagen (990/1987) föreslås bli ändrad så att det i bestämmelsen hänvisas till 48 § i den gällande räddningslagen (extern räddningsplan för objekt som medför särskild risk).

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2020.

1.7 Lag om ändring av 20 § i fordonslagen

Hänvisningen i 20 § 1 mom. i fordonslagen till en kommuns eller samkommuns räddningsverk föreslås bli ändrad så att det i bestämmelsen hänvisas till landskapets räddningsverk.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2020.

1.8 Lag om ändring av 12 § i lagen om passagerarfartygs personlistor

Den föråldrade hänvisningen i 12 § 1 mom. 4 punkten i lagen om passagerarfartygs personlistor föreslås bli ändrad så att det i bestämmelsen hänvisas till den gällande räddningslagen.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2020.

1.9 Lag om ändring av 4 § i sjöräddningslagen

Det föreslås att det lokala räddningsväsendet i 4 § 1 mom. i sjöräddningslagen ändras till landskapets räddningsväsende.

Det föreslås att det lokala räddningsväsendet i 4 § 2 mom. 5 punkten i sjöräddningslagen ändras till landskapets räddningsväsende.

Momentets 8 punkt föreslås bli ändrad så att miljömyndigheternas uppgifter vid organiseringen av bekämpningen av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor i samband med sjöolyckor upphävs. Miljömyndigheterna ställer dock sakkunskapen inom sitt verksamhetsområde till gränsbevakningsväsendets förfogande också i fortsättningen.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2020. Bestämmelserna i 4 § 2 mom. 8 punkten träder dock i kraft redan den 1 januari 2019.

1.10 Lag om ändring av 12 kap. i miljöskyddslagen för sjöfarten

Den bestämmelse i 12 kap. 3 § i den gällande miljöskyddslagen för sjöfarten som gäller Finlands miljöcentralers uppgift att som ledande tillsynsmyndighet utöva tillsyn över utsläpp till vatten från fartyg i Finlands territorialvatten och ekonomiska zon föreslås bli flyttad till 12 kap. 6 § 1 mom., som gäller gränsbevakningsväsendets tillsynsuppgifter, i den gällande lagen. Samtidigt upphävs 3 §.

Enligt 12 kap. 14 § i den gällande lagen kan det, om det är uppenbart att det från ett fartyg inom Finlands territorialvatten eller ekonomiska zon har begåtts en överträdelse av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den så att den finska kusten eller därmed sammanhängande intressen eller naturtillgångarna i territorialhavet eller den ekonomiska zonen orsakas omfattande skada eller risk för omfattande skada, som villkor för fartygets fortsatta färd uppställas att det ska ställas tillräcklig säkerhet för fartyget när det gäller att uppfylla eventuell ersättningskyldighet. Beslut om säkerheten och om säkerhetens storlek fattas av Finlands miljöcentral.

Enligt det föreslagna 2 mom. fattar inrikesministeriet beslut om säkerheten och säkerhetens storlek.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2019.

1.10 Lagen om temporär ändring av räddningslagen

Lagen om ändring av räddningslagen träder i kraft samtidigt med landskapsreformen den 1 januari 2020. Vissa bestämmelser om bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor som är oberoende av landskapsreformen träder dock i kraft redan den 1 januari 2019. Därför är det nödvändigt att föreskriva om de temporära ändringar som ska göras i räddningslagen och som ska vara i kraft till utgången av 2019.

22 b §. Bekämpningsberedskap vid stora oljelager. Den föreslagna 22 b § motsvarar till sitt innehåll 15 § i lagen om bekämpning av oljeskador. Om oljemängden på ett lagerområde som är beläget någon annanstans än vid kusten uppgår till en miljon liter eller mer, är upplagraren skyldig att göra upp en plan för eventuella oljeskador i området och i det sammanhanget höra den lokala räddningsmyndigheten. Upplagraren ska också anskaffa materiel som behövs för att förebygga och begränsa oljeskador och se till att personal som är förtrogen med användningen av materielen står till buds. Planen för bekämpningen ska utan dröjsmål delges närings-, trafik- och miljöcentralen samt den lokala räddningsmyndigheten. Vid en skadesituation ska närings-, trafik- och miljöcentralen utifrån uppgifterna om riskbedömning och beredskap i planen bedöma omfattningen av miljöhotet.

22 c §. Bekämpningsberedskap vid hamnar och inrättningar. Den föreslagna 22 c § motsvarar till sitt innehåll 16 § i lagen om bekämpning av oljeskador. Hamninnehavaren för en hamn som i huvudsak är avsedd för handelssjöfart och verksamhetsutövaren vid en annan inrättning som i ett kustområde lagrar en miljon liter eller mer olja eller andra skadliga ämnen ska göra upp en plan för eventuella oljeskador och fartygskemikalieolyckor i området. När planen görs upp ska den lokala räddningsmyndigheten höras. Hamninnehavaren och verksamhetsutövaren ska skaffa materiel som behövs för att förebygga och begränsa oljeskador och fartygskemikalieolyckor.

Verksamhetsutövaren ska också se till att utbildad personal står till buds för att använda bekämpningsmaterielen. Planen för bekämpningen ska utan dröjsmål delges närings-, trafik- och miljöcentralen samt landskapets räddningsmyndighet. Vid en skadesituation ska närings-, trafik- och miljöcentralen utifrån uppgifterna om riskbedömning och beredskap i planen bedöma omfattningen av miljöhotet.

47 §. Planer för räddningsväsendet. I paragrafen föreskrivs om räddningsverkets och gränsbevakningsväsendets uppgift att planera räddningsverksamheten och aktionsberedskapen för den dagliga räddningsverksamheten, storolyckor och undantagsförhållanden samt om planer som ska utarbetas för ändamålet.

Enligt 1 mom. ska räddningsverket göra upp planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i landskapet kräver. Sådana planer som avses i momentet kan vara t.ex. planer för bekämpning av skogsbränder, planer för bekämpning av översvämningar, oljebekämpningsplaner, planer för stormskador, samarbetsplanen för beredskap inför marina flertypsolyckor (MoMeVa), planer för spårtrafikolyckor, planer för flerpatientssituationer, planer för flygolyckor och planer för kemiska och biologiska olyckor samt strålnings- och kärnkraftsolyckor (CBRNE). Dessutom ska räddningsverksamhet för allvarliga våldssituationer planeras (skydd av den egna verksamheten).

Enligt 2 mom. är de myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att ge räddningsmyndigheterna handräckning och experthjälp eller vars sakkunskap annars behövs inom räddningsverksamheten och vid beredskap för den skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samverkan göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter i samband med räddningsverksamhet och för deltagandet i räddningsverksamheten.

Enligt 3 mom. ska planer för räddningsverksamhet vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden dock göras upp under ledning av gränsbevakningsväsendet. Räddningsverken ska på motsvarande sätt som i dagsläget ansvara för bekämpningen av miljöolyckor längs kusterna och i skärgården. Vid planeringen av samarbetet ska

den regionala fördelningen av ansvaret mellan gränsbevakningsväsendet och räddningsverken när det gäller räddningsverksamhet vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor definieras närmare. Dessutom ska gränsbevakningsväsendet med stöd av 27 a § samordna bekämpningsberedskapen.

Enligt 4 mom. ska inte bara räddningsverken utan även gränsbevakningsväsendet lämnas utredningar om de resurser som är tillgängliga för räddningsverksamheten. Skyldigheten gäller sådana uppgifter som behövs vid den planering som sker under gränsbevakningsväsendets ledning.

Enligt 5 mom. utfärdas närmare bestämmelser om planer för räddningsväsendet och om deras innehåll och struktur genom förordning av inrikesministeriet. Med stöd av bestämmelsen är det möjligt att föreskriva hurdana planer som ska utarbetas under räddningsverkens eller gränsbevakningsväsendets ledning. Dessutom kan det föreskrivas hurdana frågor som ska behandlas i planerna. För att säkerställa en tillräcklig enhetlighet kan också bestämmelser om planernas struktur utfärdas.

49 §. Skyldighet att ge räddningsmyndigheterna och gränsbevakningsväsendet handräckning och experthjälp. I 1 mom. i den föreslagna paragrafen föreskrivs det för staten och de kommunala myndigheterna skyldighet att på begäran ge räddningsmyndigheterna och gränsbevakningsväsendet sådan handräckning som hör till deras verksamhetsområde eller annars är förenlig med det. Handräckning till gränsbevakningsväsendet gäller i denna lag räddningsverksamhet i anknytning till den bekämpning av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet. Samma skyldighet har statligt ägda affärsverk och bolag. Utvidgningen av skyldigheten till statligt ägda affärsverk och bolag motsvarar bestämmelserna i sjöräddningslagen och den kan anses höra till den normala beredskap som med fog kan krävas av statliga aktörer. I praktiken gäller detta t.ex. att fartyg som befinner sig i närheten av en olycksplats kan användas för räddningsverksamheten.

Hänvisningen till skogscentraler som avses i lagen om skogscentraler och skogsbrukets utvecklingscentral (1474/1995) ändras till skogscentraler som avses i lagen om Finlands skogscentral (418/2011).

Enligt lagstiftningen om försvarsmakten och vissa andra myndigheter kan handräckning ges till myndigheter som särskilt föreskrivs i lag. I praktiken har också andra än de myndigheter och privata aktörer som enligt lagen är berättigade till handräckning för skötseln av sina uppgifter behövt den materiel, personal och expertis som försvarsmakten och andra myndigheter som ger handräckning

har. I dessa situationer har räddningsverket formellt med hänvisning till sitt eget behov av hjälp i praktiken begärt handräckning för andra hjälpbehövande myndigheters och privata aktörers räkning.

Vidare med beaktande av att den som ger handräckning av den begärande kan ta ut ersättning för den hjälp som getts, kan tillämpningspraxisen inte anses vara ändamålsenlig. Rätten för andra aktörer som behöver handräckning att få hjälp måste avgöras i deras egen lagstiftning och i lagstiftningen för de myndigheter som ger handräckningen.

Det föreslås att räddningsmyndigheternas rätt att få handräckning preciseras så att deras rätt till handräckning begränsas till utförandet av de uppgifter som föreskrivs för räddningsmyndigheterna i lag.

78 §. Räddningsverkets tillsynsuppgift. I 78 § föreslås ett nytt 3 mom., som till sitt innehåll motsvarar 27 § i lagen om bekämpning av oljeskador. Enligt momentet ska räddningsverket övervaka att verksamhetsutövare vid stora oljelager, hamnar eller inrättningar gör upp en sådan bekämpningsplan som avses i denna lag, skaffar materiel i enlighet med planen och reserverar personal för bekämpningen.

Det ankommer på räddningsverket att övervaka att verksamhetsutövare vid stora oljelager, hamnar eller inrättningar i verkligheten har materiel i enlighet med bekämpningsplanen och personal för bekämpningen. Regionförvaltningsverket kan med stöd av 20 § i lagen om regionförvaltningsverken (896/2009) på begäran av landskapets räddningsmyndighet genom föreläggande av vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande tvinga den som saken gäller att iaktta ett påbud eller förbud som landskapets räddningsmyndighet har meddelat i enlighet med sin behörighet. Med stöd av räddningslagen och kemikaliesäkerhetslagen inspekterar räddningsverken redan i dagsläget dessa inrättningar. I praktiken kan myndigheten utföra uppgifterna enligt dessa lagar vid samma inspektionsbesök.

111 a §. Efterbehandling av oljeskador. I den föreslagna 111 a § tas in de bestämmelser om efterbehandling av oljeskador som finns i lagen om bekämpning av oljeskador, som föreslås bli upphävd. Efterbehandling hör inte till räddningsverksamhet, och betraktas således inte som räddningsmyndigheternas uppgift. Därför är det inte motiverat att föreskriva om detta i samband med bestämmelserna om räddningsmyndigheternas uppgifter. Eftersom det föreslås att lagen om bekämpning av oljeskador upphävs helt och hållet är det nödvändigt att bestämmelserna om efterbehandling i den lagen flyttas över till en annan lag. En ändamålsenligare placering av dessa bestämmelser granskas på nytt i samband med revideringen av miljövårdslagen eller avfallslagen.

Enligt 1 mom. svarar miljöministeriet för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av efterbehandlingen av oljeskador.

Enligt 2 mom. ansvarar kommunen vid behov för efterbehandlingen inom sitt område på samma sätt som för närvarande. De kommunala myndigheterna och verken ska vid behov delta i efterbehandlingen.

Enligt 3 mom. leds efterbehandlingen av den myndighet som den berörda kommunen bestämt. Regionförvaltningsverket styr och samordnar efterbehandlingsarbetet, om bekämpningen omfattar flera kommuner.

Enligt 4 mom. gäller vad som i 36 § 2 och 3 mom. i räddningslagen föreskrivs om befogenheterna för räddningsledaren i tillämpliga delar den myndighet som leder efterbehandlingen.

Enligt 5 mom. gäller vad som i 89 a och 89 b § föreskrivs om rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter i tillämpliga delar den myndighet som leder efterbehandlingen.

Enligt 6 mom. gäller vad som i 99 a § i räddningslagen föreskrivs om betalning av kostnaderna för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor i tillämpliga delar den myndighet som leder eller deltar i efterbehandlingen.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2019.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Den gällande räddningslagens bemyndigande att utfärda förordning i 23 §, som gäller inrikesministeriets och regionförvaltningsverkets uppgifter, samt i 29 §, som gäller det lokala räddningsväsendets beslut om servicenivån, upphävs. I övrigt kvarstår de nuvarande bemyndigandena att utfärda förordning i räddningslagen. Som en teknisk ändring i den finska språkdräkten ändras *sisäasiainministeriön asetus* till *sisäministeriön asetus*.

Närmare bestämmelser om myndigheters, inrättningars och affärsverks samarbete och planer för befolkningsskyddsberedskap får dessutom vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet (65 §).

Ytterligare får genom förordning av inrikesministeriet närmare bestämmelser utfärdas om planer och den behövliga bekämpningsmateriel som krävs vid stora oljelager (22 b §), planer och den

behövliga bekämpningsmateriel som krävs vid hamnar och inrättningar (22 c §), gränsbevakningsväsendets uppgifter inom räddningsväsendet (27 a §) och planerna för räddningsväsendet, deras innehåll och struktur (47 §).

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020. Räddningslagens bestämmelser om bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor, krav på utbildning för räddningsväsendets personal i bisyssla och avtalspersonal samt inrättande av befolkningsskydd träder dock i kraft redan den 1 januari 2019. Samma gäller ändringen av lagen om temporär ändring av räddningslagen samt av 4 § 2 mom. 8 punkten i sjöräddningslagen, lagen om miljöskyddslagen för sjöfarten och 2 § 3 mom. 3 punkten i lagen om räddningsinstitutet.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt regeringens uppfattning är de föreslagna ändringarna inte problematiska med tanke på grundlagen.

Enligt 2 § 3 mom. i Finlands grundlag (731/1999) ska all utövning av offentlig makt bygga på lag. I propositionen föreslås flera ändringar som gäller vem som är behörig myndighet eller till vilken myndighet en viss uppgift hör. Propositionen har ett nära samband med lagen om ordnande av räddningsväsendet där det föreskrivs om landskapens ansvar för ordnande av räddningsväsendet i de landskap som avses i landskapslagen. På grund av lagen om ordnande av räddningsväsendet måste räddningslagen ändras på motsvarande sätt så att där föreskrivs om samma frågor som i lagen om ordnande av räddningsväsendet och de bestämmelser om behöriga myndigheter som kvarstår i räddningslagen motsvarar förändringarna i förvaltningsstrukturen. I praktiken innebär detta att de uppgifter som i lagen föreskrivs för (det kommunala) lokala räddningsväsendet överförs till landskapets räddningsväsende. Till propositionen anknyter utöver landskapsreformen också den statliga regionförvaltningsreformen, som också inverkar på de bestämmelser där regionförvaltningsverkens behörighet och uppgifter definieras.

I 36 § i räddningslagen föreslås bestämmelser om befogenheterna för den myndighet som leder räddningsverksamheten för att bekämpa oljeskador eller fartygskemikalieolyckor och begränsa följderna av skador och olyckor. Motsvarande befogenhet grundar sig för närvarande på bestämmelserna i 20, 23, 25 och 41 § i lagen om bekämpning av oljeskador som i praktiken som

sådana ska flyttas över till räddningslagen. Bestämmelserna är viktiga med tanke på flera grundläggande fri- och rättigheter, som har behandlats i det avsnitt som gäller förhållandet till grundlagen i regeringens proposition om lagen om bekämpning av oljeskador (RP 248/2009 rd).

I de föreslagna 89 a och 89 b § i räddningslagen finns bestämmelser om bekämpningsmyndigheternas rätt att få uppgifter. Dessa föreslagna bestämmelser finns för närvarande i den gällande lagen om bekämpning av oljeskador, och det föreslås att de som sådana överförs till räddningslagen, med undantag för några små tekniska detaljer.

Enligt 120 § i grundlagen har landskapet Åland självstyrelse enligt vad som särskilt bestäms i självstyrelselagen för Åland. Med stöd av 27 § 28 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör befolkningsskyddet till rikets lagstiftningsbehörighet. I den gällande räddningslagen finns det inte bestämmelser om skötseln av befolkningsskyddsuppgifter på Åland, och de föreslagna bestämmelserna hänför sig till statens regionförvaltningsreform. I de bestämmelser i räddningslagen som gäller befolkningsskydd föreslås att det ska föreskrivas att på Åland sköter Statens ämbetsverk på Åland allmänt taget samordnandet av de förberedelser och arrangemang som gäller befolkningsskyddet i landskapet Åland, framläggandet av förslag till inrikesministeriet om vilka personer, materiel och lokaler som omfattas av skyddet enligt Genèvekonventionerna, samt framläggandet av förslag till inrikesministeriet om förordnande av ledningspersonal och annan specialpersonal inom befolkningsskyddet att delta i sådan befolkningsskyddsutbildning som Räddningsinstitutet ordnar. Dessa bestämmelser är förenliga med bestämmelserna i räddningslagen och självstyrelselagen för Åland.

På basis av det som anges ovan kan de föreslagna lagarna enligt regeringens uppfattning stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag om ändring av räddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i räddningslagen (379/2011) 23–25, 28–30 och 44 §, 55 § 2 mom., 85 och 100 §,

ändras 1, 2 och 6 §, 10 § 3 mom., 11 § 3 mom., 12 § 3 mom., 16 § 3 mom., 17 § 3 mom., 18 § 2 mom., 19 § 3 mom., 20, 21, 26, 27, 31–36 §, 38 § 5 mom., 39 och 40 §, 42 § 2 mom., 46–50, 56–58, 64–67 och 71 §, 74 § 1 mom., 75 §, 79 § 3 mom., 80–83 §, 87 § 1 mom., 88, 89, 96 och 99 §, 104 § 5 mom., 105 § 1 mom., 106 § 1 mom., 107–110 §, 111 § 3–5 mom. och 112 §,

av dem 38 § 5 mom. sådant det lyder i lag 424/2017, 89 § sådan den lyder i lag 1171/2016 och 104 § 5 mom. sådant det lyder i lag 928/2015, samt

fogas till lagen nya 2 a, 22 a–22 c och 27 a §, 78 § 3 mom., 89 a, 89 b, 99 a, 99 b och 111 a § som följer:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att förbättra människornas säkerhet och minska antalet olyckor. Lagens syfte är också att när en olycka är överhängande eller har inträffat ska människor räddas, viktiga funktioner tryggas och följderna av olyckan begränsas effektivt så att olägenheterna för människor, egendom och miljön blir så små som möjligt.

2 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om människors, företags och andra sammanslutningars och juridiska personers skyldighet att

- 1) förebygga eldsvådor och andra olyckor,
- 2) förbereda sig på olyckor och på insatser när en olycka är överhängande eller inträffar,
- 3) begränsa följderna av olyckor,
- 4) bygga och underhålla skyddsrum,

5) delta i uppgifter som hör till räddningsverksamheten och i befolkningsskyddsutbildning.

I denna lag föreskrivs dessutom om

1) räddningsmyndigheternas uppgift att handleda, råda, upplysa och övervaka de aktörer som avses i 1 mom. när de fullgör sina skyldigheter enligt momentet,

2) räddningsmyndigheternas och Gränsbevakningsväsendets uppgifter inom räddningsverksamheten, och

3) räddningsmyndigheternas och Gränsbevakningsväsendets behörighet inom räddningsverksamheten.

I denna lag föreskrivs också om samarbete när de uppgifter som nämns i 2 mom. utförs och förbereds.

Dessutom kan räddningsmyndigheterna ha uppgifter enligt någon annan lag.

Verksamheten enligt denna lag ska planeras och ordnas så att den är möjlig även under undantagsförhållanden enligt beredskapslagen (1552/2011). Bestämmelser om särskilda befogenheter för räddningsväsendet under sådana förhållanden finns i beredskapslagen.

2 a §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *räddningsväsende* ett uppgiftsområde som består av förebyggande av eldsvådor och andra olyckor samt räddningsverksamhet,

2) *räddningsverksamhet* brådskande uppgifter som syftar till att rädda och skydda människor, egendom och miljön när en olycka är överhängande eller inträffar samt att begränsa de skador som olyckan orsakar och lindra följderna av olyckan,

3) *utrymning* brådskande evakuering av människor och egendom som sker på beslut av räddningsmyndigheten på grund av eldsvåda eller någon annan olycka eller överhängande risk för dessa,

4) *befolkningsskydd* fullgörande av humanitära uppgifter under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 punkten i beredskapslagen i syfte att skydda civilbefolkningen mot faror i samband med fientligheter eller katastrofer, att hjälpa civilbefolkningen att övervinna de direkta verkningarna av dessa samt att tillgodose de nödvändiga förutsättningarna för civilbefolkningens överlevnad,

5) *avtalsbrandkår* frivillig brandkår, anstaltsbrandkår, industribrandkår och militärbrandkår, som har slutit ett avtal med räddningsverket om utförande av uppgifter som hör till räddningsverksamheten.

I denna lag avses med

1) *olja* mineralolja i alla dess former inklusive råolja, brännolja, oljeslam, oljeavfall och raffinerade produkter, samt oljehaltiga blandningar och avfall,

2) *annat skadligt ämne* något annat ämne än olja som kan orsaka förorening om det hamnar i havet,

3) *fartyg* varje sjöburet färdmedel som avses 1 kap. 2 § 14 punkten i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009),

4) *oljeskada på land* varje sådan skada eller olägenhet på land som olja som flödar ut på marken eller i vattnet orsakar människor och natur genom att smutsa ned, fördärva eller förstöra marken, vattnen, växtligheten, djurvärlden, anläggningar eller konstruktioner,

5) *fartygsoljeskada* varje händelse eller serie av händelser med samma ursprung som orsakas av ett fartyg och som medför eller kan medföra oljeutsläpp och som äventyrar eller kan äventyra vattendrags eller den marina miljöns eller kustens tillstånd eller därmed sammanhängande intressen och som kräver brådskande åtgärder,

6) *oljeskada* oljeskador på land och fartygsoljeskador,

7) *fartygskemikalieolycka* varje händelse eller serie av händelser med samma ursprung som orsakas av ett fartyg på ett havsområde och som medför eller kan medföra utsläpp av ett annat skadligt ämne än olja och som äventyrar eller kan äventyra den marina miljöns eller kustens tillstånd eller därmed sammanhängande intressen och som kräver brådskande åtgärder,

8) *efterbehandling* bekämpning av oljeskador för att rengöra och iståndsätta mark, grundvatten och kustområden som förorenats av olja, efter det att de nödvändiga bekämpningsåtgärderna för att begränsa skadan och samla upp oljan har genomförts.

6 §

Att göra upp öppen eld

Lägereld eller annan öppen eld får inte göras upp under den tid för vilken Meteorologiska institutet har utfärdat varning för skogsbrand eller gräsbrand eller om förhållandena på grund av torka eller vind eller av någon annan orsak är sådana att risken för skogsbrand, gräsbrand eller annan eldsvåda är uppenbar.

På annans mark får öppen eld inte göras upp utan markägarens lov.

Landskapets räddningsmyndighet kan av grundad anledning förbjuda öppen eld i landskapet eller inom en del av det för viss tid. Tillräcklig information ska ges om beslutet.

10 §

Byggnaders utgångar

Utgångarna och vägen till dem ska vid behov märkas och vara belysta på lämpligt sätt. Närmare bestämmelser om märkning och belysning får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

11 §

Fastigheters räddningsvägar

Närmare bestämmelser om märkning av räddningsvägar utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

12 §

Underhåll av anordningar

Genom förordning av inrikesministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om

- 1) tekniska detaljer och metoder för att anordningar ska hållas i funktionsdugligt skick och om underhållsprogram,
- 2) anordningar som ska genomgå ibruktagningsbesiktning eller periodisk besiktning eller som ska underhållas regelbundet,
- 3) tidpunkten för och intervallerna mellan serviceåtgärderna och besiktningarna,
- 4) registrering av åtgärderna.

16 §

Räddningsplan för offentlig tillställning

Räddningsplanen för en offentlig tillställning ska ges in till landskapets räddningsmyndighet minst 14 dygn innan tillställningen börjar. Landskapets räddningsmyndighet kan av särskilda skäl godta

att räddningsplanen för en offentlig tillställning ges in senare än så. Om den utredning och bedömning av farorna och riskerna i anslutning till tillställningen som avses i 2 mom. eller de säkerhetsarrangemang och anvisningar som bestämts utifrån dem enligt landskapets räddningsmyndighets bedömning är bristfälliga, kan myndigheten återsända planen för komplettering. Landskapets räddningsmyndighet ska också vid behov förrätta brandsyn enligt 80 § på objektet och vidta åtgärder enligt 81 och 82 §. Landskapets räddningsmyndighet ska vid behov underrätta polisen och den hälsovårdsmyndighet som ansvarar för den prehospitala akutsjukvården om en plan som den tillställts. Användning av explosiva varor eller brand- och explosionsfarliga kemikalier som specialeffekter ska anmälas på förhand till landskapets räddningsmyndighet på det sätt som föreskrivs i 81 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005).

---

17 §

Brandvarnare

Genom förordning av inrikesministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om antalet anordningar enligt 1 och 2 mom. och deras placering och funktion.

18 §

Utrymningssäkerhet i vårdinrättningar samt vid service- och stödboende

---

Med verksamhetsidkare enligt 1 mom. avses landskap, kommuner och andra offentligrättsliga samfund som ombesörjer driften av vårdinrättningar och ordnandet av service- och stödboende. Med verksamhetsidkare avses också företag och andra sammanslutningar som med stöd av avtal som ingåtts med ett landskap, en kommun eller något annat offentligrättsligt samfund eller annars svarar för eller ombesörjer att en vårdinrättning drivs eller service- och stödboende ordnas.

19 §

Utredning om utrymningssäkerheten

Utredningen om utrymningssäkerheten och ändringar i den ska lämnas till landskapets räddningsmyndighet för den bedömning som avses i 20 § 1 mom. Utredningen ska dessutom delges byggnadstillsynsmyndigheten.

---

20 §

Bedömning av och genomförandeplan för utrymningssäkerheten

Landskapets räddningsmyndighet ska utifrån utredningen om utrymningssäkerheten bedöma om utrymningssäkerheten uppfyller kraven enligt 18 §.

Innan ett ärende som avses i 1 mom. avgörs kan landskapets räddningsmyndighet ålägga verksamhetsidkaren att inom utsatt tid komplettera den i 19 § avsedda utredningen om utrymningssäkerheten och att i samarbete med räddningsverket genomföra en utrymningsövning i objektet.

Om utrymningssäkerheten inte uppfyller kraven enligt 18 §, ska verksamhetsidkaren inom den tid som landskapets räddningsmyndighet utsätter göra upp en plan för hur utrymningssäkerheten ska fås att överensstämja med kraven.

21 §

Föreläggande om utrymningssäkerhet

Om de åtgärder som verksamhetsidkaren planerat i enlighet med 20 § 3 mom. inte räcker för att få utrymningssäkerheten i objektet att överensstämja med kraven, ska landskapets räddningsmyndighet meddela ett föreläggande att avhjälpa brister enligt 81 §. Myndigheten kan då också ställa särskilda säkerhetskrav enligt 82 §.

22 a §

Grundläggande bekämpningsberedskap vid oljelager

Var och en som inom ett och samma lagerområde lagrar minst 100 000 liter men dock inte mer än 1 miljon liter olja är skyldig att på lagerområdet hålla en av de lokala förhållandena påkallad mängd för bekämpning lämpat absorberande ämne eller annat motsvarande ämne och materiel som behövs vid bekämpningen samt att se till att personal som är förtrogen med användningen av dessa står till buds. Om lagerområdet är beläget så att olja vid läckage kan flöda ut i vattendrag, ska det på lagerområdet finnas så mycket oljebommar att man med hjälp av dem kan förhindra att olja sprider sig i vattendraget.

Den som har ett i 1 mom. avsett lager i sin besittning ska se till att lagerpersonalen är förtrogen med larmsystemet för oljeskador och att personalen känner till de platser som en myndighet har godkänt som uppsamlings- och destruktionsplatser för oljehaltigt avfall.

Bestämmelser om den bekämpningsberedskap som förutsätts vid distributionsstationer finns i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005).

22 b §

Bekämpningsberedskap vid stora oljelager

Om oljemängden på ett lagerområde som är beläget någon annanstans än vid kusten uppgår till en miljon liter eller mer, är upplagraren skyldig att göra upp en plan för eventuella oljeskador i området och i det sammanhanget höra landskapets räddningsmyndighet. Upplagraren ska också anskaffa materiel som behövs för att förebygga och begränsa oljeskador och se till att personal som är förtrogen med användningen av materielen står till buds. Planen för bekämpningen ska utan dröjsmål delges regionförvaltningsverket samt landskapets räddningsmyndighet.

Närmare bestämmelser om den plan och den behövliga bekämpningsmateriel som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

22 c §

Bekämpningsberedskap vid hamnar och inrättningar

Hamninnehavaren för en hamn som i huvudsak är avsedd för handelssjöfart och verksamhetsutövaren vid en annan inrättning som i ett kustområde lagrar en miljon liter eller mer olja eller andra skadliga ämnen ska göra upp en plan för eventuella oljeskador och fartygskemikalieolyckor i området. När planen görs upp ska landskapets räddningsmyndighet höras. Hamninnehavaren och verksamhetsutövaren ska skaffa materiel som behövs för att förebygga och begränsa oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Verksamhetsutövaren ska också se till att utbildad personal står till buds för att använda bekämpningsmaterielen. Planen för bekämpningen ska utan dröjsmål delges regionförvaltningsverket samt landskapets räddningsmyndighet.

Närmare bestämmelser om den plan och den behövliga bekämpningsmateriel som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av inrikesministeriet. När bestämmelserna utfärdas ska hänsyn tas till trafiken i hamnen, särskilt antalet tankfartyg som anlöper hamnen och övriga omständigheter som inverkar på risken för oljeskador och fartygskemikalieolyckor.

26 §

Räddningsmyndigheter

Företrädare för statliga räddningsmyndigheter är inrikesministeriets räddningsöverdirektör och de tjänstemän vid inrikesministeriet och som denne förordnat.

Företrädare för landskapets räddningsmyndigheter är den högsta tjänsteinnehavaren vid landskapets räddningsverk och de tjänsteinnehavare vid räddningsverket som denne förordnat.

27 §

Uppgifter för landskapets räddningsväsende och räddningsverk

Landskapet ansvarar för ordnandet av räddningsväsendet i enlighet med det som föreskrivs i landskapslagen (/) och lagen om ordnade av räddningsväsendet (/). Landskapet ansvarar vidare för ordnandet av de sotningstjänster som är på räddningsväsendets ansvar så som föreskrivs i denna lag.

Räddningsverket ska inom sitt område sörja för

- 1) den styrning, upplysning och rådgivning inom räddningsväsendet som syftar till att förebygga eldsvådor och andra olyckor, ha beredskap att avvärja olyckor och ändamålsenlig verksamhet i olyckssituationer och tillbud och när följderna av olyckor begränsas,
- 2) räddningsväsendets tillsynsuppgifter,
- 3) varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta,
- 4) de uppgifter som hör till räddningsverksamheten.

Utöver det som föreskrivs i 2 mom. ska räddningsverket

- 1) sköta uppgifter i anknytning till den prehospitalla akutsjukvården i enlighet med det som landskapet beslutar,
- 2) delta i upprätthållandet av den beredskap som krävs för att vid räddningsinsatser lämna sådant bistånd till utlandet och vid räddningsinsatser ta emot sådant internationellt bistånd som avses i 38 §,
- 3) sköta även andra uppgifter som ålagts landskapets räddningsväsende i någon annan lag.

Närmare bestämmelser om landskapets och räddningsverkets uppgifter inom räddningsväsendet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

27 a §

Gränsbevakningsväsendets uppgifter inom räddningsväsendet

Gränsbevakningsväsendet sörjer för räddningsverksamheten vid oljeskador och kemikalieolyckor orsakade av fartyg på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon och samordnar beredskapen för detta.

Sjöräddningscentralen är den kontaktpunkt som avses i sådana internationella avtal om bekämpning av olyckor i den marina miljön som är bindande för Finland samt svarar för att meddelanden lämnas till andra stater om fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor i enlighet med dessa avtal.

Dessutom är sjöräddningscentralen den kontaktpunkt som avses i artikel 32.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/30/EU om säkerhet för olje- och gasverksamhet till havs och om ändring av direktiv 2004/35/EG och tillhandahåller den medlemsstat som avses i artikel 32.4 b information enligt den punkten. (6.2.2015/97)

Närmare bestämmelser om gränsbevakningsväsendets uppgifter inom räddningsväsendet får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

31 §

Ansvar för spaning efter skogsbränder och utfärdande av varning för skogsbrand

Inrikesministeriet ska ordna effektiv spaning efter skogsbränder på glest bebodda områden, om risken för skogsbrand är uppenbar.

Meteorologiska institutet ska utfärda varning för skogsbrand eller gräsbrand för områden där den torra markytan och väderleksförhållandena anses medföra uppenbar fara för skogsbrand eller gräsbrand. Meteorologiska institutet ska se till att information om varningen sprids i nödvändig omfattning.

32 §

Vad som ska ingå i räddningsverksamheten

Den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor ska i brådskande ordning vidta alla sådana nödvändiga åtgärder för att avvärja skadan eller olyckan eller begränsa den för vilka kostnaderna eller skadorna inte står i uppenbart missförhållande till de ekonomiska och andra värden som är hotade. Bekämpningsåtgärderna ska utföras så att möjligheterna att återställa naturen och miljön i det skick i vilket den var innan skadan eller olyckan inträffade inte försvåras i onödan.

När omständigheterna kräver det ska uppgifterna prioriteras enligt hur brådskande eller viktiga de är.

33 §

Larmanvisningar

Räddningsverket ska i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralsverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. I larmanvisningarna ska också beaktas räddningsverkens samarbete enligt 51 § i landskapslagen och bistånd enligt 45 § i den lagen.

Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de ändamålsenligaste enheterna oberoende av vilket landskap de är från.

Räddningsverken ska sinsemellan och tillsammans med Nödcentralsverket samordna larmanvisningarna nationellt.

34 §

Ledning av räddningsverksamhet

Räddningsledaren ska komma från det landskap där olyckan eller tillbudet har uppstått, om inte något annat har avtalats med stöd av 51 § i landskapslagen eller föreskrivits med stöd av 3 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet. Räddningsverksamheten leds av en räddningsmyndighet.

Verksamheten kan dock tillfälligt ledas av någon annan som är anställd hos räddningsverket eller av någon som hör till en avtalsbrandkår, till dess att den behöriga räddningsmyndigheten tar över ledningen av verksamheten. Räddningsledaren utför denna uppgift under tjänsteansvar.

Räddningsverksamhet vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på öppen fjärd på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon leds av den ledare för bekämpningsarbetet som Gränsbevakningsväsendet har tillsatt.

Den statliga räddningsmyndigheten har rätt att ge order om räddningsverksamheten och att bestämma något annat om räddningsledaren och dennes område än det som föreskrivs i 1 mom.

Om det är nödvändigt för att klarlägga det ansvar och de befogenheter som olika myndigheter och aktörer har, ska räddningsledaren fatta ett uttryckligt beslut om inledande eller avslutande av räddningsverksamhet. Berörda myndigheter och parter ska underrättas om beslutet så snart som möjligt. På begäran ska beslutet bekräftas skriftligt. I 40 § föreskrivs om räddningsledarens beslut att avsluta räddningsverksamhet i anknytning till efterröjning och efterbevakning.

35 §

Ledning vid samverkan

Till den ledningsgrupp som ska inrättas för räddningsverksamheten vid oljeskador och kemikalieolyckor ska kallas en företrädare utsedd av miljöförvaltningen eller annars ge en sådan företrädare tillfälle att bli hörd.

36 §

Räddningsledarens befogenheter

För att släcka en eldsvåda och förhindra att den sprider sig, för att avvärja andra olyckor och begränsa skador och för att undvika fara har landskapets räddningsmyndighet och den statliga räddningsmyndigheten, om situationen inte annars går att få under kontroll, rätt att

- 1) beordra människor att söka skydd samt verkställa utrymning,
- 2) vidta sådana nödvändiga åtgärder som kan medföra skada för fast eller lös egendom,
- 3) bestämma att byggnader, kommunikations- och dataförbindelser och redskap samt materiel, redskap och förnödenheter, livsmedel, bränsle och smörjmedel samt släckningsmedel som behövs för räddningsverksamheten ställs till förfogande,
- 4) även vidta andra åtgärder som är nödvändiga för räddningsverksamheten.

Om det är nödvändigt för att bekämpa oljeskador eller fartygskemikalieolyckor och för att begränsa konsekvenserna av skadorna eller olyckorna har den myndighet som leder räddningsverksamheten rätt att

- 1) tillfälligt ta i bruk anordningar och förnödenheter som lämpar sig för bekämpningen, behövliga kommunikations- och transportmedel, arbetsmaskiner och arbetsredskap samt lokaler och platser som behövs för lastning, lossning eller tillfällig lagring,
- 2) stiga i land och röra sig på annans område,
- 3) bestämma om mark- och vattenbyggnadsåtgärder på annans område,
- 4) begränsa sjötrafiken, och
- 5) vidta andra åtgärder som behövs för att bekämpa oljeskadan eller fartygskemikalieolyckan.

Om en oljeskada eller fartygskemikalieolycka, risken för en sådan eller risken för dess utbredning är så stor att den personal eller de redskap som den myndighet som leder räddningsverksamheten

har till sitt förfogande inte är tillräckliga för effektiv bekämpning eller effektivt förebyggande, har den myndighet som leder räddningsverksamheten rätt att bestämma att innehavaren av hamnen, inrättningen eller oljelagret eller någon annan som har bekämpningsmateriel eller personal som är förtrogen med användningen av materielen ska ställa dessa till den myndighets förfogande som leder räddningsverksamheten, om detta inte medför oskäligen olägenheter för verksamhetsutövaren.

Om ett fartyg på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon sjunker, stöter på grund, blir part i en sammanstötning, springer läck, får maskinfel eller annars råkar i en situation där risken för läckage av olja eller något annat skadligt ämne är uppenbar, kan gränsbevakningsväsendet beträffande fartyget eller dess last bestämma att det ska vidtas sådana räddningsåtgärder eller andra åtgärder som det anser nödvändiga för att förebygga eller begränsa föroreningen av vattnet. Innan åtgärder vidtas ska gränsbevakningsväsendet diskutera läget med Trafiksäkerhetsverket samt höra den behöriga miljömyndigheten, om inte situationens brådskande natur kräver något annat. Gränsbevakningsväsendet ska dessutom diskutera med fartygets ägare, det bärgningsbolag som mottagit bärgningsuppdraget och med representanter för försäkringsgivarna, om det kan ske utan onödigt dröjsmål.

Befälhavaren på det fartyg som orsakat vattenföroreningen eller risken för den är skyldig att för förhindrande av de ovan nämnda skadliga konsekvenserna lämna myndigheterna all assistans som kan krävas med hänsyn till omständigheterna.

Inrikesministeriet kan i undantagsfall fatta beslut om att ett sådant oljehaltigt ämne som avses i 2 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten i miljöskyddslagen för sjöfarten eller ett sådant skadligt flytande ämne som avses i 4 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i nämnda lag (bekämpningskemikalie) ska användas vid bekämpning av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor.

Före beslutet ska inrikesministeriet höra Finlands miljöcentral och försäkra sig om att bekämpningskemikalien är betydligt bättre än andra bekämpningsmetoder vid bekämpning av den aktuella skadan eller olyckan och att användningen av bekämpningskemikalien inte medför uppenbar fara för vattenförorening och inte heller har några andra negativa effekter för människans hälsa eller miljön.

En i 34 § 1 mom. avsedd person som tillfälligt leder räddningsverksamheten kan när situationen så kräver utöva räddningsmyndighetens befogenheter enligt 1 mom. 1 och 2 punkten i denna paragraf i den utsträckning som är nödvändig för att rädda och skydda människor, egendom och miljön samt för att begränsa de skador som olyckan orsakar och lindra följderna av olyckan.

Ägaren eller innehavaren får inte beordras att överlåta sådan i 1 mom. 3 punkten avsedd egendom som denne samtidigt själv behöver för att avvärja en eldsvåda eller någon annan olycka, om det inte är nödvändigt för att rädda människoliv. Räddningsverket ska betala full ersättning för egendom som tas i bruk och ersätta skador på egendomen.

38 §

Internationell räddningsverksamhet

Bestämmelser om anställningsförhållandet och behörigheten för den finländska personal som deltar i räddningsinsatser och om personalens ställning i biståndsverksamheten finns i lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004).

39 §

Funktionsförmågan hos den som deltar i räddningsverksamhet

Personer som hör till räddningsverks och avtalsbrandkårers personal och som deltar i räddningsverksamhet ska upprätthålla de grundläggande färdigheter och den kondition som deras uppgifter förutsätter. Närmare bestämmelser om nivån på de grundläggande färdigheter och den kondition som olika uppgifter inom räddningsverksamheten förutsätter och om ordnande av konditionstester kan utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

40 §

Efterröjning och efterbevakning samt efterbehandling

När räddningsverkets åtgärder inte längre behövs är den som äger objektet skyldig att svara för efterröjning och efterbevakning efter en eldsvåda. Tidpunkten avgörs av räddningsledaren. Räddningsledaren ska fatta beslut enligt 34 § 3 mom. om avslutande av räddningsverksamheten och underrätta den som äger objektet och den myndighet som svarar för efterbehandlingen av oljeskador om beslutet. På begäran ska beslutet bekräftas skriftligt.

Om ägaren av objektet inte kan nås eller inte ser till att efterröjningen och efterbevakningen blir gjorda, har landskapets räddningsmyndighet rätt att vidta nödvändiga åtgärder på ägarens bekostnad.

42 §

Samarbete för att förebygga olyckor

Om myndigheterna i samband med sin tjänsteförrättning upptäcker eller annars får kännedom om uppenbar brandrisk eller annan risk för olyckor i en byggnad, en bostad eller något annat objekt ska de oberoende av eventuella sekretessbestämmelser underrätta landskapets räddningsmyndighet om saken. Anmälningsskyldigheten gäller också landskapet, kommunen, andra offentliga samfund och deras anställda samt verksamhetsidkare enligt 18 § 2 mom. som ombesörjer driften av vårdinrättningar och ordnandet av service- och stödboende och deras anställda.

46 §

Samarbete inom räddningsverksamheten

Statliga myndigheter, landskapsmyndigheter och kommunala myndigheter samt deras inrättningar och affärsverk är skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i planeringen av räddningsverksamheten på det sätt som föreskrivs i 47 § och att vid olyckor och tillbud handla så att räddningsverksamheten kan skötas effektivt.

I det syfte som föreskrivs i 1 mom. ska

- 1) nödcentralerna ta emot nödmeddelanden och förmedla meddelandena till behöriga enheter samt vara sambandscentral för räddningsväsendet på det sätt som föreskrivs i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010),
- 2) försvarsmakten delta i räddningsverksamheten genom att ställa materiel, personal och experttjänster som behövs för räddningsverksamheten till förfogande på det sätt som föreskrivs i lagen om försvarsmakten (551/2007),
- 3) gränsbevakningsväsendet delta i räddningsverksamheten genom att ställa materiel, personer och experttjänster till förfogande på det sätt som föreskrivs i gränsbevakningslagen (578/2005),
- 4) polisen svara för letandet efter försvunna på land och insjöområden, avspärrande av farliga områden och andra uppgifter som hänför sig till upprätthållande av ordning och säkerhet på olycksplatser,
- 5) social- och hälsovårdsmyndigheterna och inrättningarna inom förvaltningsområdet ordna prehospital akutsjukvård och svara för psykosocialt stöd samt underhåll och inkvartering av dem som råkat i nöd på grund av en olycka i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem,
- 6) myndigheterna med ansvar för ordnandet av miljö- och hälsoskydd och inrättningarna inom förvaltningsområdet utföra uppgifter som gäller hälsoskydd för individen och dennes livsmiljö i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem,

- 7) miljömyndigheterna och jord- och skogsbruksmyndigheterna samt inrättningarna inom förvaltningsområdena sörja för miljöskyddet, översvämningsskyddet, avvärjningen av översvämningar och dammsäkerheten i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem,
- 8) de myndigheter som ansvarar för trafik- och kommunikationsfrågor och inrättningarna inom förvaltningsområdet svara för
- a) förmedlingen av varningsmeddelanden från myndigheterna till befolkningen via de elektroniska massmedierna,
  - b) röjning av trafikleder,
  - c) anordnande av luftfartens efterspanings- och räddningstjänst,
- 9) Strålsäkerhetscentralen övervaka säkerheten vid användning av kärnenergi och strålning, säkerhets- och beredskapsarrangemangen och strålningsläget, upprätthålla den beredskap som dess uppgifter förutsätter med tanke på strålningssituationer som avviker från det normala, anmäla, varna för och rapportera om avvikande strålningssituationer, bedöma strålningsincidenters betydelse för säkerheten och ge rekommendationer om skyddsåtgärder,
- 10) Meteorologiska institutet förse de berörda myndigheterna med sådana väderrapporter, varningar, observationer och prognoser och sådana bedömningar om driftning för havsområdena och av hur radioaktiva och andra farliga ämnen rör sig i atmosfären som behövs inom räddningsverksamheten och planeringen av den,
- 11) civiltjänstcentralen delta i räddningsverksamheten och befolkningsskyddet enligt vad som särskilt bestäms eller föreskrivs om deltagandet,
- 12) ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för statens olika verksamhetsområden och de ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för landskapets samt kommunens och samkommuners olika verksamhetsområden förbereda sig för och delta i räddningsverksamheten i enlighet med sina uppgiftsområden, sin inbördes uppgiftsfördelning och lagstiftningen om dem,
- 13) kommunerna inom sitt område sörja för anskaffningen av släckvatten för räddningsverkets behov på det sätt som anges i släckvattenplanen. Kommunen ska beakta anskaffningen av släckvatten i planen för utvecklande av vattentjänsterna enligt lagen om vattentjänster och när den godkänner vattentjänstverkets verksamhetsområde enligt lagen om vattentjänster. Kommunens ansvar för anskaffningen av släckvatten omfattar dessutom skyldighet att sörja för de släckvattentäkter i naturliga vattenkällor som ska anges i släckvattenplanen,

14) vattentjänstverk enligt lagen om vattentjänster och vattenverk som levererar vatten till dem leverera släckvatten från vattenledningsnätet för räddningsverkets behov på det sätt som anges i släckvattenplanen. Leverans av släckvatten omfattar vattenanskaffning och ledning av vattnet till de brandposter och släckvattenstationer som hör till vattentjänstverkets nätverk. Leveransen av släckvatten omfattar dessutom underhåll och service av brandposter och släckvattenstationer. Grunderna för fördelningen av kostnaderna för leverans av släckvatten överenskoms i släckvattenplanen mellan den kommun som i enlighet med 13 punkten ansvarar för anskaffningen av släckvatten eller landskapets räddningsväsende och det vattentjänstverk som levererar släckvatten,

15) Finlands miljöcentral, Trafiksäkerhetsverket och försvarsmakten ska delta i bekämpningen av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor så som anges närmare i denna lag eller i någon annan lag.

Närmare bestämmelser om myndigheters, inrättnings och affärsverks samarbete inom räddningsverksamheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

47 §

Planer för räddningsväsendet

Räddningsverket ska göra upp planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i landskapet kräver.

Myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att ge räddningsmyndigheterna handräckning och experthjälp eller vars sakkunskap annars behövs inom räddningsverksamheten och vid beredskap för den är skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samverkan göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter i samband med räddningsverksamhet och för deltagandet i räddningsverksamheten.

Planer för räddningsverksamhet vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden görs dock upp under ledning av gränsbevakningsväsendet.

Räddningsverket och gränsbevakningsväsendet ska lämna utredningar om de resurser som är tillgängliga för räddningsverksamheten.

Räddningsverket ska göra upp en plan för anskaffning och leverans av släckvatten (släckvattenplan) i samarbete med de kommuner som hör till landskapets område, de vattentjänstverk enligt lagen om vattentjänster (119/2001) som bedriver verksamhet inom landskapets område och de vattenverk som levererar vatten till dessa. Släckvattenplanen ska göras upp så att anskaffningen och leveransen

av släckvatten motsvarar de olycksrisker som fastställts i servicenivåbeslutet enligt 12 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet. Släckvattenplanen godkänns av landskapsfullmäktige.

Närmare bestämmelser om planer för räddningsväsendet och om deras innehåll och struktur utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

48 §

Extern räddningsplan för objekt som medför särskild risk

Inrikesministeriet övervakar genomförandet av den externa räddningsplanen och övningarna. Om en olycka inträffat ska anteckningar göras i det åtgärdsregister som avses i 91 §.

Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas närmare bestämmelser om uppgörande och revidering av externa räddningsplaner, planernas innehåll, hörande av invånarna i samband med att planen görs upp, informeringen om planen, övningar enligt planen, tillsyn över genomförandet av planen och övningarna och antecknande av uppgifter om olyckor som inträffat på objekten i fråga i räddningsväsendets åtgärdsregister.

49 §

Skyldighet att ge räddningsmyndigheterna och gränsbevakningsväsendet handräckning och experthjälp

Utöver det som föreskrivs i 46 § om samarbete mellan myndigheter inom räddningsverksamheten är statliga myndigheter, landskapsmyndigheter och kommunala myndigheter och deras inrättningar samt skogscentraler som avses i lagen om Finlands skogscentral (418/2011) skyldiga att på begäran ge en räddningsmyndighet och gränsbevakningsväsendet handräckning som hör till deras verksamhetsområde eller annars är förenlig med det för utförandet av en uppgift som i lag föreskrivits för räddningsmyndigheten och gränsbevakningsväsendet. Samma skyldighet har statligt ägda affärsverk och bolag.

Polisen är dessutom skyldig att ge handräckning som behövs för att förrätta brandsyn och andra tillsynsuppgifter enligt 80 §, för att förhindra risk för olycka enligt 81 § 3 mom. och för att tillgodose rätten till uppgifter enligt 88 §.

Forststyrelsen är skyldig att lämna räddningsmyndigheterna experthjälp när det gäller att bekämpa skogsbränder och att på eget initiativ ha beredskap att i samarbete med räddningsmyndigheterna förebygga och bekämpa skogsbränder på statsägd mark som Forststyrelsen har i sin besittning.

Beslut om begäran om handräckning enligt 1 och 2 mom. och om begäran om experthjälp enligt 3 mom. fattas av den behöriga räddningsmyndigheten.

Närmare bestämmelser om handräckning och experthjälp får utfärdas genom förordning av statsrådet.

50 §

Räddningsmyndighetens handräckning till andra myndigheter

Räddningsmyndigheten kan ge handräckning som är förenlig med dess uppgiftsområde för utförandet av en uppgift som i lag föreskrivits för en statlig myndighet, landskapsmyndighet eller kommunal myndighet eller deras inrättningar.

Närmare bestämmelser om handräckning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

56 §

Räddningsverkets ansvar för utbildningen

Räddningsverket ska se till att dess personal i bisyssla och personalen hos en avtalsbrandkår och andra sammanslutningar som ingått avtal har sådan utbildning som avses i 57 § 2 mom.

57 §

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

Av räddningsverkets manskap, underbefäl och befäl i huvudsyssla som deltar i räddningsverksamheten krävs sådan examen inom räddningsbranschen som motsvarar kraven i tjänsten eller uppgiften.

Av personer i bisyssla och de personer som hör till avtalsbrandkårer eller till andra sammanslutningar som ingått avtal krävs utbildning i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan.

Närmare bestämmelser om de examina och den utbildning som avses i 1 och 2 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 §

Dispens

Inrikesministeriet kan av särskilda skäl bevilja dispens från de behörighetsvillkor för en tjänst eller en uppgift vid räddningsverket som bestäms i denna lag.

64 §

Befolkningsskyddsberedskap för myndigheter inom räddningsväsendet

Räddningsväsendets myndigheter ska förbereda sig på att sköta sin verksamhet under undantagsförhållanden med tillräckliga planer och förberedelser genom att utbilda och avsätta personal samt ledning och specialpersonal inom befolkningsskyddet för uppgifter under undantagsförhållanden, genom att se till att lednings-, bevaknings- och larmsystem inrättas och upprätthålls, genom att skapa beredskap för sådan förflyttning av befolkning som föreskrivs i 121 § i beredskapslagen och genom att ombesörja även andra motsvarande åtgärder.

Utöver bestämmelserna i 1 mom. föreskrivs det om räddningsmyndigheternas beredskap för undantagsförhållanden i beredskapslagen.

65 §

Samarbete vid befolkningsskyddsberedskap

Befolkningsskyddsuppgifter som statliga myndigheter, landskapsmyndigheter och kommunala myndigheter och deras inrättningar och affärsverk samt andra offentliga samfund har ansvar för samt beredskap för sådana uppgifter ingår i tjänsteåliggandena för deras tjänsteinnehavare och befattningshavare och i arbetsuppgifterna för deras anställda i arbetsavtalsförhållande. Detsamma gäller deltagande i utbildning som behövs för dessa uppgifter.

Varje myndighet ska avsätta och utbilda den personal som den behöver för befolkningsskyddsuppgifter.

Myndigheterna inom räddningsväsendet ska sörja för samordningen av den verksamhet och de planer som krävs för de befolkningsskyddsuppgifter som de ansvarar för. Statens ämbetsverk på Åland sköter allmänt samordningen av de befolkningsskyddsförberedelser och befolkningsskyddsarrangemang som gäller landskapet Åland.

Myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att skapa beredskap för befolkningsskyddet är skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samverkan göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter i samband med befolkningsskyddet.

Räddningsverket ska lämna utredningar om de resurser som är tillgängliga för befolkningsskyddet.

I det syfte som föreskrivs i 4 mom. ska

1) försvarsmakten lämna räddningsmyndigheterna de uppgifter som behövs för bedömningen av krigstida hot och deras konsekvenser,

2) social- och hälsovårdsmyndigheterna och inrättningarna inom förvaltningsområdet ordna prehospital akutsjukvård och svara för psykosocialt stöd samt inkvartering, bispisning och annan försörjning av förflyttad befolkning och tillfällig inkvartering av förflyttad befolkning i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem,

3) de myndigheter som ansvarar för trafik- och kommunikationsfrågor och inrättningarna inom förvaltningsområdet sköta samarbetsfrågorna i fråga om användningen av trafikleder och anordnande av transporter vid sådan förflyttning av befolkning som avses i 121 § i beredskapslagen.

Närmare bestämmelser om myndigheters, inrättningars och affärsverks samarbete och planer för befolkningsskyddsberedskap får utfärdas genom förordning av statsrådet.

66 §

Skydd enligt Genèvekonventionerna

När anställda som handhar befolkningsskyddsuppgifter utför humanitära uppgifter i väpnade konflikter ska de åtnjuta sådan respekt och sådant skydd som överenskommits i Genèvekonventionerna samt i artikel 61 i tilläggsprotokoll I till Genèvekonventionerna rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter. Detsamma gäller materiel och lokaler som används i de uppgifter som anges i artikeln.

Inrikesministeriet beslutar efter föredragning från det behöriga ministeriet eller landskapets räddningsmyndighet vilka personer, vilken materiel samt vilka lokaler som berörs av skyddet enligt 1 mom. I landskapet Åland görs föredragningen av Statens ämbetsverk på Åland.

67 §

Skyldighet att delta i befolkningsskyddsutbildning

Inrikesministeriet kan efter föredragning från det behöriga ministeriet eller landskapets räddningsmyndighet förordna ledningen och annan specialpersonal inom befolkningsskyddet att högst tio dygn om året delta i befolkningsskyddsutbildning som Räddningsinstitutet ordnar. I landskapet Åland görs föredragningen av Statens ämbetsverk på Åland.

71 §

Skyldigheten att inrätta skyddsrum i samband med nybyggen

Ägaren till ett nybygge ska i byggnaden eller dess närhet inrätta ett skyddsrum som kan bedömas vara tillräckligt stort för dem som bor, stadigvarande arbetar eller annars uppehåller sig i

byggnaden. Skyldigheten att inrätta skyddsrum gäller dock inte en tillfällig byggnad som är i användning högst fem år eller en annan sådan byggnad av lätt konstruktion för vilken byggkostnaderna för ett skyddsrum skulle vara synnerligen höga i förhållande till byggkostnaderna för hela byggnaden.

Skyddsrum ska inrättas för en byggnad eller byggnadsgrupp på samma tomt eller byggnadsplats, om våningsytan är minst 1 200 kvadratmeter och människor bor, arbetar eller annars uppehåller sig stadigvarande i byggnaden eller byggnadsgruppen. För en industri-, produktions- eller samlingsbyggnad eller lagerlokal ska med avvikelse från det som föreskrivs ovan i detta moment inrättas skyddsrum, om byggnadens eller byggnadsgruppens våningsyta är minst 1 500 kvadratmeter. Skyddsrum behöver dock inte inrättas om det på tomten eller byggnadsplatsen eller i ett gemensamt skyddsrum från tidigare finns det antal skyddsplatser som anges i denna lag och de förordningar som utfärdas med stöd av den och de uppfyller kraven.

När skyldigheten att inrätta skyddsrum för en nybyggnad bestäms, beaktas inte byggnader som redan finns på samma tomt eller byggnadsplats och som har ett skyddsrum eller byggnader från vilkas partiella slutsyn det har förflutit mer än fem år innan ansökan om bygglov anhängiggörs.

Den myndighet som beviljar bygglov kan efter att ha hört den behöriga räddningsmyndigheten tillåta att ett gemensamt skyddsrum inrättas för två eller flera byggnader, om skyddsrummet inrättas inom fem år från den partiella slutsynen på den första byggnaden. Den myndighet som beviljar bygglov kan tillåta att ett gemensamt skyddsrum inrättas också senare än inom fem år från den partiella slutsynen på den första byggnaden, om det finns grundad anledning till undantag och detta inte väsentligt försämrar möjligheterna att få skydd.

74 §

Hur skyddsrum ska inrättas

Ett skyddsrum ska ge dem som uppehåller sig där skydd mot verkningar av vapen, mot byggnadsras och mot joniserande strålning och giftiga ämnen. Temperaturen, luftkvaliteten och den hygieniska utrustningsstandarden i skyddsrummet ska vara tillräckliga med hänsyn till lokalens användningsändamål. Närmare bestämmelser om skyddsrumms storlek, konstruktion och placering utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om tekniska detaljer hos skyddsrum utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

---

75 §

Beviljande av lättnader

Den myndighet som beviljar bygglov kan efter att ha hört den behöriga räddningsmyndigheten i enskilda fall bevilja befrielse från den lagstadgade skyldigheten att inrätta skyddsrum, om inrättandet av skyddsrum medför betydligt högre byggkostnader än normalt i förhållande till byggkostnaderna för den aktuella byggnaden eller om det stöter på stora tekniska svårigheter att inrätta skyddsrummet.

Den myndighet som beviljar bygglov kan efter att ha hört den behöriga räddningsmyndigheten medge undantag från de tekniska krav på skyddsrum som föreskrivs genom förordning av inrikesministeriet eller från de krav som genom förordning av statsrådet ställs i fråga om skyddsrumms storlek och läge, om det finns grundad anledning till undantag och detta inte väsentligt försämrar möjligheterna att få skydd.

Den myndighet som beviljar bygglov får på ansökan av en kommun efter att ha hört den behöriga räddningsmyndigheten bevilja befrielse från skyldigheten att inrätta skyddsrum på ett visst område, om det bedöms att det på området sedan tidigare finns tillräckligt med skyddsplatser.

78 §

Räddningsverkets tillsynsuppgift

Räddningsverket övervakar vidare att de bekämpningsplaner som avses i 22 b och 22 c § görs upp, att det skaffas materiel enligt planerna och att det finns tillgång till personal som behövs för användningen av bekämpningsmaterielen. Räddningsverket ska kontrollera att den som utövar verksamhet enligt 22 a-22 c § har materiel och bekämpningsberedskap enligt planen.

79 §

Tillsynsplan

Tillsynsplanen ska basera sig på servicenivåbeslut av landskapets räddningsväsende. Tillsynsplanen ska ses över årligen och när det finns särskild orsak till översyn. Tillsynsplanen ska delges inrikesministeriet.

-----

80 §

Förrättande av brandsyn och andra tillsynsuppgifter

Landskapets räddningsmyndighet får förrätta brandsyn och vidta andra åtgärder som tillsynsuppgiften enligt 78 § förutsätter.

Brandsyn får förrättas i byggnader och konstruktioner, i lägenheter och bostäder som hör till dem och i andra objekt. Den som förrättar brandsyn ska ges tillträde till alla utrymmen och objekt som synen gäller. En representant för syneobjektet ska visa upp föreskrivna planer och övriga handlingar samt förevisa hur brandsäkerheten är ordnad.

Ägaren och innehavaren av en fastighet samt en verksamhetsidkare ska på begäran avgiftsfritt tillställa landskapets räddningsmyndighet räddningsplanen enligt 15 § och eventuella andra handlingar över objektets brand- och utrymningssäkerhet som landskapets räddningsmyndighet behöver för sin tillsynsuppgift enligt 78 §.

Vid brandsyn ska det föras protokoll som i allt väsentligt specificerar syneobjektet, brandsynens förlopp, inspektörens viktigaste iakttagelser, den utredning som representanten för syneobjektet visar upp och slutsatser med motiveringar. Protokoll ska också föras, om landskapets räddningsmyndighet annars i samband med tillsynen utfärdar ett föreläggande att avhjälpa brister enligt 81 § eller avbryter verksamhet som medför omedelbar brandrisk eller risk för någon annan olycka. Protokollet ska utan dröjsmål delges parterna.

81 §

Föreläggande att avhjälpa brister och avbrytande av verksamheten

Om landskapets räddningsmyndighet i samband med att den fullgör sin tillsynsuppgift konstaterar brister i fråga om uppfyllandet av förpliktelser som föreskrivs i denna lag, ska myndigheten bestämma att de ska avhjälpas. Kan en brist inte avhjälpas genast, ska en frist utsättas.

Om landskapets räddningsmyndighet i samband med att den fullgör sin tillsynsuppgift enligt denna lag konstaterar brister i fråga om uppfyllandet av förpliktelser som föreskrivs i någon annan lag och bedömer att bristerna medför allvarlig risk för människors säkerhet, kan myndigheten bestämma att bristerna ska avhjälpas. Kan en brist inte avhjälpas genast, ska landskapets räddningsmyndighet underrätta den behöriga tillsynsmyndigheten om saken.

Om en brist eller ett felaktigt förfarande som konstaterats i samband med en tillsynsuppgift eller annars medför omedelbar brandrisk eller risk för någon annan olycka, får räddningsmyndigheten vid behov genast avbryta verksamheten och bestämma om nödvändiga åtgärder för att förebygga olyckor. Beslutet ska genast iakttas.

82 §

Särskilda säkerhetskrav

Om verksamheten eller förhållandena på en plats medför större risk än normalt för människors säkerhet, brandsäkerheten eller miljön, kan landskapets räddningsmyndighet om det är nödvändigt ålägga verksamhetsidkaren att till platsen skaffa ändamålsenlig släckningsmateriel och annan utrustning som underlättar räddningsarbetet eller installera en automatisk släckanläggning eller att på platsen vidta andra nödvändiga åtgärder för förebyggande av olyckor och skydd av människor och egendom vid olyckor.

Landskapets räddningsmyndighet ska höra kommunens byggnadstillsynsmyndighet enligt 124 § i markanvändnings- och bygglagen eller landskapets byggnadstillsynsmyndighet enligt 6 § 2 mom. 4 punkten i landskapslagen i samband med beredningen av ett föreläggande enligt 1 mom. om de särskilda säkerhetskraven för ett objekt, om uppfyllandet av säkerhetskraven förutsätter bygglov eller åtgärdstillstånd.

83 §

Försvarmaktens platser som ska hemlighållas

Bestämmelserna i 78 § gäller inte platser som försvarmakten besitter, om dessa ska hemlighållas med hänsyn till rikets säkerhet och försvarmakten har meddelat landskapets räddningsmyndighet att den själv sköter tillsynsuppgiften. Försvarmakten svarar för brandsynen på dessa platser. Närmare bestämmelser om brandsyner får utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

87 §

Skyldighet att lämna statistiska uppgifter

Landskapets räddningsmyndighet ska avgiftsfritt lämna inrikesministeriet och Räddningsinstitutet sådana uppgifter om räddningsväsendets prestationer, resurser, arrangemang och andra beredskapsåtgärder samt uppgifter ur åtgärdsregistret som behövs för statistik. Uppgifterna kan vid behov lämnas ut genom teknisk anslutning och de kan även innehålla sekretessbelagd information.

---

88 §

Rätt att få uppgifter i samband med brandutredning och undersökning av olyckor

Landskapens räddningsmyndigheter som utför brandutredning enligt 41 § och medlemmar och sakkunniga i en undersökningskommission som förordnats att undersöka en olycka i enlighet med 107 § har rätt att få tillträde till olycksplatsen och att ta prover samt att oberoende av

sekretessbestämmelserna av företrädaren för olycksplatsen och myndigheterna avgiftsfritt få uppgifter och handlingar som är nödvändiga för utredningen eller undersökningen.

89 §

Rätt att få uppgifter för räddningsverksamhet och tillsynsuppgifter

Oberoende av sekretessbestämmelserna har räddningsmyndigheten för att kunna utföra sina uppgifter enligt denna lag rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som behövs vid planeringen och fullgörandet av räddningsverksamheten och skötseln av de tillsynsuppgifter som ålagts räddningsväsendet.

I detta syfte har räddningsmyndigheten, både för att sköta tillsynsuppgifter och för att planera och fullgöra räddningsverksamheten, rätt att

- 1) få uppgifter om geografiska datamängder som avses i lagen om en infrastruktur för geografisk information (421/2009),
- 2) få uppgifter enligt följande bestämmelser i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) som avser:
  - a) fullständigt namn enligt 13 § 1 mom. 1 punkten,
  - b) personbeteckning enligt 13 § 1 mom. 2 punkten,
  - c) hemkommun och bostad där, tillfällig bostad samt sådana uppgifter om en fastighet, byggnad och lägenhet som specificerar personens hemkommun och bostad där enligt 13 § 1 mom. 3 punkten,
  - d) av en person uppgett modersmål och kontaktspråk enligt 13 § 1 mom. 20 punkten,
  - e) av en person lämnad uppgift om postadress och andra kontaktuppgifter samt yrke enligt 13 § 1 mom. 22 punkten,
  - f) få uppgifter enligt 14 §,
  - g) få uppgifter enligt 15 §,
  - h) beskrivningar av en lägenhet eller lokal och dess egenskaper enligt 16 § 1 mom. 2 punkten,
  - i) besittningsrätten till och användningen av en bostadslägenhet enligt 16 § 1 mom. 3 punkten,
- 3) få uppgifter om tillsynsobjekt ur Säkerhets- och kemikalieverkets register över tillsynsobjekt,
- 4) från polisen få uppgifter om anmälningar som gäller anordnandet av offentliga tillställningar enligt 14 § i lagen om sammankomster (530/1999),

- 5) få uppgifter om koordinaterna och uppgiftskoderna för första insatsen och prehospital akutsjukvård från sjukvårdsdistrikten specificerade så att enskilda fysiska personer inte kan identifieras med hjälp av uppgifterna,
- 6) få sådana identifikationsuppgifter i företags- och organisationsdatasystemet som avses i 4 § 1 mom. i företags- och organisationsdatalagen (244/2001),
- 7) från Lantmäteriverket få uppgifter om fastighetsägare och deras kontaktinformation samt om fastigheters läge och specifikationsuppgifter ur fastighetsdatasystemet enligt 3 § i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002),
- 8) från kommunens eller landskapets byggnadstillsynsmyndigheter få uppgifter om bygglov enligt 125 § i markanvändnings- och bygglagen och åtgärdstillstånd enligt 126 § i den lagen samt om ansökningar om sådana enligt 131 § i den lagen, på det sätt som överenskommits tillsammans med byggnadstillsynsmyndigheten,
- 9) ur nödcentralsdatasystemet få sådana arbetarskyddsuppgifter enligt 17 § 1 mom. i lagen om nödcentralsverksamhet som behövs för räddningsmyndighetens säkerhet eller arbetarskyddet,
- 10) få uppgifter som avses i 90 § 3 mom.,

Räddningsmyndigheten har utöver vad som föreskrivs i 2 mom. rätt att för skötseln av tillsynsuppgifter få

1) sådana uppgifter enligt följande bestämmelser i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster som avser:

a) civilstånd enligt 13 § 1 mom. 5 punkten,

b) medborgarskap enligt 13 § 1 mom. 14 punkten,

2) uppgifter av andra myndigheter om särskilda riskobjekt med tanke på förebyggandet av olyckor i det syfte som föreskrivs i 42 § 1 mom. i denna lag, specificerade så att enskilda fysiska personer inte kan identifieras med hjälp av uppgifterna.

Räddningsmyndigheten har utöver vad som föreskrivs i 2 mom. rätt att för planeringen och fullgörandet av räddningsverksamheten

1) från Trafiksäkerhetsverket få uppgifter ur det trafik- och transportregister som avses i avdelning V i lagen om transportservice (320/2017) och som är nödvändiga för att räddningsmyndigheten ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter (x.x.2017/x),

2) från teleföretag få uppgifter som behövs för lagstadgade uppgifter som avser upprätthållande av räddningsverksamheten i enlighet med 323 § i informationssamhällsbalken (917/2014).

Rätten att få de uppgifter som avses ovan i denna paragraf gäller också uppgifter som lämnas genom teknisk anslutning eller annars i elektronisk form.

Bestämmelserna i 1–4 mom. gäller inte i 83 § avsedda platser som ska hemlighållas.

Försvarmakten ska ändå ge landskapets räddningsmyndighet och nödcentralen nödvändiga uppgifter om platsen för att ett räddningsuppdrag ska kunna utföras säkert och på tillbörligt sätt.

89 a §

Rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter

De myndigheter som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av övriga myndigheter som deltar i bekämpningsverksamheten få sådana uppgifter som behövs för planeringen av bekämpningsåtgärderna och som gäller dessa myndigheters aktionsberedskap samt beredskaps-, identifierings- och kontaktuppgifter för personalen.

I kritiska lägen har de myndigheter som leder räddningsverksamheten vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få uppgifter som behövs för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor enligt följande:

- 1) uppgifter om nödmeddelanden om skadan eller olyckan och uppgifter om kritiska lägen ur nödcentralsdatasystemet,
- 2) uppgifter om fartyg samt fartygs- och godstrafik ur hamnverkens datasystem,
- 3) uppgifter om fiskefartyg, fartygens ägare och innehavare samt fartygens verksamhet av fiskerimyndigheterna,
- 4) uppgifter om båtar samt deras ägare och innehavare ur det trafik- och transportregister som Trafiksäkerhetsverket för och det fritidsbåtsregister som registermyndigheten i landskapet Åland för (x.x.2017/x),
- 5) uppgifter om fartyg samt deras ägare och innehavare ur det trafik- och transportregister som Trafiksäkerhetsverket för och det fartygsregister som Statens ämbetsverk på Åland för,
- 6) uppgifter om fartygstrafiken ur Trafikverkets fartygstrafikservicesystem och uppgifter om övervakningen av havsområdet av försvarmakten,

- 7) uppgifter om fartygs- och godstrafiken ur Tullens informationssystem,
- 8) uppgifter om nödmeddelanden och kritiska lägen ur gränsbevakningsväsendets sjöräddningsregister, och
- 9) uppgifter om ägare och innehavare av fastigheter samt uppgifter om fastighetsindelningen ur Lantmäteriverkets fastighetsdatasystem.

I kritiska lägen har den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador på land rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få uppgifter som behövs för bekämpningen av oljeskador enligt följande:

- 1) uppgifter om fartygs- och godstrafiken ur Tullens informationssystem,
- 2) uppgifter om arten av företagets verksamhet och mängderna farliga kemikalier och explosiva varor ur det register som avses i 130 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor och som förs av Säkerhets- och kemikalieverket, (21.12.2010/1267)
- 3) uppgifter om ägare och innehavare av fastigheter samt uppgifter om fastighetsindelningen ur Lantmäteriverkets fastighetsdatasystem.

Uppgifterna får också lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

89 b §

Rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter av företag och sammanslutningar

I kritiska lägen har den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor rätt att få uppgifter som behövs för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor enligt följande:

- 1) av upplagrare och distributörer av olja och andra skadliga ämnen uppgifter om de produkter som använts i företaget och uppgifter om upplagringen av dem,
- 2) av rederier, organisationer i båtbranschen och företag som tillhandahåller rese-, frakt-, hamn-, varvs- och räddningstjänster uppgifter om ett fartygs besättning, passagerare och last,
- 3) av industri- och affärsföretag uppgifter om kommunikations- och transportmedel, arbetsmaskiner och arbetsredskap samt lokaler och platser som behövs för lastning, lossning eller tillfällig lagring, och
- 4) uppgifter av andra motsvarande aktörer som förfogar över uppgifter som behövs för att bekämpa och förebygga oljeskador och fartygskemikalieolyckor samt avvärja personskador.

96 §

Vissa avgiftsbelagda prestationer

Räddningsverket kan ta ut en avgift

- 1) för brandsyn eller en annan tillsynsåtgärd enligt den tillsynsplan som avses i 79 §,
- 2) för ett uppdrag som har orsakats av återkommande felaktig funktion hos en brandlarmanläggning som är ansluten till nödcentralen,
- 3) för ett uppdrag som är avgiftsbelagt enligt vad som föreskrivs särskilt i någon annan lag.

En förutsättning för att den avgift som avses i 1 mom. 2 punkten tas ut är att brandlarmanläggningen tidigare har orsakat ett felaktigt larm och att landskapets räddningsmyndighet skriftligt har uppmanat ägaren eller innehavaren av objektet eller verksamhetsidkaren att reparera anläggningen eller vidta andra nödvändiga åtgärder för att förhindra felaktiga brandlarm. Avgifterna enligt 1 mom. 1 och 2 punkten får tas ut hos objektets ägare eller innehavare eller verksamhetsidkaren.

Avgifterna får drivas in utan dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). Om den avgift som fastställts för en åtgärd inte har betalats på förfallodagen, får en årlig dröjsmålsränta tas ut på det försenade beloppet enligt högst den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Förfallodagen kan infalla tidigast två veckor efter den tjänst som ligger till grund för avgiften. I stället för dröjsmålsränta får myndigheten ta ut en dröjsmålsavgift på fem euro, om beloppet av dröjsmålsräntan är mindre än så.

99 §

Kostnader för släckning av skogs- och terrängbränder

Om en skogs- eller terrängbrand har spritt sig till området för flera landskap, betalas släckningskostnaderna av det räddningsverk inom vars område branden började, om inte något annat avtalas. De övriga räddningsverken ska betala sin andel av dessa kostnader i förhållande till den eldhärjade arealen eller enligt någon annan skälig grund.

99 a §

Betalning av kostnaderna för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Den myndighet som ansvarar för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor samt myndigheter som deltagit i eller gett handräckning vid bekämpningen har rätt att av den som ansvarar för skadan eller olyckan eller av dennes försäkringsgivare få ersättning för de kostnader

som bekämpningen medfört i enlighet med vad lagen om ersättning för miljöskador (737/1994), sjölagen (674/1994), trafikförsäkringslagen (460/2016), lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) eller någon annan lag föreskriver om ersättning för miljöskador.

Det föreskrivs särskilt om rätten för den myndighet som ansvarar för bekämpningen av oljeskador eller en myndighet som deltagit i bekämpningen eller gett handräckning vid den att ur oljeskyddsfonden få ersättning för kostnaderna för oljebekämpning. I fråga om rätten för den myndighet som ansvarar för bekämpningen eller en myndighet som deltagit i bekämpningen eller lämnat handräckning vid den att få ersättning ur internationella oljeskadefonden gäller vad som avtalats om detta på ett för Finland bindande sätt.

Gränsbevakningsväsendet eller räddningsväsendet, som ansvarar för bekämpningen av oljeskador, betalar dock kostnaderna för bekämpningsåtgärderna till dess att ersättning enligt 1 eller 2 mom. har fåtts. Inrikesministeriet betalar på motsvarande sätt kostnaderna för bekämpningen av fartygskemikalieolyckor.

I fråga om den som med stöd av 102 § har fått ersättning av medlen för den myndighet som svarar för bekämpningen av oljeskador går rätten att få ersättning av den som är ansvarig för skadan över till den myndighet som svarar för bekämpningen till den del ersättning har betalats.

I fråga om den som med stöd av 103 § har fått ersättning av staten går rätten att få ersättning av den som är ansvarig för skadan över till staten till den del ersättning har betalats.

99 b §

Ersättning för skador i samband med räddningsarbete

Om ett fartyg, dess last eller annan egendom ombord i de fall som avses i 36 § 4 mom. har orsakats mer skada än vad som kunde ha väntats i samband med sedvanligt räddningsarbete och om ingen annan kan anses vara ersättningsskyldig, ska staten ersätta den överskjutande delen.

104 §

Överklagande

I ett beslut om sotningsavgift enligt 59 § 3 mom. och ett beslut enligt 96 § 2 mom. som gäller avgifter får ändring sökas på det sätt som anges i kommunallagen (410/2015).

105 §

Vite och hot om tvångsutförande

Den som

-----

6) åsidosätter skyldigheten enligt 19 § att göra en utredning om utrymningssäkerheten och inte lämnar den till räddningsmyndigheten och byggnadstillsynsmyndigheten,

-----

-----

13) motsätter sig att anordningar enligt 108 § som räddningsväsendet behöver placeras i en byggnad eller konstruktion,

14) åsidosätter skyldigheten att skaffa anordningar som säkerställer myndighetsnätets användbarhet och som räddningsmyndigheten bestämt om med stöd av 109 § eller att hålla anordningarna i funktionsdugligt skick, eller

15) åsidosätter skyldigheten enligt 22 a–22 c § att ha bekämpningsberedskap för oljeskador, kan genom beslut av den behöriga räddningsmyndigheten åläggas att inom en viss tid rätta till vad som har gjorts eller försumrats. Beslut i ett ärende som avses i 8 eller 15 punkten fattas dock av regionförvaltningsverket.

-----

106 §

Straff

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

-----

9) åsidosätter skyldigheten enligt 16 § att lämna räddningsplanen för en offentlig tillställning till räddningsmyndigheten inom föreskriven tid,

-----

-----

ska, om inte gärningen ska betraktas som ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans, för *räddningsförseelse* dömas till böter.

Den som underlåter att göra upp en plan eller skaffa de förnödenheter och den materiel som avses i 22 a–22 c §, ska om inte gärningen ska betraktas som ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans, för räddningsförseelse dömas till böter.

107 §

Undersökning av olyckor

Inrikesministeriet kan bestämma att en särskild undersökning ska utföras för utredande av en eldsvåda eller någon annan olycka. Inrikesministeriet kan tillsätta en undersökningskommission för att utföra undersökningen.

Undersökningskommissionen ska ha en ordförande och vid behov en vice ordförande samt ett behövligt antal medlemmar. Inrikesministeriet kan på förslag av undersökningskommissionen kalla en eller flera permanenta sakkunniga att delta i undersökningen.

---

108 §

Installation av räddningsväsendets anordningar

Landskapets räddningsmyndighet har rätt att placera anordningar som räddningsväsendet behöver i byggnader och konstruktioner. Byggnadens eller konstruktionens ägare och innehavare ska höras innan anordningarna placeras. I fråga om placeringen tillämpas vad som i 161–163 § i markanvändnings- och bygglagen föreskrivs om placeringen av samhällstekniska anordningar.

109 §

Särskilda krav som gäller myndighetsnätets tillgänglighet

Om ett i 250 § 1 mom. i informationssamhällsbalken (917/2014) avsett myndighetsnäts tillgänglighet av orsaker som har att göra med konstruktionen hos en byggnad eller konstruktion är förhindrad eller otillräcklig i en byggnad eller konstruktion där risken för människors säkerhet är större än sedvanligt och räddningsverksamheten därför inte kan skötas på behörigt sätt, kan landskapets räddningsmyndighet bestämma att byggnadens eller konstruktionens ägare ska skaffa nödvändiga anordningar som säkerställer myndighetsnätets tillgänglighet och se till att de är i funktionsdugligt skick.

110 §

Räddningsmyndigheternas identitetskort

Företrädare för räddningsmyndigheterna ska i tjänsteuppdrag bära ett av inrikesministeriet fastställt identitetskort som anger tjänsteställningen.

Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas bestämmelser om innehållet i och tillverkningen av räddningsmyndigheternas identitetskort samt om beställning och återlämnande av identitetskort.

111 §

Räddningsväsendets uniformer och beteckningar på räddningsväsendets skyddsdräkter

---

Den som hör till en avtalsbrandkårs eller någon annan frivillig brandkårs, anstaltsbrandkårs, industribrandkårs och militärbrandkårs personal har rätt att använda räddningsväsendets uniform enligt 1 mom. som brandkårsdräkt. Personal tillhörande föreningar som bedriver utbildning, rådgivning och information i räddningsbranschen har rätt att använda räddningsväsendets uniform som brandkårsdräkt, om inrikesministeriet bestämmer så.

Försvarsmaktens tjänstemän som förrättar försvarsmaktens brandsyner har rätt att använda räddningsväsendets uniform som avses i 1 mom. som försvarsmaktens räddningspersonals uniform. Inrikesministeriet och Huvudstaben avtalar om gradbeteckningar och andra emblem som ska användas på uniformen.

Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas bestämmelser om räddningsväsendets uniformer och om anknytande gradbeteckningar och andra emblem samt närmare bestämmelser om användningen av uniformen. På studerandeuniform enligt 2 mom. och brandkårsdräkt enligt 3 mom. får inte användas gradbeteckningar eller andra emblem med myndighetsbeteckning.

Brandkårsdräkter och studerandeuniformer ska kunna skiljas från räddningsväsendets uniform.

Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas bestämmelser om kännetecken på brandkårsdräkt och studerandeuniform och om användningen av emblem. Genom förordning av inrikesministeriet får bestämmelser utfärdas om rätt för personer som pensionerats från räddningsväsendets tjänst att använda räddningsväsendets uniform på tillställningar för grupper inom räddningsväsendet. Genom förordning av inrikesministeriet får det utfärdas närmare bestämmelser om räddningsledarens emblem på räddningsväsendets skyddsdräkter och om andra emblem på skyddsdräkter som används vid räddningsverksamhet.

111 a §

Efterbehandling av oljeskador

Miljöministeriet svarar för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av efterbehandlingen av oljeskador.

Kommunen ansvarar vid behov för efterbehandlingen inom sitt område. De kommunala myndigheterna och verken ska vid behov delta i efterbehandlingen.

Efterbehandlingen leds av den myndighet som den berörda kommunen bestämt.

Regionförvaltningsverket styr och samordnar efterbehandlingsarbetet, om bekämpningen omfattar flera kommuner.

Vad som i 36 § 2 och 3 mom. föreskrivs om befogenheterna för räddningsledaren, gäller i tillämpliga delar den myndighet som leder efterbehandlingen.

Vad som i 89 a och 89 b § föreskrivs om rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter, gäller i tillämpliga delar den myndighet som leder efterbehandlingen.

Vad som i 99 a § föreskrivs om betalning av kostnaderna för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor gäller i tillämpliga delar den myndighet som leder eller deltar i efterbehandlingen.

— — —

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 1 och 2 §, 2 a, 22 a och 27 a §, 32 § 3 mom., 34 § 2 och 3 mom., 35 § 3 mom., 36 § 2–7 mom., 40 § 1 mom., 36 § 2 mom. 15 punkten, 56, 57, 71 och 75 §, 89 a, 89 b, 99 a och 99 b §, 105 § 1 mom. 15 punkten, 106 § 5 mom., 111 a § och 112 § 3 mom. träder dock i kraft redan den 1 januari 2019.

När denna lag träder i kraft iakttas dessutom följande:

- 1) om det i någon annan lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den hänvisas till bestämmelser i räddningslagen som upphävts genom denna lag, ska hänvisningen anses avse en hänvisning till motsvarande bestämmelser i denna lag,
- 2) planer för räddningsväsendet enligt 47 § och för befolkningskyddet enligt 65 § ska uppdateras och förnyas inom ett år från ikraftträdandet av lagen,
- 3) bestämmelsen om skyldighet att inrätta skyddsrum i samband med nybygge i 71 § tillämpas också på ett sådant byggnadsprojekt för vilket bygglov har sökts redan före ikraftträdandet av denna lag så snart den blivit stadfäst, om tillämpningen av denna lag för byggnadens ägare leder till lindrigare krav på inrättande av skyddsrum,

4) det lokala räddningsväsendets förordnanden till lokala räddningsmyndigheter enligt 4 § 2 mom., sådant det lyder i lag (379/2011), förblir i kraft, om inte den högsta tjänsteinnehavaren vid landskapets räddningsverk bestämmer något annat med stöd av 26 § 2 mom.,

5) ett beslut enligt 55 § 2 mom., sådant det lyder i lag (379/2011), enligt vilket inrikesministeriet har godkänt en annan läroanstalt med ett offentligt samfund som huvudman att ge yrkesinriktad grundutbildning inom räddningsbranschen förblir i kraft till dess att de studerande som inledde sina studier före ikraftträdandet av denna lag har avslutat sina studier,

6) oberoende av det som bestäms i 2 mom. förblir följande förordningar i kraft:

a) inrikesministeriets förordning om placering och underhåll av brandvarnare (239/2009),

b) inrikesministeriets förordning om externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk (612/2015),

c) inrikesministeriets förordning om uniformen och gradbeteckningarna för räddningsmyndigheterna och Räddningsinstitutets personal samt om räddningsmyndigheternas identitetskort (687/2007),

d) inrikesministeriets förordning om informationen i en nödsituation som medför risk för strålning (774/2011),

e) inrikesministeriets förordning om granskning och service av handbrandsläckare (917/2005),

f) inrikesministeriets förordning om märkning och belysning av utrymningsvägar i byggnader (805/2005),

g) inrikesministeriets förordning om märkning av räddningsvägar (1384/2003), och

h) försvarsministeriets förordning om försvarsmaktens skötsel av brandsyn på platser som ska hemlighållas med hänsyn till rikets säkerhet (363/2008).

Genom denna lag upphävs lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009).

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag om ändring av 2 § i lagen om Räddningsinstitutet

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 2 § i lagen om Räddningsinstitutet (607/2006), sådan paragrafen lyder i lag 472/2008, ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

Räddningsinstitutets uppgift

Räddningsinstitutet ansvarar för

- 1) ordnandet av regionala försvarskurser i samarbete med Försvarsmakten,
- 2) ordnandet av landskapens gemensamma beredskapsövningar och övningar med tanke på störningar i samarbete med landskapen, och
- 3) beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanen, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial när det gäller utbildning för i räddningsverksamhet deltagande personal i bisyssla och personal hos i 4 § 2 mom. i lagen om ordnande av räddningsväsendet (/) avsedda brandkårer eller andra sammanslutningar som ingått avtal.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 2 § 3 mom. 3 punkten träder dock i kraft redan den 1 januari 2019.

3.

Lag om ändring av lagen om brandskyddsfonden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om brandskyddsfonden (306/2003) 5, 10 och 12 §, den finska språkdräkten i 13 § 3 mom., 14 § 2 mom. och den finska språkdräkten i 18 § 2 mom., av dem 5 § sådan den lyder i lag 1422/2009 och 14 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1057/2006, som följer:

5 §

Redovisning av brandskyddsavgifter

Regionförvaltningsverket ska betala in brandskyddsavgifterna till brandskyddsfonden före utgången av det kalenderår då debiteringen verkställdes. En försäkringsmäklare som avses i 2 § 2 mom. ska på eget initiativ senast den 15 september betala brandskyddsavgiften till det betalningsställe som inrikesministeriet bestämmer.

10 §

Brandskyddsfondens förvaltning

Brandskyddsfonden förvaltas av inrikesministeriet och står under dess tillsyn. Allmän styrning och övervakning av brandskyddsfonden hör till inrikesministeriets uppgifter. Ministeriet har rätt att meddela allmänna föreskrifter om ordnandet av fondens förvaltning och skötseln av fondens ekonomi. Inrikesministeriet har i uppgift att särskilt övervaka fondens ekonomi och verksamhet samt att fondens bokföring sköts på ett ändamålsenligt sätt. Inrikesministeriet har rätt att få alla behövliga uppgifter och utredningar av fonden.

Inrikesministeriet godkänner fondens resultatmål efter föredragning från fondens styrelse.

Brandskyddsfonden kan inom ramen för fondens medel ha personal anställd av inrikesministeriet.

Fondens styrelse sköter brandskyddsfondens förvaltning samt ser till att fondens ekonomi och verksamhet ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Styrelsen har i uppgift att besluta om ärenden som är betydelsefulla och vittsyftande med tanke på fondens verksamhet och ekonomi samt att se till att tillsynen över bokföringen och finansförvaltningen sköts på ett ändamålsenligt sätt. Styrelsen har särskilt i uppgift att

1) besluta om fondens verksamhets- och ekonomiplan,

- 2) besluta om fondens budget och om dispositionsplanen för fondens medel,
- 3) besluta om understöd och annan finansiering som beviljas ur fonden inom ramarna för resultatmålen,
- 5) sköta fondens likviditet,
- 6) godkänna och underteckna fondens bokslut och sända det till inrikesministeriet, samt att
- 7) till inrikesministeriet framställa förslag om användning av fondens överskott eller om täckande av underskott med medel ur fonden.

Brandskyddsfondens styrelse består av en ordförande samt sju medlemmar, som var och en har en personlig suppleant. Inrikesministeriet utser ordföranden samt medlemmarna och suppleanterna för en mandatperiod på tre år. Inrikesministeriet befriar styrelsen eller dess ordförande, en medlem eller en suppleant från sitt uppdrag.

Lönerna till styrelsen och fondens personal samt de övriga förvaltningsutgifter som föranleds av verksamheten betalas med medel ur brandskyddsfonden.

12 §

Bokföring, betalningsrörelse och bokslut

I fråga om brandskyddsfondens bokföring, betalningsrörelse, övriga redovisning och bokslut iakttas lagen om statsbudgeten (423/1988) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Inrikesministeriet beslutar om fastställande av fondens bokslut, användning av fondens överskott och täckande av underskott med medel ur fonden samt om övriga åtgärder som fondens bokslut ger anledning till. Utöver ett utlåtande av fondens revisorer inhämtar inrikesministeriet de uppgifter och utredningar om fondens ekonomi och verksamhet som ministeriet behöver som grund för sitt beslut.

13 §

Revision

Om en revisor under räkenskapsperioden finner att det finns skäl till betydande anmärkning i fråga om förvaltningen och ekonomin i den sammanslutning som granskas, ska fondens styrelse och inrikesministeriet omedelbart underrättas om saken.

---

14 §

Understöd och annan finansiering

Ur brandskyddsfonden kan beviljas allmänt understöd och specialunderstöd till organisationer inom räddningsbranschen och andra motsvarande sammanslutningar samt specialunderstöd till kommuner, landskap och avtalsbrandkårer.

---

18 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om brandskyddsfondens arbetsordning utfärdas vid behov genom förordning av inrikesministeriet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag om ändring av 13 och 17 § i lagen om anordningar inom räddningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om anordningar inom räddningsväsendet (10/2007) 13 § 3 mom. och 17 § 2 mom., av dem 17 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1270/2010, som följer:

13 §

Bedömningsorganens och besiktningsorganens uppgifter

Besiktningsorganen ska till landskapets räddningsmyndighet anmäla allvarliga brister som vid besiktningar upptäcks i branddetektorer eller automatiska släckanläggningar.

17 §

Tillsyn

Landskapets räddningsmyndighet ska göra anmälan till Säkerhets- och kemikalieverket om den vid brandsyn eller annan verksamhet upptäcker allvarliga brister i anordningar inom räddningsväsendet eller i installationsaffärers eller besiktningsorgans verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag om ändring av 49 § i vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i vägtrafiklagen (267/1981) 49 § 3 mom. 9 punkten, sådan den lyder i lag 523/2009, som följer:

49 §

Personer som reglerar trafiken

— — —

För säkerställande av trygg och smidig trafik får trafiken regleras också av dem som

— — —

9) räddningsmyndigheten eller en räddningsledare förordnar att reglera trafiken, när uppdraget hänför sig till att delta i räddningsverksamhet enligt räddningslagen (379/2011).

— — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag om ändring av 7 p § i kärnenergilagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kärnenergilagen (990/1987) 7 p § 4 mom., sådant det lyder i lag 342/2008, som följer:

7 p §

Beredskapsarrangemang

— — —

Beredskapsarrangemangen ska anpassas till de räddnings- och beredskapsplaner som utarbetats av myndigheter med beaktande av det som föreskrivs i 48 § i räddningslagen (379/2011).

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag om ändring av 20 § i fordonslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i fordonslagen (1090/2002) 20 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1042/2014, som följer:

20 §

Räddningsbil, polisfordon, Tullens fordon och gränsbevakningsväsendets fordon

En *räddningsbil* är ett för räddningsväsendet särskilt tillverkat fordon i kategori M eller N, vars totalmassa är större än 3,5 ton. Som en räddningsbil betraktas också andra fordon i kategori M eller N som innehas av ett landskaps räddningsverk eller av en myndighet som lyder under statens räddningsförvaltning, av Räddningsinstitutet eller av en flygplatsoperatör och som används uteslutande för uppgifter inom räddningsväsendet. Också manskapsbilar som ägs av en brandkår och som har plats för minst åtta personer utöver föraren betraktas som räddningsbilar.

— — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag om ändring av 12 § i lagen om passagerarfartygs personlistor

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om passagerarfartygs personlistor (1038/2009) 12 § 1 mom. 2 punkten som följer:

12 §

Funktionsvillkor för systemet för personlistor

Ett bolag ska utforma och genomföra sitt system för personlistor så att

— — —

2) uppgifterna i systemet vid behov är lätt tillgängliga för gränsbevakningsväsendet, Trafiksäkerhetsverket, Nödcentralsverket, polisen, Tullen, Centralen för undersökning av olyckor samt i räddningslagen (379/2011) avsedda räddningsmyndigheter och räddningsverk,

— — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag om ändring av 4 § i sjöräddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjöräddningslagen (1145/2001) 4 § 1 och 2 mom., sådana de lyder i lag 752/2014, som följer:

4 § (29.12.2009/1660)

Övriga myndigheter och aktörer som deltar i sjöräddning

Nödcentralsverket, Meteorologiska institutet, landskapets räddningsväsende som avses i räddningslagen (379/2011), Trafiksäkerhetsverket, Trafikverket, polisen, försvarsmakten, social- och hälsovårdsmyndigheterna, Tullen och miljömyndigheterna (*övriga sjöräddningsmyndigheter*) är utöver gränsbevakningsväsendet skyldiga att utan ersättning delta i uppgifter inom sjöräddningstjänsten, om det är motiverat med tanke på de uppgifter som ingår i deras verksamhetsområden eller om det är nödvändigt med beaktande av hur allvarligt det kritiska läget är eller dess särskilda karaktär, och utförandet av uppgiften inte avsevärt äventyrar myndighetens utförande av någon annan viktig lagstadgad uppgift. (19.9.2014/752)

— — —

5) landskapets räddningsväsende, polisen och Tullen deltar i efterspanings- och räddningsverksamheten genom att ställa personal och materiel till förfogande; landskapets räddningsväsende deltar i den specialutbildade insatsstyrkan till sjöss om landskapets räddningsväsende och gränsbevakningsväsendet särskilt har avtalat om detta, (19.9.2014/752)

— — —

8) miljömyndigheterna ställer sakkunskapen inom sitt verksamhetsområde till gränsbevakningsväsendets förfogande.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 4 § 2 mom. 8 punkten träder dock i kraft redan den 1 januari 2019.

10.**Lag om ändring av 12 kap. i miljöskyddslagen för sjöfarten**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009) 12 kap. 3 § och

ändras 12 kap. 6 § 1 mom. och 14 § 2 mom. som följer:

6 §*Gränsbevakningsväsendets tillsynsuppgifter*

Gränsbevakningsväsendet är ledande tillsynsmyndighet vid tillsynen över efterlevnaden i Finlands territorialvatten och ekonomiska zon av bestämmelserna i denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser och föreskrifter om utsläpp till vatten från fartyg.

— — —

14 §*Ställande av säkerhet*

— — —

Beslut om säkerheten och om säkerhetens storlek fattas av inrikesministeriet. Beslutet får överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Beslutet ska följas även om det överklagats.

Förvaltningsdomstolens beslut får inte överklagas genom besvär. I fråga om deponering av säkerheten gäller vad som bestäms i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet. Säkerheten ska återställas till den som ställt den när det inte längre finns skäl att kvarhålla den.

— — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.**Lagen om temporär ändring av räddningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i räddningslagen (379/2011) 47 och 49 § och

fogas till lagen nya 22 b och 22 c §, 78 § 3 mom. och 111 a § som följer:

22 b §

Bekämpningsberedskap vid stora oljelager

Om oljemängden på ett lagerområde som är beläget någon annanstans än vid kusten uppgår till en miljon liter eller mer, är upplagraren skyldig att göra upp en plan för eventuella oljeskador i området och i det sammanhanget höra den lokala räddningsmyndigheten. Upplagraren ska också anskaffa materiel som behövs för att förebygga och begränsa oljeskador och se till att personal som är förtrogen med användningen av materielen står till buds. Planen för bekämpningen ska utan dröjsmål delges närings-, trafik- och miljöcentralen samt den lokala räddningsmyndigheten.

Närmare bestämmelser om den plan och den behövliga bekämpningsmateriel som nämns i 1 mom. utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

22 c §

Bekämpningsberedskap vid hamnar och inrättningar

Hamninnehavaren för en hamn som i huvudsak är avsedd för handelssjöfart och verksamhetsutövaren vid en annan inrättning som i ett kustområde lagrar en miljon liter eller mer olja eller andra skadliga ämnen ska göra upp en plan för eventuella oljeskador och fartygskemikalieolyckor i området. När planen görs upp ska den lokala räddningsmyndigheten höras. Hamninnehavaren och verksamhetsutövaren ska skaffa materiel som behövs för att förebygga och begränsa oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Verksamhetsutövaren ska också se till att utbildad personal står till buds för att använda bekämpningsmaterielen. Planen för bekämpningen ska utan dröjsmål delges närings-, trafik- och miljöcentralen samt den lokala räddningsmyndigheten.

Närmare bestämmelser om den plan och den behövliga bekämpningsmateriel som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av inrikesministeriet. När bestämmelserna utfärdas ska hänsyn tas till trafiken i hamnen, särskilt antalet tankfartyg som anlöper hamnen och övriga omständigheter som inverkar på risken för oljeskador och fartygskemikalieolyckor.

47 §

Planer för räddningsväsendet

Räddningsverket ska göra upp planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i landskapet kräver.

Myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att ge räddningsmyndigheterna handräckning och experthjälp eller vars sakkunskap annars behövs inom räddningsverksamheten och vid beredskap för den är skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samverkan göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter i samband med räddningsverksamhet och för deltagandet i räddningsverksamheten.

Planer för räddningsverksamhet vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden görs dock upp under ledning av gränsbevakningsväsendet.

Räddningsverket och gränsbevakningsväsendet ska lämnas utredningar om de resurser som är tillgängliga för räddningsverksamheten.

Närmare bestämmelser om planer för räddningsväsendet och om deras innehåll och struktur utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

49 §

Skyldighet att ge räddningsmyndigheterna och gränsbevakningsväsendet handräckning och experthjälp

Utöver det som föreskrivs i 46 § om samarbete mellan myndigheter inom räddningsverksamheten är statliga myndigheter, landskapsmyndigheter och kommunala myndigheter och deras inrättningar samt skogscentraler som avses i lagen om Finlands skogscentral (418/2011) skyldiga att på begäran ge en räddningsmyndighet och gränsbevakningsväsendet handräckning som hör till deras verksamhetsområde eller annars är förenlig med det för utförandet av en uppgift som i lag föreskrivits för räddningsmyndigheten och gränsbevakningsväsendet. Samma skyldighet har statligt ägda affärsverk och bolag.

78 §

Räddningsverkets tillsynsuppgift

Räddningsverket övervakar vidare att de bekämpningsplaner som avses i 22 b och 22 c § görs upp, att det skaffas materiel enligt planerna och att det finns tillgång till personal som behövs för användningen av bekämpningsmaterielen. Räddningsverket ska kontrollera att den som utövar verksamhet enligt 22 a-22 c § har materiel och bekämpningsberedskap enligt planen. Kääntäjälle tiedoksi: 14 d § on siirretty 78 §:n 3 momentiksi

111 a §

Efterbehandling av oljeskador

Miljöministeriet svarar för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av efterbehandlingen av oljeskador.

Kommunen ansvarar vid behov för efterbehandlingen inom sitt område. De kommunala myndigheterna och verken ska vid behov delta i efterbehandlingen.

Efterbehandlingen leds av den myndighet som den berörda kommunen bestämt. Närings-, trafik- och miljöcentralen styr och samordnar efterbehandlingsarbetet, om bekämpningen omfattar flera kommuner.

Vad som i 36 § 2 och 3 mom. i denna lag föreskrivs om befogenheterna för räddningsledaren, gäller i tillämpliga delar den myndighet som leder efterbehandlingen.

Vad som i 89 a och 89 b § i denna lag föreskrivs om rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter, gäller i tillämpliga delar den myndighet som leder efterbehandlingen.

Vad som i 99 a § i denna lag föreskrivs om betalning av kostnaderna för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor gäller i tillämpliga delar den myndighet som leder eller deltar i efterbehandlingen.

— — —
Denna lag träder i kraft den xx xxxx 20 och gäller till och med den 31 december 2019.

Helsingfors den 20

Statsminister

Juha Sipilä

Inrikesminister Paula Risikko